✠ შრომაჲ და მოღუაწებაჲ ღირსად-ცხორებისაჲ
წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა
გრიგოლისი არქიმანდრიტისაჲ
ხანთისა და შატბერდისა აღმაშენებელისაჲ
და მის თანა
მრავალთა მამათა ნეტართაჲ:-

— **საკითხავი** —

Պատկառելի ամ։

Գլուխ

Ę: მოტევულ არს [სიბრძნისა ძირი] კეთილისა მიზეზისა ქრისტჱს მიერ. ✠
ღმრთისა უოველთაჲსა. ბუნებასა ზეშმარიტთა ბრძენთასა. ვინაჲცა ით-
ხოვდჱ ბრძენთა გან სრულთა კრძალულებით სიბრძნის-მეტუელებასა
და სულელთა გან [ᲗᲘᲗᲘᲗ]ᲬᲘᲡ მეცნიერთა დუმილით ბრძენთა სმენ[ასა]:
აწ სულელნი სიბრძნის-მეტუელებენ ხოლო თჳს[სა] და ბრძენთა [ᲗᲘᲗᲘᲗ]ნეს 5
დუმ[ილი ᲗᲘᲗᲘᲗ] მ[ო] ვერ გულის-სმა უვეს. ვითარმედ «ბრძენად მეტყველებაჲ სიტყ. ზირ.
ვეცხლი არს წმიდაჲ. ხოლო დუმილი ოქროჲ რჩეული». ვითარცა რქუა
სოლომონ:-

რამეთუ რაჟამს ბრძენთა დუმილი ᲗᲘᲗᲘᲗᲡ. მაშინ «სიბრძნჱ მათი გამოსავალ- ოგ. 1,20
თა ზედა იქმნებინ». რამეთუ ესაჲ მათი მეტუელებისა გან ტუდისა უტუჳ 10
არნ და ძჳრის სიტუჳსა უქმ. რამეთუ ძიებაჲ რაჲ სასუიდლისაჲ | საქმედ 157b
უშურიელ მათ და უოველადვე ბრძნობელ სიწმიდესა სიმართლით ღირსებასა
თანა და სიუარულითა ღმრთისაჲთა გალობელ მეცნიერებით მარადის
ლოცვისა შეწირვითა. ვითარცა იტუჳს მოციქული. «მოუკლებელად იღო- I ოეს. 5,17
ცევდით»ო:- 15

არამედ აწ მე ვინაჲთგან ვერ ძალმიც მოუკლებელად ლოცვაჲ და სულელთა
უოველთა უდარჩს ვარ. ნაკლულევანებაჲ ჩემი არა მიუღობს დუმილად: და

ზოგს რაჲ-მე უმჯობჱსად შემირცხიეს. რაჲთა ვიტყოდი ღირსად-ცხორებასა ღმერთშემოსილთა კაცთასა. ნეტარისა მამისა ჩუენისა გრიგოლისა და
20 მოუკასთა და მოწაფეთა მისთასა. მადლითა და შეწევნითა ღმრთისაჲთა. რაოდენცა შეუძლო. უწყებად მსმენელთა. ჯეშმარიტად თხრობიდი მოწაფეთა გან და მოწაფის მოწაფეთა გან მის წმიდისათა. და ნეტართა მათ ოხითა ვჰოგო ორ კერძოვე ლხინებაჲ უძღუერებათა ჩემთაჲ. ესრჱთ სიტყუათა ამათ წერითა:–

ჴ: ვითარმედ არსებადაუბადებელისა. კაცთ-მოყუარისა სამებისა წმიდისა მადლითა. მიუწდომელად ჩუენ გან დაწერილთა. საუკუნოდ ზეცათა შინა ანგელოზთა თანა. წიგნსა მას ცხოველთასა. და ჯუარითა წმიდითა მოქალულთა. დიდთა მათ მეუდაბნოეთა კლარჯეთისა. დიდებულთა უდაბნოთა
5 შინა პირველად დამკჳდრებულთა მათ წმიდათა მამათა. ღირსად-ცხორებულთა სიმკჳსჱ მოთმინებისაჲ და სიწმიდით შრომაჲ უფლისა სათნოჲ და სასწაულთა მათთა სიმრავლენი ქუეყანასა მას ქართლისასა აღუწერელობითა დაშჯირდეს. მის თჳს რომელ პირველ ვაკსენე. რომელთაჲ ჯერ იყო დაწერაჲ. ვიდრე ნათესავით ნათესავადმდჱ უკუნისამდე მითხრობად ყოველთა.
158a 10 რაჲთამცა ერი დაბადებადი აქებდა უფალსა კსენებისა | მათისა დღესასწაულსა :–

არამედ აწ სასწაულნი მათნი ჟამთა სიმრავლისა გან მიეცნეს სიღრმესა დაფიწყებისასა. ყოველად-საკსენებელთა მათ განსაკჳრველებელთა ნეტართა კაცთა საქმენი კეთილნი და ცხორებაჲ უბიწოჲ: რომელნიცა იგი ბრწყინვიდეს
15 ვითარცა მთიებნი ზეცისა სამყაროსა. ხილულსა ამას და განქარველებადსა მზესა ქუეშე. და აწ სულითა ბრწყინვალენი იხარებენ დაუსრულებელსა ნათელსა შინა და მარადის ჩუენ თჳს მეოხებასა ჰყოფენ. განმხიარულებულნი ქრისტჱს ადოქუმულთა მოღებითა: რამეთუ შრომათა მათთა წილ მიუღებიეს სიხარული და მხიარულებაჲ უოხჯნოჲ. მოუკლებელი და გამოჩ-
20 უოქუმელი ცათა შინა :–

ამათ ნეტართა შორის გამობრწყინდა მადლითა სავსჱ. განსრულებული სიბრძნითა. დიდი მღდელი და კეთილად განმგებელი. მოღუაწჱ და უდაბნოთა ქალაქ მეოფელი. ზეცისა კაცი და ქუეყანისა ანგელოზი სანატრელი გრიგოლ. სულიერად მამაჲ და წინამძღუარი და მაშჱნებელი ხანძთისა და
25 შატბერდისაჲ. ორთა მათ დიდებულთა მონასტერთაჲ. რომელი ექმნა სახჱ კეთილის ყოველთა მის ჟამისა მეუდაბნოეთა მამათა. ახლად შჱნებასა მათსა:– ესჱ იყო შვილი წარჩინებულთა დიდებულთა და მართლმორწმუნეთა მამა-დედათაჲ. და სახლსა შინა სამეუფოსა დიდისა ნერსჱ ერის-თჳისასა აღზრდილ იყო ბელითა კეთილად-მსახურისა დედოფლისა ნერსჱს ცოლისაჲთა. რო-
30 მელსაცა ეშვილა. რამეთუ იყოცა ძმის-წული მისი. და საშობელთ განმეე დედი-

საჲთ შეწირულ იყო ღმრთისა დედისა განვ თჳსისა ვითარცა სამოელ წინაჲსწარმეტყველი: V და მარხვათა შინა იზარდებოდა მსგავსად წინამორბედისა: 158b
რამეთუ სიჩჩოჲთ განვე ღჳნოჲ და კორცი არა შეჴდა პირსა მისსა. ვინაჲთგან ქრისტჱსა განეკუთნა სული თჳსი სამკჳდრებელად. და ხატიცა მონაზონებისაჲ ემოსა: რამეთუ თავისუფალ იყო იგი სიმღერისა გან ურმა- 35
თაჲსა და ეოვლისა გან აღრეგვისა კატთაჲსა და მარტოდ იყოფვიან თჳსსა მას სადგურსა. რომელსა განწესებულ იყო: ამის თჳსცა დაუუდებულ უწოდიან მას სახელი:-

ხოლო გულის-ხმიერობაჲ სწავლისაჲ განსაკჳრვებელი იყო ფრიად: რამეთუ
მსწრაფულ ხოლო დაისწავლა დავითი და კმითა სასწავლელი სწავლაჲ საეკ- 40
ლესიოჲ. სამოძღურობაჲ ქართულსა ენასა შინა ეოველი დაისწავლა და
მწიგნობრობაჲცა ისწავა მრავალთა ენათაჲ. და საღმრთონი წიგნნი ზეპირით მოიწყარონა: ხოლო სიბრძნჱცა იგი ამის სოფლისა ფილოსოფოსთაჲ ისწავა კეთილად. და რომელი პოვის სიტყუაჲ კეთილი. შეიწყნარის.
ხოლო ჯერკეული განაგდის. და განითქუა სისრულჱ იგი მისი სახელოვნად 45
ეოველთა შორის: ხოლო გარეშესა მას სიბრძნესა სოფლისასა ჰბასრობნ
სიტყჳსა ებრ მოტიქულისა. ვითარმედ «განრაჲ-მე აცოფა ღმერთმან სიბრძნჱ I კორ. 1,20
იგი ამის სოფლისაჲ»:-

სიტყუაჲ მისი იყო შეზავებულ მარილითა მადლისაჲთა: რაჟამს იტყჳნ.
ბრძნად აღვლის პირი თჳსი და წესი განუჩინის ენასა თჳსსა: და ჰასაკისა 50
ზრდასა თანა სათნოებაჲცა კეთილი იზარდებოდა: რამეთუ არა იყო ვი-
თარცა ჭაბუკი მზუაობარ და ჭამადთა გულის-სათქუმელთა მოუუარე: არა-
მედ თავით თჳსით დანიელ წინაჲსწარმეტყველისა სიტყუასა იტყჳნ. ვითარ-
მედ «პური გულის-სათქუმელი არა ვჭამო»:- დან. 10,3

და ესრჱთ მიიღის საზრდელი საგლახაკოჲ კორცთა თჳსთა განსამტკიცე- 55 159a
ბელად ნეტარმან გრიგოლ. მდაბალმან გულითა და გლახაკმან სულითა.
მუდრობამან ქცევითა და მოწყალემან გონებითა: რამეთუ ძირი სიწმიდისაჲ
მარადის გულსა მისსა დანერგულ იყო აღმომცენარჱ ჯეჯილსა ღმრთისა-
მსახურებისასა და ნერგი ჭეშმარიტისა სარწმუნოებისაჲ აღორძნდა სულსა
მისსა და საუოფი ღმრთისა სიყუარულისაჲ გარდაემატა მის შორის: და ეს 60
ვითარითა მრავალფერითა კეთილად-განგებითა ცხოენდებოდა ჭაბუკი ესრჱ
სამდელოჲ სათნოდ უფლისა:-

ხოლო იყო ხილვითა დიდ. კორცითა თხელ. ჰასაკითა სრულ. ეოველად კეთილ.
სრულიად გუამითა მრთელ. და სულითა უბიწო:-

Ъ: მაშინ კელმწიფეთა მათ აღმზრდელთა მისთა და სანატრელმან დედამან მისმან და ერისა სიმრავლემან ინებეს ხუცად კურთხევაჲ ამის ნეტარისაჲ. და ჰრქუეს მთავართა მათ და მშობელმან მისმან. „შვილო ეოველად-კეთილო

და სარწმუნოო ქრისტჱს მოსაო. აჰა მოიწია ჟამი წინაჲსწარმეტყველისა
ეს. 23,3—4 5 დავითის თქუმულისაჲ. რომელსა იტყჳს. «ვინ აღვიდეს მთასა უფლისასა
ანუ ვინ დადგეს ადგილსა წმიდასა მისსა. არამედ უბრალოჲ კელითა და
წმიდაჲ გულითა»: და აწ შენ გჳოვა ქრისტემან უბრალოჲ კელითა და
წმიდაჲ გულითა. და რაჲთა შენ აღხჳდჱ მთასა უფლისასა და დასდგე ადგილსა
წმიდასა მისსა შემწირველად წმიდასა და უსისხლოსა მსხუერპლსა მისსა
10 ღირსებისა შენისა თჳს და საკსნელად სულთა და კორცთა ჩუენთა“:—
ხოლო ამას ნეტარსა დაღაცათუ აქუნდა სიეუარული მღდელობისაჲ. შეზ-
რუნდა სიტყუასა მათსა ზედა და შიში დაეცა სიახლისა თჳს ჴასაკისა მისისა
და ჴრქუა მათ. „თქუენ იცით ძალი სადმრთოთა წიგნთაჲ. გულისხმა გი-
ყოფია წმიდათა მოციქულთა და ნეტართა მღდელთ-მოძღუართა განსაზღვრე-
159b 15 ბული|კანონი წმიდისა კათოლიკჱ ეკლესიისაჲ. თუ ვითარნი კრძალვანი
უკმან მღდელობასა და ყოველად უბრალოებაჲ არა ხოლო საქმით. არა-
მედ გონებითაცა და სიტყჳთა: ხოლო დაღაცათუ სულგრძელებასა
ღმრთისასა თავს უდებიეს დათმენაჲ. უწესოთა კაცთა მღდელობაჲ. უმ-
ჯობჱს არს მათა. უკუეთუმცა ყოველადვე რიცხუსა კაცთასა არა შერთულ
20 იყვნეს ვიდრე საუკუნოდ პატიჟთა დაუსრულებელთა:
„ხოლო სარწმუნოთა მღდელთა თჳს ესჱ უწყოდეთ თქუენ. ‘ვითარმედ უფ-
რობაჲ არს ყოველთა დიდებათა სულიერთა და კორციელთა. რამეთუ
ქრისტჱს ნაცვალობაჲ არს ჭეშმარიტისა ღმრთისაჲ. რომელმანცა ჴრქუა
მოწაფეთა თჳსთა, ვითარმედ «ნეტარ ხართ თქუენ. რამეთუ მრავალთა წი-
მაო. 13, 16—17 25 ნაჲსწარმეტყველთა და მართალთა სწადოდა ხილვად და სმენად. რომელსა
ხედავთ თქუენ და გესმის. და ვერ მიემთხუნეს». რომელსა ღირს იქმნენით
თქუენ:—
და თჳსისა მის მღდელობისა ნაცვალად უფალმან მოციქულნი დაადგინნა
მღდელად და შედგომითი შედგომად ყოველნი სარწმუნონი მღდელნი. და
30 მათ მიერ ცხორებისა სასოებაჲ ქრისტეანეთაჲ მღდელობასა შეჴვედრა
და სასწაულთა ყოველთა და წინაჲსწარმეტყველთა ჩუენებასა და ღმრთის-
მსილველთა კაცთა გამოცხადებასა მღდელობითა დაჴბეჭდა: და აწ არაჲ ვინაჲ
არს კაცთა ცხორებაჲ თჳნიერ მღდელობისა. რომლისა თჳს პავლჱ იტყჳს.
I კორ. 4,15 ვითარმედ «ქრისტჱს მიერ სახარებისა განმე გშჳენ თქუენ». და უფალი ბრძა-
ინ. 3,3,5 35 ნებს. «უკუეთუ ვინ-მე არა იშჳეს მეორედ და არა მიიღოს წმიდაჲ საი-
დუმლოჲ. ვერ შეეიდეს სასუფეველსა ცათასა»: და აწ პატივსა ვხედავ და
პატიჟისა განმეშინის“:. მაშინ მიუგეს ბრძენთა მათ მთავართა და ჴრქუეს.
შეიღო გამორჩეულო ქრისტჱსო. შიში ღმრთისაჲ თავი არს სათნოე-
ბ. 9,10 160a ბათაჲ. |ვითარცა მოსჱ იტყჳს: «რასა ითხოვს ღმერთი შენ განმ. ჯ ისრასჱ.
ეკ. 10,27 40 არამედ რაჲთა გეშინოდის მისა». «რამეთუ შიშმან უფლისამან შესძინის დღე-

თა». ვითარცა იტყჳს სოლომონ. რამეთუ სიბერისა პატიოსნებაჲ არა მრავალი ჟამი არს. და არცა რიცხჳ დღეთაჲ აღრაცხილ. ხოლო მგცოვანებაჲ არს გონიერებაჲ კაცისაჲ და ჭეშმარიტ სიბერის ცხორებაჲ უბიწოჲ: და კუალად იობ იტყჳს. «არა თუ მრავლისა ჟამისანი არიან ბრძენ. არცა ბრძენთა იციან სამართალი». «არამედ სული ვიდრემე და სული იგი ეოვლისა მჴეფრობელისაჲ. რომელმან ასწავის სიბრძნჱ». და შენ მოგცა ქრისტემან კეთილი მოხუცებულებაჲ გონებისაჲ: და აწ ნულარა ურჩ იქმნები. არამედ მორჩილ იქმენ ბრძანებასა ქრისტჱსა და ჭმონე მას მდდელობითა. რომელმან ივნო ჩუენ თჳს მდდელმან მან საუკუნემან. და ჩუენ ეოვლნი გუაცხოვნა“:–

ხოლო ნეტარი გრიგოლ დაემორჩილა მათ დანებითა ღმრთისაჲთა იკურთხა ხუცად ვედრებისა ებრ მვედრებელთა მისთაჲსა. რომელ შეუნოდავე კრძალულებითი საღმრთოჲთა კანონითა ქცევასა მისსა და მარადის წმიდისა სამებისა მართლმადიდებლობასა: და ესრჱთ მხიარულ იქმნა სიმრავლჱ იგი ერისაჲ. რაჟამს წმიდითა კელითა მისითა ღირს იქმნეს მიღებად კორცსა და სისხლსა ქრისტჱსსა:–

მაშინ მოაგარნი იგი განიზრახვიდეს ებისკოპოსობასა მისსა. რამეთუ ვითარცა ანგელოზი ღმრთისაჲ აქუნდა ეოვლთა ზეშმარიტებისა მასწავლელად. ვითარცა წერილ არს. «ბაგეთა მღდელისათა დაიცვან სამართალი და შჯული პირისა მისისა გან გამოიძიონ. რამეთუ ანგელოზი უფლისა ეოვლისაჰმჴეობელისაჲ არს იგი»:–

ᲗᲑ. ხოლო ნეტარმან გრიგოლ ვითარცა იხილა თავი თჳსი კორტიელად დიდებასა შინა. ერთად წუნდა გული მისი და განიზრახა ოვრულად სიფლტოლაჲ თჳსით ქუეყანით საღმრთოჲთა წოდებითა. რომელიცა უძღოდა მას მამათა |მთავრისა აბრაჰამის სახედ. და ვითარცა ისრაჱლნი უდაბნოდ: არამედ აბრაჰამ ქუეყანისა მის გან ურწმუნოთა ნათესავთაჲსა განაშორა ღმერთმან. ხოლო ესჱ მორწმუნისა და კეთილადმსახურისა ქუეყანისა გან გამოიყვანა ამის მიზეზისა ოჳს. რაჲთა უქმთა მათ უდაბნოთა შინა გამობრწყინდეს სანთელი ესჱ დაუშეებელი. ბრწყინვალჱ ზედა სასანთლესა მას მაღალსა. ზეთითა მით განუვარჯელითა: რაჲთა კმასა მას და ოხრასა საკურთხევლისასა აღეტყინოს და განბრწყინდეს სულითა ძლიერითა და მიუძღუჱს საქორწინესა მას კრებულსა თანა მოწაფეთა მისთა წმიდათასა. და რამეთუ მადლითა მით ღმრთის-მსილველითა. კონიერითა და უბიწოჲთა გულის-ხმა ეგო შეუცვალებელი იგი სუეტვაჲ. ზეცისა მთავრობაჲ. და მათ თანა მოდასეობისა წადიერებითა დაუტევა შეცვალებადი პატივი ქუეყანისა მოკუდავთა კაცთა სუეტვისაჲ და მოჭრიდა ყმიერთა და ნიეთიერთა ბუნებათა: რაჲთა უყამოჲ იგი სათელი უძღოდის-უნივთოსა მას სამკჳდრებელსა და უცვალებელსა დიდებასა სასუეტველსა ცათასა:–

Ꙗ: და ესე ვითარსა კეთილსა განზრახვასა და გზავნასა მისსა იპოვნა მოყუასნი კეთილნი შეწევნითა ქრისტჱს მადლისაჲთა. საბა, რომელსა ეწოდა საბან. დედის-დის-წული მისი. იშხნისა მეორედ მაშჱნებელი და ებისკოპოსი მისი. და თეოდორე ნეძჳსა მაშჱნებელი და მამაჲ. და ქრისტეფორე კ̃ეთისა მაშჱ-
5 ნებელი და მამაჲ. ესე ოთხნი შეანაწევრნა სარწმუნოებამან და საღმრთოამან სიყუარულმან შეამტკიცნა ერთზრახვად შეკრებულნი. ვითარცა სული ერთი ოთხთა გუამთა შინა დამტკიცებული: მაშინ ნეტარმან გრიგოლ
161a თქუა სიტყუაჲ იგი დაგითისი. | ვითარმედ „«რაჲ-მე კეთილ ანუ რაჲ-მე შეუ-
ფს. 132,1 ნიერ. არამედ დამკჳდრებაჲ ძმათაჲ ერთად»: რამეთუ ვითარცა თქუა ქრის-
10 ტემან სახელისა მისისა თჳს შეკრებულთა შორის დამკვიდრებაჲ თჳსი. ეგრჱთვე იყავნ ჩუენ შორის თავადი უფალი. რაჲთა სათნო იყოს სულიერი ესჱ საგრობაჲ ჩუენი უცხოებასა შინა და რაჲთა შეწირულ იყოს მსახურებაჲ ჩუენი სათნოდ მის წინაშე“. ხოლო მათ თქუეს. „იყავნ ქრისტჱ ღმერთი ჩუენ შორის სულიერად ძმობასა და გზავნასა ჩუენსა და უძლურსა გულს-
15 მოდგინებასა სიტყუათა ებრ შენთა. ბრძენო გრიგოლ. რაჲთა ძალი საღმრთოაჲ დაემკჳდროს ჩუენ შორის“:-

მაშინ ერთითა მით ერთობითა აღიბეჭდნეს თავნი თჳსნი ძალიერებისა ბეჭდითა მით ნიშისა საუფლოაჲსა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა. და სიხარულით წარემართნეს გზასა მას. რომელი არა უწყოდეს. არამედ არა უმეცარ იყვნეს.
20 რამეთუ უფალი მხოლოაჲ უძღოდა მათ. ხედვიდა რაჲ გულსა მათსა წმიდასა და წყარო ებრ დაუწუეველსა ღოტვასა და ტრემლთა მათთა ნაკადულსა:-

ბ. და მოიყვანნა იგინი ქართლით ოპიზას პირველად. ხოლო იყვნეს ოპიზას ძმანი მტირალნი შეკრებულ ქრისტჱს სიყუარულისა თჳს. ვინაჲთგან პოვნილ იყო წმიდაჲ იგი მტირჱ ეკლესიაჲ წმიდისა ნათლის-მცემელისაჲ.
25 და იყო წინამძღურისა მათისა სახელი ამბა გიორგი. რამეთუ მესამჱ მამაჲ იყო ოპიზისაჲ. რაჲთ განსამოელ და ანდრჱ გარდაცვალებულ იყვნეს: ამან ნეტარმან ამბა გიორგი ვითარცა იხილნა სანატრელი მამაჲ გრიგოლ და მოყუასნი მისნი. გულის-ხმა ყო საღმრთოაჲთა ცნობითა ღირებისა მათისა მადლი და შეიწყუნარნა იგინი სიხარულით. არაჲ ვითარცა მოწაფენი.
30 არამედ ვითარცა უზეშთაესნი მისა უწყოდა სულითა. რამეთუ პატივი ზე-
161b გარდამო | ღმრთისა მიერ მოანიჭებად იყო მათდა. და ოდესა წელიწადსა ჟამთა იყვნეს ოპიზას მამაჲ გრიგოლ და მოყუასნი მისნი ღუაწლითა ფიცხლითა მონაზონებისა შრომისაჲთა. ვითარცა იყო წესი მის ჟამისა მონაზონთაჲ:-

35 ხოლო მამასა გრიგოლს სწადოდა მარტოდ დაუუდებაჲ. რამეთუ ესმოდა
ბ. ანგელოზებრივი ცხორებაჲ მარტოდ მყოფთაჲ მათ სიფრცესა მას შინა უდაბნოაჲსასა. რომელნი იგი იზარდებოდეს მძოვრთა სახედ მწუანვილითა

და ხილითა. ხოლო რომელნიაᲛე მტირედითა ᲬᲣრითა. და რომელთაჲᲛე ესმოდა სახელი და რომელნიᲛე თარუელად იყვნეს: ყოველთა მათ ნეტართა მოიხილვენ წმიდაჲ გრიგოლ და კეთილთა ქტევათა მათთა ისწავებნ. რომელთა განᲛე ლოცვასა და მარხვასა. რომელთა განᲛე სიმდაბლესა და სიფუარულსა. რომელთა განᲛე სიმშჯდესა და განურისხველობასა. რომელთა განᲛე უპოვარებასა და ქუეყანასა ზედა წოლასა გინა თუ ზეჯდომით ძილსა. რომელთა განᲛე უძღურებასა და კელთაᲡაქმარსა დუმილით და მსგავსთა ამათთა სათნოებათა: და ესრეთ სწავლათა განᲛ სულიერთა აღსავსემან მიაქტიის საყოველადვე თჳსსა. რამეთუ ესმინ წმიდათა მათ განᲛ. ვითარმედ ჭრტხუენისმცა სოფელსა ქტევათა განᲛ ჩუენთა კეთილთა:—

Ֆ: მას ჟამსა იყო ვინᲛ ბერი ხანძთას მარტომყოფი. კაცი მართალი და წმიდაჲ. რომელისა სახელი კუედიოს. ამან ნეტარმან ჩუენებაჲ იხილა არა თუ ძილსა შინა. არამედ ცხადად. რამეთუ ხედვიდა ადგილსა მას წმიდასა. სადა აწ ხანძთას წმიდაჲ ეკლესიაჲ შჳნ არს. ვითარმცა სახედ ეკლესიისა ნათლისა ღრუბელი გამოხატული დგა მყოვარ ჟამ. და სულნელებაჲ დიდძალი გამოვიდოდა მიერ ღრუბლით. და ესმა კმაჲ | ნეტარსა მას ბერსა. ვითარმედ აღეშჳნოს წმიდაჲ ეკლესიაჲ ადგილსა ამას კელითა გრიგოლ მღდელისა კაცისა ღმრთისაჲთა: და სულნელებაჲ ლოცვათა მისთაჲ და მოწამეთა მისთაჲ ვითარცა კეთილი საკუმეველი აღიწოდის წინაშე ღმრთისა: და ესე ჩუენებაჲ ვითარცა იხილა. განიხარა დიდად თრიად. და მიელოდა უწყებულსა მას წმიდასა. რამეთუ ჩუეულებაჲ აქუნდა ღმრთისაᲛიერისა ხილვისაჲ. ეგ[რეთვე]ე აუწყა ქრისტემან სანატრელსა მამასა გრიგ[ოლს ბერისა მის] ღირსებაჲ. და ადგილისა მის მ[ო]გ[ე]ბად მისა:—

მას ჟამსა წინამძღურებითა სულისა წმიდისაჲთა მოიწია ხანძთად სათნოჲ ღმრთისაჲ მამაჲ ჩუენი გრიგოლ წმიდისა მის ბერისა. და ვითარცა იხილეს ერთმანᲛერთი. განიხარეს თრიად და ყოველ ლოცვაჲ: მაშინ ნეტარმან მან ბერმან ჰრქუა. „მაკურთხე. წმიდაო მამაო გრიგოლ. რამეთუ მღდელი ხარ შენ“. და [აკურთხა წმიდა]ჲ მამამან გრიგოლ: და ვითარცა მრავა[ლთა ჟამთა] მეგობარნი საყუარელნი მოიკითხნეს უფრთიᲛერთას. და სიხარულით დასხდეს და მიუთხრეს ჩუენებაჲ იგი პირველი: ხოლო ნეტარმან გრიგოლ ჰრქუა. „ადიდებ ადლობ ქრისტესა. რომელი მოიძღუა საყოფელად შენდა შვილსა შენსა და ღირს მყო მე თაყუანის-ცემად კუალსა წმიდათა ფერეთა შენთასა. გამორჩეულო ღმრთისაო. ამიერით განიყავ წმიდაჲ ჯუარი შენი საფარველ ჩემდა და შეწევნაჲ ღირთა ლოცვათა შენთაჲ ზედა ჩემდა“. ხოლო მან ჰრქუა. „არამედ უფროჲს საყოფი წმიდათა ლოცვათა შენთაჲ და წმიდაჲ ჯუარი შენი მარადის იყავნ ჩემ[ზედა.] უძღურისა ამის მოხუცებულისა. და მტირედთა დღეთა შემდგომად იხილო მტუერ ქმნული შენ. წმიდაო ღმრთისაო. და-

162a

162b ღაცათუ დღეთა უმრწემსს ხარ. საქმეთ კულა უხუცესს ხარ|ჩემსა. რამეთუ
შენ იყო მწყემსი კეთილი მრავალთა ჰირმეტუელთა საცხოვართა ქრის-
30 ტესთაჲ და სულისა ჩემისა საუკუნოდ გჯრგჯნი და სასოჲ. ამის თჳსცა
არა თუ კორცთა და სისხლთა მოგაწიეს უქმსა ამას უდაბნოსა ქუეყანით
შენით. მამაო ჰატიოსანო. არამედ ძალი ძისა ღმრთისა მხოლოჲსაჲ და
სიბრძნესა სულისა წმიდისაჲ და მადლი ღმრთისა მამისაჲ გ[..... წინამ]ძ-
ღურად შენდა. რომელისა წინაშე [..... მი]ღ არს ყოველი შეთხზულებაჲ
35 [მცბი]ერისა მანქანებათაჲ ვითარცა ქსელი დედაზარდლისაჲ წინაშე
ქარსა. და რამეთუ უწყის ბოროტმან ზარი სიწმიდეთა შენთაჲ. [რომ-
ლითა]ცა შეიკრა ვითარცა რაჲ მეფრინველი შეურაცხი. და სრულიად
დათრგუნოს ქრისტემან ფერეთა ქუ[ეშე შე]ნთა. წმიდაო მამაო“: ხოლო
ნეტარმან გრიგოლ [ჰრქუა მას,] ქრისტემან ადუოქუა მოწაფეთა თჳსთა.
Іо. 28,20 40 ვითარმედ [«მე თქუენ თა]ნა ვარ ყოველთა დღეთა» და არა ხოლო თუ
თქუენ თანა ოდენ. არამედ «ვიდრე აღსასრულამდე სოფლისა» ყოველთა
თანა მორწმუნეთა. იგივე თავადი უფალი მკჯდრ არს შენ თანა. ღირსო მა-
მაო. რომელმანცა ლოცვითა შენითა მოამანიჭოს ძალევაჲ ეშმაკთაჲ და
მანქანებათა მათთა ურიცხუთაჲ. და შენ მოგცეს შრომათა შენთა წილ სა-
Ებ. 4,4 45 სუფეველი ცათაჲ სიტუჯსა ებრ მოციქულისა. ვითარმედ. «სასყიდელი იგი
მოქმედსა მას შეერცხებისა არა თუ მადლით. არამედ თანანადებით»“:–
ამისა შემდგომად ჰრქუა კეთილმან მან ბერმან წმიდასა მამასა გრიგოლს.
ეს. 118, 103 „წინაჲსწარმეტუელი იტუჯს. რამეთუ «ტკბილ არიან სასასა ჩემსა სიტუანი
შენნი უფროჲს თაფლისა ჰირსა ჩემსა». არამედ კორცთა სადუაწი უკმს წე-
163a 50 რილისა ებრ. რომელმან მოსცა საზრდელი ყოველსა|კორციელსა. რამეთუ
უკუნისამდჱ არს წყალობაჲ მისი“:–
მაშინ განჰმზადა ტაბლაჲ მსგავსად ჩუეულებისა სიხარულით. რომელი და-
ხუდა დიდსა მას უპოვარებასა მისსა. და აკურთხეს მადლობით და იწყეს
ჭამად მარადის მეტუელთა სულისა საზრდელსა მას სიტუასა. „უფალო
55 იესოჳ ქრისტე ღმერთო ჩუენო. შეგჯწყალენ ჩუენ“: და კნინითა მით საშუ-
ებლითა ფერად იშუებდეს. ვითარცა დიდძალითა სანოვაგითა. რამეთუ
ღმერთი იყო შორის წმიდათა მათ. სიხარული დაუსრულებელი და კეთილი
მოუკლებელი. რომელისა თჳსცა იტყოდეს. „არაჲ ნაკლულევან ვართ. არამედ
აღსავსჱ მადლითა საუნჯეთა მათ განმოუკლებელთა უხილავთა და განუპარ-
60 ველთა“:. და ვითარცა მიიღეს საზრდელი. კუალად იწყეს სულისა ცხორე-
ბისა ზრახვასა. და იყო განგრძობილად სიტუაჲ მათ შორის. რამეთუ
ღჱ იგი დამწუხრდა და ღამჱ განთენა უძილობით ლოცვასა შინა მათსა
და გალობასა ღმრთისასა:–
და განთიად მოახილვა ყოველი სანახები ხანძთისაჲ. და ფერად შეუეარდა

წმიდასა გრიგოლს: მაშინ ჰრქუა ნეტარსა ბერსა. „წარვიდე ოპიზას და
მსწრაფულ ხოლო მივიდჱ ძმათა ჩემთა თანა. რომელ დაუტევენ მუნ. რაჲთა
მოვიდენ ჩემ თანა და იგინიცა იკურთხნენ წმიდათა კან ლოცვათა შენთა“: და
ვითარცა მოიწია ოპიზას. ახარა ძმათა თჳსთა ხილვაჲ წმიდისა მის ბერი-
საჲ და ადგილისაჲ მის კეთილისა სოფოფლისა ღმრთივ-მოცემულისაჲ: და
მსწრაფულ ხოლო მივიდეს ამბა გიორგისა. ოპიზისა წინამძღურისა. და
მოიღეს ლოცვაჲ წმიდაჲ მისი და ძმათა ყოველთაჲ. და სიხარულით მოი-
წინეს ხანძთად. ყოველ ლოცვაჲ და მოიგიოხეს წმიდაჲ იგი ბერი ვითარცა
ზეცისა ანგელოზი:. ხოლო მან განიხარა ხილვაჲ ნეტართაჲ მათ და ჰრქუა
მათ. «თქუენ ხართ სიწმიდისა ნაყოფნი. | მტკბარენი სულნელნი. ვარდნი შუა- 163b
ნიერნი. ფინიკნი კეთილნი და ზეთის-ხილნი ნაყოფსავსენი. ზეთითა მით
სიწმიდისაჲთა ბოროტნი. რომელთა ხილვითა დღეს განიბოროტა სიბერჱ ჩემი
და ამაღლდა სიხარული ჩემი. ვითარცა რქაჲ მარტორქისაჲ:. ამიერით განიხარებდიან უდაბნოჲ ესჱ თქუენ ქრისტჱს ნების-მოყოფელთა ამს შორის
დანურგვითა“: ხოლო მათ ჰრქუეს. „წმიდისა ანტონის მიმსგავსებულო
წმიდაო მამაო. სიტყუათა შენთა პატივი ჩუენ თჳს ზეშთა ბუნებათა არს.
არამედ დაამტკიცენ ქრისტეშმან ყოველისა-შემძლებელმან ქებისა ბრძანებაჲ
ეგჱ მადლიერი და კმა არს ჩუენდა: და ინებენ უფალმან მოტევად ჩუენდა
მადლი ესჱ. რაჲთა ღირსად ვჰმსახურო სიწმიდესა შენსა ვიდრე აღსასრულამდჱ. ჰ წმიდაო ღმრთისაო“: მაშინ ჰრქუა ბერმან. „დაღაცათუ მხიარულ
არს გული თქუენი მსახურებად მოხუცებულებასა ჩემსა. ხოლო ესჱ უწყოდეთ. ნებითა ღმრთისაჲთა ვიდრე სიკუდილამდჱ თჳთ ვჰმსახურო თავსა
ჩემსა. რამეთუ დაეით იტყჳს. «აღუთქუთ და აღუსრულეთ უფალსა ღმერთსა ფს. 75,11
თქუენსაო». აწ მე აღმითქუამს უფლისადა ვიდრე აღსასრულამდე ჩემდა მარტად მყოფებაჲ. სულითა კულა თქუენ თანა ვარ: და აწ ჯერ არს ჩემდა აღნათქუემისა საქმით აღსრულებაჲ“ ;-

ამისა შემდგომად ჰრქუა ნეტარსა გრიგოლს. „მიმსგავსებულო ელიაჲსო და
იოვანჱსო. ნეტარო კაცთა შორის. არს მახლობელად ჩუენსა ქუაბი ტიბრჱ.
წარმიუვანე მუნ შენ და ძმათა შენთა. რაჲთა ნეშტი დღეთა ჩემთაჲ მას
შინა ადგასრულო. რამეთუ მტირედღა ყოფად არს ჩემი კორცთა შინა ყოფაჲ:. ხოლო ესჱ აღმითქჳთ. რომელ ჩემდა სიკუდიდამდჱ არა განჰმრავლდეთ ადგილსა ამს შინა“: და ჯუარი დასწერა თჳსსა მას სამკჳდრებელსა.
და სიტყუაჲ | მისი განძლიერდა. და მათ არღარა იკადრეს ტიდობად. არამედ 164a
მივიდეს მის თანა ქუაბად და უფალ ლოცვაჲ. ხოლო ბერმან თქუა. „ესჱ არს
განსასუენებელი ჩემი უკუნისამდჱ. ამს დაეშკჳდრო. რამეთუ მთნავს ესჱ“.
მაშინ ჰკმბორს უფალ ურთიერთას. და მისცეს მშჳდობაჲ წმიდასა მას ნეტართა მათ და შთამოვიდეს ადგილსა მას ღმრთისა მიერ ჩინებულსა სამო-

ნასტრედ: ხოლო წმიდამან გრიგოლ გონებითა შემუსრვილითა ლოცვაᲓ ესწᲐ ცრემლით კელგანუურობით წართქუა:—

Ხ: „ჟამსა ამს უცხოებისა და უპოვარებისა ჩუენისასა. ქრისტე. არა შემეშინოს ჩუენ ბოროტისა გან. რამეთუ შენ. უფალი. ჩუენ თანა ხარ. განმზადებელი ჩუენ თჳს ადგილსა ამს კეთილსა განსასუენებელსა ნებისა შენისასა. რომელსა შინა მარადის ვედრებასა შევსწირავთ მოსალოდებელისა მის თჳს დღისა დიდებით მეორედ მოსლვისა შენისასა. ღმერთო. რაჟამს იგი საშინელებათა ზარი და საყჳრისა ოხრაᲓ შეაძრწუნებდეს დაბადებულთა ყოველთა. რამეთუ უქადაგებდეს ცოდვილთა სატანჯველთა მათ დაუსრულებელთა. ხოლო მართალთა ახარებდეს ცხორებასა დაუსრულებელსა:. მაშინ ეტყუებდენ ყოველნი ტომნი ქუეყანისანი. ამის თჳს რამეთუ მიეცემოდიან ყოველნი ბრალეულნი გუემათა და საარებათა: ხოლო მართალნი მათ თჳს იგლოვდენ. რამეთუ არს უბიწოთაცა შეძრწუნება ზარი შენი. რომლისა გან მე ვძრწი. რამეთუ განუმზადებელ ვარ არაᲓ თუ უმეცრებისა აჩრდილთა შეუენებული. არამედ უდებებისა მედგრობათა გან ძლეული ვგმობ სულთქუმით. რაჟამს მოიწიოს დაკსნაᲓ გუამთაᲓ და მხილებაᲓ ცოდვათაᲓ და კუალად განახლებაᲓ და შეერთებაᲓ სულისა და კორცთაᲓ. რომელთაᲓ-მე ცხორებად საუკუნოდ და რომელთაᲓ-მე სატანჯველად საუკუნოდ. მაშინ ვინაᲓ იეოს ჩემდა კსნაᲓ ბრალთა პატიჟისა გან. რამეთუ არაᲓ მომიგიეს მე საქმᲔ. რომლითამცა უბრალო ვიპოვᲔ წინაშე საუდართა შენთა. ქრისტე. არამედ ვედრებითა დედოფლისა ჩუენისა ღმრთის-მშობლისა მარადის ქალწულისაᲓთა და ყოველთა წმიდათა შენთაᲓთა. უფალო მოწყალეო და სახიერო მეუფეო. წყალობა ყავ და მაცხოვნენ ჩუენ რჩეულთა შენთა თანა. რაᲓთა მათ თანავე მიგტემდეთ შენ საუკუნოდ დიდებასა. ამᲔნ“:—

ამისა შემდგომად ეწყო მან ხანძთისა შᲔნებაᲓ. და უბრძანა ძმათა მათ დავითის გალობისა მუკლთა ამათ წართქუმაᲓ:. „«წყალობათა შენთა. უფალო. უკუნისამდᲔ უგალობდე. თესლით თესლამდᲔ მიუთხრობდე ჭეშმარიტებათა შენთა პირითა ჩემითა:. რამეთუ სთქუ. სოფელი წყალობით აღეშᲔნოს». «და ველნი შენნი აღივსნენ სიპოხიითა:. განჭოხო შენ შუენიერებაᲓ უდაბნოᲓსაᲓ. და სიხარული ბორტუთა შეიმოსონ და ველეთა განამრავლონ იფქლი ღმრთის-მსახურებისაᲓ. ღაღადებდენ და გალობდენ» პირნი ჩუენნი ესრᲔთ: «მოგუხედენ მოსათა შენთა. უფალო. და ქმნულსა კელთა შენთასა. წარუძღუ ძეთა მათთა. იყავნ ნათელი შენ. უფლისა ღმრთისა ჩუენისაᲓ. ჩუენ ზედა. საქმენი კელთა ჩუენთანი წარჭმართენ ჩუენ ზედა და ქმნული კელთა ჩუენთაᲓ წარგჳმართე». «რამეთუ უდაბნოთა ამათ და მთათა აღვიხილენით თუალნი ჩუენნი. ვინაᲓ მოხუედ შეწევნად ჩუენდა». «ჭეშმარიტად შეწევნა არს ჩუენდა სახელითა უფლისაᲓთა. რომელმან ქმნა ცანი და ქუეყანაᲓ და ყოველნი დაბადებულნი»“:

(ფს. 88, 1—2; ფს. 64, 11—12,13; ფს. 89,15—16; ფს. 120,1; ფს. 123,8)

და ერთობით ჯუარი დასწერეს ადგილსა მას და იწუეს საქმედ. სენაკებისა
თჳს ქუეყანისა დაგებად. რამეთუ კალდჰ იგი ხანძთისაჲ უფიცხლჰს არს
უფრობაჲს ყოველთა მათ კლარჯეთისა|უდაბნოთა: და შრომითა დიდითა 165a
ქმნეს ადგილი იგი. რამეთუ არა აქუნდა მათ ტული და წყარაქჳ. არცა სხუაჲ
ეგჰ ვითარი საკმარი. არამედ ოპიზელთა მამათა მოსცეს ყოველი. რომელი 40
იპოვა კალთა მათთა. და თანაშემწჰ ექმნნეს ყოველითა საკმრითა და კორ-
თა საღუაწითა. რამეთუ მას ჟამსა სხუაჲ მონასტერი არა შჰნ იყო მათ ქუე-
ყანათა თჳნიერ ოპიზისა. და არცა მსოფლიოანი ერისკაცნი ახლოვიდეს ახ-
ლად შჰნებისა თჳს მათ ქუეყანათაჲსა. რამეთუ კლარჯეთს და ტაოთა შინა
და შავშეთს და ყოველთა მათ მახლობელთა ქუეყანათა მცირედნი იპოვებო- 45
დეს დაშჰნებულ ტუეთა შინა ადგილ ადგილ:–

ხოლო ნეტარმან მამამან გრიგოლ პირველად აღაშჰნა ძელისა ეკლესიაჲ და
შემდგომად საყუდელი თჳსი. და თითო სენაკები ძმათა მათ თჳს მცირჰ და
ერთი სენაკი საოსტიგნედ დიდი: და დღითი დღჰ ადორძნებოდეს
ძმანი. რამეთუ შეეძინებოდეს უფალსა მუშაკნი მეათერთმეტისა ჟამისანი 50
მოქმედად ჯეშმარიტსა მას ვენაკსა და თანაზიარ იქმნებოდეს პირველთა
მათ მართალთა და მონაწილე წმიდათა მოწამეთა. მკნდებოდეს რაჲ ღუაწ-
ლსა მას მონაზონებისასა მსგავსად წმიდათა მოწამეთა და უფრობაჲს მათსა.
რამეთუ მარტჳლნი ერთსა ხოლო შინა ჟამსა იწამნეს. ხოლო ესჰ ყოველსა
ჟამსა იწამებოდეს სახელისა თჳს ქრისტჰსისა. ვითარცა დაგით იტყჳს. «შენ 55 ფს. 43,22
თჳს მოვსწყდებით ჩუენ მარადჰ». და პავლჰ იტყჳს. «მარადჰ ქრისტჰს კრ. 8,36
თჳს მოვკუდები»: უკუეთუმცა არა იყო დაუცხრომელი ბრძოლაჲ წმიდათაჲ.
არამცა მოიკსენეს ბრძოლაჲ იგი სიკუდილად მარადჰ:–

«რამეთუ კორცთა გული უთქუამს სულისა თჳს და სულსა კორცთა თჳს. და ესჰ გალ. 5,17
მკდომნი არიან|ურთიერთას» სიტყჳსა ებრ მოციქულისა. რამეთუ «რაჲ სუ- 60 165b
ლისა აღმოფშჳნვა მადლი იქმნებაის და რაჲ სულისა აღმოფშჳნვა ბრალი
იქმნებაის ჩუენ შორის». ამის თჳსცა ანგელოზ მკდომ სახელ სდებს პავლჰ
გონებასა კაცთასა და ვითარცა თავისა თჳსისა თჳს ქადაგებს. ეგრჰთვე ყო-
ველთა თჳს იტყჳს. რამეთუ ოდესმე წმიდათა ანგელოზთა გონებაჲ პოვის
ჩუენ შორის. და ოდესმე ეშმაკთაჲ: ამის თჳსცა ქრისტემან უბრძანა პეტრე 65
მოციქულსა. «არა თუ შჳდ გზის ოდენ შეუნდო ძმათა დღესა შინა, არამედ მთ. 18,22
სამეოცდა ათ ჯერ შჳდ გზისა»: და ამათ ესე ვითართა ვნებათა. დათვრეულთა
და ცხადთა მკდომისა ღონეთა ძლიერად ეწუვებოდეს ღირსი ესჰ მამანი.
მოიმინენი მრავალსახეთა ჭირთა და მწუხარებათა ქრისტჰს თჳს:–

ჩ: მას ჟამსა ნეტარი იგი ბერი კუალიოს მოხუცებულ იყო ფრიად და მიახლე-
ბულ კორცთა გან განსლვად: მაშინ მივიდა მამაჲ ჩუენი წმიდაჲ გრიგოლ
და ძმანიცა. რომელნი იყვნეს მის თანა. ხილვად ბერისა. და ვითარცა მოი-

კითხეს. ჰრქუეს: „გუაკურთხენ. წმიდაო მამაო. რამეთუ აწ მიხუალ უფლისა“.
5 ხოლო მან ჰრქუა. „ღმერთი მშჯდობისა. სიუარულისა და კეთილ-მოუარებისაჲ იყავნ თქუენ თანა ყოველადვე. არამედ ჩემ თჳს ლოცვა ყავთ. წმიდანო მამანო. რამეთუ მივალ დღეს ბანაკსა უცხოსა და ღმრთისა საყდართა სამეფოთა“. ხოლო მათ ჰრქუეს. „არა ხარ უცხო ბანაკსა მას წმიდათა ანგელოზთასა. რომელთა თანა სულითა მარადის იხარებ წინაშე ქრისტჱსა. არამედ
10 ნუ დამივიწყებ ჩუენ. ადგილისა შენისა წმიდისა მკჯდართა და ნერგთა მადლისა შენისათა“. და მან ჰრქუა მათ. „კელთა ღმრთისათა შევჰვედრებ სულსა ჩემსა და კელთა თქუენთა კორცთა ჩემთა: ხოლო ნებითა ღმრთისაჲთა ერთად იყოს სიხარული ჩუენი საუკუნოდ“:–

და დაიძინა ნეტარმან ბერმან. და ტკბილ ეყო მას ჰრული მისი. და ადგილი
166a 15 |იგი ადგილო სულხელებითა და ანგელოზთა წმიდათა გალობითა. რომელთა წარიყვანეს იგი სიხარულით წინაშე ქრისტჱსა: ხოლო მამამან გრიგოლ და ძმათა წარმოიყვანეს ძლევით შემოსილი გუამი მისი და გალობითა წმიდითა დაჰმარხეს იგი სათფლავსა შინა და მადლი მისცეს ქრისტესა. ნებისმოყოფელთა მისთა ძლევისა მომტემელსა და გჳრგჳნოსან მეოფელსა:.

20 მაშინ ნებითა ღმრთისაჲთა განმრავლდებოდეს ძმანი ქრისტჱს-მსახურნი: ხოლო მამაჲ გრიგოლ არავის უდებთა-განსა შეიწყნარებდა. არამედ ბირველად გამოცადის ყოველსა ზედა კეთილისა საქმესა. და უგუეთუ იპოვის გულითა უმანკოჲ. უზაკუეველი და უდრტჳნველად სიმდაბლით მორჩილი. წადიერად ყოველსა ზედა კეთილისა საქმესა. იგი შეიწყნარის სიხარულით:
25 ამის თჳსცა ყოველნი მოწაფენი მისნი კეთილ იყვნეს ფრიად და დირსად შემწყნარებელ სათნოებათა მისთა წმიდათა. და ემსგავსებოდეს მოძღუარსა კეთილსა. ვითარცა მოძღუარი მათი ემსგავსებოდა ქრისტესა. რომელიცა
მ. 10,25 იტყჳს. «კმა არს მოწაფისა მის. იყოს თუ ვითარცა მოძღუარი თჳსი»: და ესრჱთ კეთილად ცხონდებოდეს იგინი სულიერად. ხოლო კორტიელად დიდსა
30 იწროებასა იყვნეს:

Ჩ: და მათ ყამთა მფლობელი იყო ამათ ქუეყანათა ღმრთის-მსახური კელმწიფჱ დიდი ბაგრატუნიანი. ამოტ კურაპალატი. კეთილად-მორწმუნჱ. რომელისა გამო დაემტკიცა ქართველთა ზედა მთავრობაჲ მისი და შვილთა მისთაჲ ვიდრე უკუნისამდჱ ყამთა: და კელმწიფისა მის წინაშე და შვილთა მისთა.
5 დიდებულთა მათ კელმწიფეთა წინაშე ეუსწავლელ იყო წმიდაჲ გრიგოლ:–
166b ხოლო იყო ვინ-მე აზნაური დიდებული წინაშე ამოტ|კურაპალატისა. და ერქუა მას სახელი გაბრიელ დაფანჩული. და აწ ნათესავთა მისთა ჰრქჳან დაფანჩულნი: ესჱ აზნაური შემკულ იყო ყოველითა სასრულითა და სიმდიდრითა. სიბრძნითა. ჰასაკითა და ახოვნებითა. და ყოველსა ზედა საქმესა
10 განმარჯუებითა და კეთილად-მორწმუნებითა ქებულ იყო:–

ამას აქუნდეს ზოგნი სოფელნი მახლობელად ვანსა ნეტარისა გრიგოლისასა.
რომელმანცა მოწაფეთა თჳსთა უბოვარებაჲ იხილა რაჲ. მიიწია ნებითა
ღმრთისაჲთა სახლსა გაბრიელ დიფანჩულისასა. ხოლო იგი შინა არა და-
ხუდა. არამედ ღმრთის-მოუარჱ მეუღლჱ მისი მარიამ სარწმუნოებით
მოეგება მამასა ჩუენსა გრიგოლს და კეროვნად პატიჱ სცა და მრავლითა 15
კეთილითა განუტევა და თანა კაცნი წარმოაყვანნა შესასწავლელად და ჰრქუა.
„წმიდაო მამაო. ამათ კაცთა ასწავე გზაჲ მონასტრისა შენისაჲ. და სიღუაწი
სულიერთა შეილთა შენთაჲ უზრუნველ იყოს შენ განა. რამეთუ არა დაგაკლ-
დეს სახლისა განა ჩუენისა. არამედ წმიდათა შინა ლოცვათა თქუენთა კსე-
ნებულ გუყოფენითა უფალი ჩემი გაბრიელ და მე. მგეფალი შენი. და შეილნი 20
ჩუენნი“: და ესრჱთ სიხარულითა მივიდა მონასტრად თჳსა მამაჲ გრიგოლ.
და განიხარეს ძმათა მათ ფრიად. რამეთუ ღმერთმან პატიჱ სცის მადიდე-
ბელთა თჳსთა:–

ხოლო რაჟამს მოიწია სახედ თჳსა გაბრიელ მთავარი. მაშინ აუწყა ღმრთის-
მოუარემან მეუღლემან მისმან ნეტარისა მამისა გრიგოლის მოსლვაჲ და 25
ვითარ იგი მან სიხარულითა განუტევა. და ვითარცა ესმა ესჱ დიდებულსა მას.
მგურვალჱ მადლი შეწირა ღმრთისა წმიდისა მის შესლვისა თჳს სახლსა თჳსსა
და აკურთხა მეუღლჱ თჳსი და მსწრაფლ ხოლო დაწერა წიგნი ვედრებისაჲ
და წარავლინნა|კაცნი კეთილნი. რაჲთა კუალადცა ბრძანოს სახლსა მისსა: 167a
ხოლო მამაჲ ჩუენი ნეტარი გრიგოლ მორჩილ იქმნა სიტყუათა მისთა და 30
წარჰყვა კაცთა მათ მოვლინებულთა:–

და ვითარცა ესმა მისლვაჲ ამის ნეტარისაჲ. აღდგა და მიეგება წინა გაბრი-
ელ. აზნაური მეფისაჲ. და თაყუანი სცა სიხარულითა და ჰკმბორს უფოფდა
წადიერად კელთა მისთა წმიდასა მას და წარიყვანა პატივითა სახედ თჳსა და
მრავალთა დღეთა განუსუენა: და წარმოუდგინნა წინაშე მისსა ოთხნი იგი 35
ძენი თჳსნი ეოვლად კეთილნი და ეოველითაცვე მსგავსნი გაბრიელ მამისა
მათისანი. პატრიგ. გუარამ. არშუშა და აბულასათ. და ჰრქუა ნეტარსა გრი-
გოლს. „წმიდაო ღმრთისაო. აკურთხენ ესენი წმიდათა კელთა შენთა დასხ-
მითა. ვითარცა ისრაჱლ იოსების ძენი აკურთხნა. ეგრჱთვე შენ ეოველნი
შვილნი ჩუენნი აკურთხენ ჩუენ. მშობელთა მათთა თანა“:– 40

და ვითარცა იხილა წმიდამან მან ფრიადი სარწმუნოებაჲ კაცთა მათ მეუღ-
ლეთა და შვილთა მათთაჲ. 'მაშინ აღდგა სიხარულისა ტრემლითა სავსჱ და
აღიშურნა წმიდანი კელნი თჳსნი ცისსა მიმართ და ჰრქუა. „უფალო. სუეე-
ნითა-განთა წმიდათა შენთა მოარწმუნენი შენნი. რომელნიცა იკურთხნიან.
სიტყუაჲ მათი ს�მითა აღასრული. აწცა. უფალო. მოხედე ლოცვასა ჩემსა.
ბლაგაისა მონისა შენისასა. და ლოცვითა ეოველთა წმიდათა შენთაჲთა
აკურთხენ მშობელნი შვილითა-ურთ და შვილნი მშობელთა თანა. კეთილად-

მორწმუნენი ესენ და მადიდებელნი წმიდისა სახელისა შენისანი. ვითარცა
აკურთხენ სახლი ნოვე მართლისაჲ და აბრაჰამ მამათ-მთავრისაჲ და ყო-
50 ველთა ნების-მყოფელთა შენთაჲ. ღმერთო დიდებისაო. იგივე კურთხევაჲ
საუკუნოჲ დაამკჳდრენ ამათ შორის და უხუად მიანიჭე კეთილი ქუეყანისაჲ
167b დღეგრძელებასა შინა და კეთილი ზეტისაჲ დაუსრულებელი. და|ჩუენ თჳს
წყალობაჲ ყოვ. ამენ“:–

და ჯუარი დასწერა ყოველთა და დაჯდა: მაშინ კაბრიელ ჰრქუა წმიდასა მას.
55 ქრისტემან საქმით დამტკიცენ სიტყუაჲ ბაგეთა შენთაჲ. ღირსო მამაო.
და ჩუენ მოგუეტინ უფალმან გულს-მოდგინედ მსახურებაჲ სიწმიდისა შე-
ნისაჲ. რაჲთა სიტყუაჲ იგი მოციქულისაჲ ჩუენ შორის აღესრულოს. ვი-
II კორ. 8,14 თარმედ «თქუენი ნამეტნავი მათისა ნაკლულევანებისა და მათი ნამეტნავი
თქუენისა ნაკლულევანებისა»:–

60 „აწ ჩუენ თანა არს კორტიელი კეთილი და თქუენ თანა არს სულიერი კეთილი:
და ესენ შევზავნეთ ურთი-ერთას: თქუენ მონაწილენ გუეგენით წმიდათა
ლოცვათა თქუენთა ცხორებასა ამას და შემდგომად სიკუდილისა. და ძალნი
ჩუენნი ღირს ყოფენით დასხმად წმიდათა თანა ძალთა თქუენთა. და ლოცვაჲ
ჩუენ თჳს უკუნისამდე განაწესეთ მონასტერსა თქუენსა. და ჩუენ აღგით-
65 ქუამთ ცხორებასა ჩუენსა და ცხორებასა შვილთა ჩუენთასა:–

„შვილითი შვილადმდე თანაგუაც თქუენი ღუწაჲ და მონასტრისა თქუენისაჲ
ყამთა უკუნისამდე: არამედ. წმიდაო მამაო. საკანსა კეთილი ადგილი დედა-
თა თჳს სამკჳდრებელად გამონახეთ. რაჲთა ესე მცნებაჲ იყოს ჩუენ შორის.
ნათესაებისა ჩემისა უკუეთუ მოწესე მამაკაცი იყოს. სამკჳდრებელად მის.
70 ხანძთაჲ იყოს. და უკუეთუ ერისა ჩემისა მოწესე დედაკაცი იყოს. მუნ
დაემკჳდროს. რომელიცა შენ გამოაჩინო ქუეყანასა ამას ადგილი. შენ მიერ
კურთხეული: და ვითარცა მიცვალებულთა მამათა თჳს ხანძთაჲ განმიწესებია.
ეგრეთვე იყოს სამარხავი მიცვალებულთა დედათაჲ აწ შენებულსა მას“:–

ხოლო ნეტარმან მამამან გრიგოლ ძიება ყო გულს-მოდგინედ და ბოვა ად-
168a 75 გილი კეთილი კუნათლეს მახლობელად|ჯუარი დასწერა და მუნ აღაშენეს
მონასტერი დედათაჲ. რომელსა აწ ჰრქჳან გუნათლის ვანი. და ყამის მწი-
ველი მღდელი ვანისა მის თჳს ხანძთით განაწესა ნეტარმან გრიგოლ ვედ-
რებითა კაბრიელისითა: ამის თჳსცა მსგავსად ადოქუმისა ხანძთას შინა
ელოცვების ყოველთა დაფანჩულთა ვიდრე დღეანდელად დღემდე:–

Ჵ: ხოლო კაბრიელ. დიდებულმან აზნაურმან. ფრიადითა კეთილითა წარმოგზავნა
მამაჲ გრიგოლ და მოსცნა კირით-ხურონი და ნიეთი ყოველი ქვით-კირისა
ეკლესიისა საშენებელად. და ესრეთ მოვიდა მამაჲ გრიგოლ თჳსსა ვანსა.
და განიხარეს მოწაფეთა მისთა. მადლი მისცეს ქრისტესა და ულოცვიდეს
5 მოღუაწეთა მათ: ხოლო ნეტარმან გრიგოლ ადგილი იგი საეკლესიოჲ დაა-

ვაკა. და ვითარ დაიწყებდა ეკლესიასა. ესრ ლოცვაჲ ცრემლით წართქუა:-
„ქრისტე ღმერთო. კორცშესხმისა შენისა განგებულებაჲ ღთ ებრ აჩუენე
შენთა დაბადებულთა და შიშით ჴმსახურეს მეუფებასა შენსა წინაჲსწარ-
მეტუველთა წინაჲსწარუწყებითა. მოტიქულთა ქადაგებითა. მოწამეთა
ჭეშმარიტითა აღსარებითა და დირსთა წმიდათა სოფლისა კრებათა და მეუ- 10
დაბნოეთა მამათა მარადის დიდებითა სახელისა შენისა წმიდისაჲთა: და ესრ
ოთხ კერძო კრებული სალმრთოჲ წმიდათა ყოველთა გარს მოდგომილი
ზღუდის სახედ უძრავისა სიმტკიცე ექმნეს წმიდათა შენთა ეკლესიათა:-
„რამეთუ შენ თჳთ სიბრძნემან აშენნე თავისა თჳსისა სახლი სიწმიდისაჲ შე-
სავედრებელად ერთა მორწმუნეთა. და რამეთუ წმიდასა ეკლესიასა სახელ 15
სდევ გუამად შენდა. და წმიდასა შენსა სახელსა ზედა და სახელსა წმიდათა
შენთასა შეუძრველად აღაშენენ და დაამტკიცენ | წმიდანი ეკლესიანი. ამის 168b
თჳს უწოდე ეკლესიად წმიდათა ყოველთა. რაჲთა შემდგომად სიკუდილისა
მათისა ნატვალად მათა ეკლესიანი აქუნდენ სიმტკიცედ და სიქადულად შენთა
სამწყსოთა. ჭეშმარიტთა ქრისტეანეთა. ვიდრემდის კუალად მოხჳდეს დიდე- 20
ბით წმიდათა თანა :-
„შენ. უფალო. აწცა აკურთხე ადგილი ესე. წმიდისა შენისა ეკლესიისა სამკჳ-
დრებელი მადლითა შენითა და წმიდათა შენთა ოხითა. რაჲთა დირს ვიქმნე
გლახაკი შენი სრულიად აღშენებად ამისა სახელსა ზედა და უძლეველსა
სარწმუნოებასა დიდისა მოწამისა შენისა გიორგი ჯუარითა-მოქადულისა. 25
ახოვნისა და სახელოვნად განთქუმულისა ბრწყინვალედ შორის წმიდათა
შენთა მარტჳლთა და მოწამეთა. რომელთაცა კორტნი მახჳლითა დაიჭრე-
ბოდეს. ხოლო სარწმუნოებაჲ არა განიგუეთებოდა: ხოლო მათ ყოველთა
უმეტეს იპოვა სიმკნითა წმიდაჲ გიორგი და მრავლით ჟამით განუ ჭეჭუ-
ლოთა განზარგანკდილთა ქრისტეანეთა ასწავა სიმკნე ძლიერი. მხიარუ- 30
ლებით რაჲ მოითმინნა მრავალთჳერნი სატანჯველნი და ძლევითა-შემოსი-
ლი იდიდა ცათა შინა და ქუეანასა ზედა: ამის თჳსცა ანგელოზთა თანა
წმიდათა განიხარეს მოწამეთა ნეტართა სრულებაჲ ღუაწლთა მისთაჲ. რა-
მეთუ მას მისცა ქრისტემან ძლევაჲ ყოველთა მტერთაჲ და აწ ნაწილთა
და სახელსა მისსა. და მოსებაჲ მისი მფარავს ყოველთა მადიდებელთა 35
მისთა მარადის და უკუნისამდე“ :-
და ჯუარი დასწერა ადგილსა წმიდისა ეკლესიისასა. და იწყეს შენებად. და ეს-
რწო კეთილად განსრულდა ძველი იგი ეკლესიაჲ ხანძთისაჲ შეწევნითა
ქრისტესითა. და | შეოხებითა წმიდისა გიორგისითა და ლოცვითა ნეტა- 169a
რისა მამისა გრიგოლისითა. ხოლო კორტიელად მოღუაწებითა დიდებუ- 40
ლისა გაბრიელ მთაქრისაჲთა და ყოველთა მართლმორწმუნეთაჲთა: მას
ჟამსა ყოველთა მათ წმიდათა უდაბნოთა შინა იწყეს წმიდათა მამათა მო-

ნასტრეებისა შჱნებაჲ და წმიდათა ეკლესიათა. და ესრჱთ განმრავლდეს მსახურნი წმიდისა სამებისანი და მარადის მადიდებელნი:–

ᲘᲒ: ხოლო სანასტრელი და სასწაულთა მიერ შემკული დედაჲ ფებრონია მოიწია სამცხით და დაემკჳდრა მერეს შინა. და ღირსად-ცხორებისა და სულიერად-განგებისა მისისა არა იყო საზღვარ: და საღმრთოჲთა სიყუარულითა წმიდითა ერთზრახვა და მეგობარ იყვნეს ფრიად ნეტარნი ესჱ ღმრთისა კაცნი
5 დედაჲ ფებრონია და მამაჲ გრიგოლ. და ხუცესი მერისაჲ ხანძთით არნ:–

ამისა შემდგომად ღმრთის-მსახურსა მეფესა აშოტ კურაპალატსა აუწყა განბრიელ ერის-მთავარმან სანასტრელისა მამისა გრიგოლის ღირსებაჲ და უცხოებაჲ და უქმსა უდაბნოსა მონასტრისა შჱნებაჲ და მოწაფეთა მისთა სათნოებაჲ და მოწაფეთა განვე ცნობაჲ დიდებულებისაჲ წმიდისაჲ მის
10 მშობელთაჲ: ესჱ ყოველი ვითარცა გულის-ხმა ყო კეთილად-მსახურმან კურაპალატმან აშოტ. მსწრაფულ ხოლო დაწერა ებისტოლჱ კელითა თჳსითა და კაცი ერთი კეთილი წინაშე მდგომელთა-განი და ერთი განბრიელის მსახურთა-განი მსწრაფულ წარმოავლინნა მამისა გრიგოლის წინაშე: და ვითარცა წა-
169b რიკეთსა წიგნი კურაპალა|ტისაჲ პატივით მოწერილი წოდებისაჲ ნეტარმან
15 მამამან და კაცთა მათ განცა ცნა ყოველი. მუნ-ქუეს-ვე წარვიდა კელმწიფისა მის წინაშე. და მიერაჲიწია პალატად. მოეგებნეს ძენი კურაპალატისანი. და ვითარ მივიდა კარსა ტაძრისა მათისასა. მაშინ კურაპალატი ზე აღდგა და წინა მოეგება ნეტარსა მამასა გრიგოლს. და დიდითა სიმდაბლითა მოიკითხეს ერთმან-ერთი და დასხდეს: ხოლო კურაპალატმან ჰრქუა. „ღმრთისა-
20 მიერი კურთხევაჲ პირითა შენითა იყავნ ჩუენ ყოველთა ზედა. წმიდაო“. და მან თქუა. „გაკურთხენინ ყოველნი პირმან ქრისტჱსმან და ყოველთა წმიდათამან: რამეთუ ჯჱშმარიტად სამართალ არს სიტყუაჲ ესჱ. «სადა არს პატივი მთავრობისაჲ. მუნ არს მსგავსებაჲ ღ(თ)ებისაჲ». რამეთუ თქუენ. კელმწიფენი. უფალ გუენა ღმერთმან ქუეყანისა განგებასა. ვითარცა გულის-
25 ხმა ვჰყოფთ კეთილის ყოფასა ღმრთისასა ჩუენდა მოძართ მეფობითა შენითა:–

ი. 8,56 „და ვითარცა იგი აბრაჰამის თჳს უფალი იტყჳს. ვითარმედ «აბრაჰამსა სწადოდა ხილვაჲ ნათლისა ჩემისაჲ. იხილა და განიხარა». მსგავსად აბრაჰამისა მეცა. გლახაკსა. მწადოდა ხილვაჲ და თაყვანის-ცემაჲ თქუენი. და აწ სიხარულითა
30 სავსე ვარ. და ძღუნად შევსწირავ ლოცვასა: ქრისტემან უმეტჱსად დიდებით დაიტევეინ მეფობაჲ შენი დიდებასა შინა და სიხარულსა და საუკუნოჲ დიდებაჲ ზეცისა მთავრობათა თანა დაგიმკჳდრენ კეთილთა თანა შეიალთა“:–

170a |მაშინ კურაპალატმან ჰრქუა მამასა გრიგოლს. „მეფეთა ისრაჱლისათა ჟამად ჟამად წინაჲსწარმეტყუელი აღუდგინის ღმერთმან სიქადულად მათა და ზღუ-
35 დედ შჯულისა და შესაწევნელად მორწმუნეთა და სამხილებელად ურწმუნოთა:

ეგრჱთვე ყოვლთა ჩუენთა შენ გამოგაჩინა ღმერთმან ქრისტეანეთა სიქადულად. და რაჲთა მარადის იღუწიდჱ ჩუენ თჳს წმიდითა ღოცვითა შენითა წინაშე ქრისტჱსა და წმიდათა მისთა“: ხოლო მან ჰრქუა. „დაგით წინაჲსწარმეტყუელისა და უფლისა მიერ ცხებულისა შვილად წოდებულო კელმწიფეო. მეფობაჲ და სათნოებანიცა მისნი დაგიმკჳდრენ ქრისტემან ღმერთმან: 40 რომლისა თჳსცა ამას მოგაკსენებ. არაჲ მოაკლდეს მთავრობაჲ შვილთა შენთა და ნათესავთა მათთა ქუეყანათა ამათ უკუნისამდჱ ყოვლთა. არამედ იყვნენ იგინი მტკიცედ უფროჲს კლდეთა მყართა და მთათა საუკუნეთა. და დიდებულ იყვნენ უკუნისამდჱ“:–

ამისა შემდგომად კაცმან მან მოტიქულმან წარმოთქუა ქებაჲ ხანძთისაჲ. 45 ვითარმედ „კეთილ არს უდაბნოჲ იგი მზისა მცხინვარეებითა და ჰაერისა შეზავებითა ყოველით კერძო. და აქუს მას წყაროჲ მდიდრად გამომდინარჱ. შუენიერი. გრილი და ჩამოჲ. და მაღნართა სიმრავლჱ ურიცხჳ. და მცირედი რაჲმე სხუაჲცა ნუგეშინისცემელი ძალისა ებრ მის უდაბნოჲსა: ხოლო სათესავი ყანაჲ და სათიბელი ქუეყანაჲ რაჲთა-ურთიერთ არა არს. არცა 50 იქმნების ღირღოლოვანთა მათ ფიცხელთა მწუერვალთა მათ ღადოთაჲსა“: ესჱ ვითარცა ესმა დიდებულსა კურაპალატსა. შეწირნა ადგილნი კეთილნი |და მტბარდისა ადგილი აკარაკად ხანძთისა: მაშინ სამთა მათ დიდებულთა 170b ძეთა კურაპალატისათა. ადარნერსე და ბაგრატ და გურამ. შეწირეს თითოეულად. რაჲცა საკმარი მონასტერსა მისსა უკმდა. ყოველი უხუებით: 55 და ვითარცა ადგილნი იგი მოითუალნა და კურთხევაჲ მიანიჭა კურაპალატსა და ძეთა მისთა ნეტარმან გრიგოლ. მაშინ მრავლისა კეთილისა ნაყოფითა სავსჱ მოვიდა ხანძთად. მონასტრად თჳსა. და აღარა ძმათა ყოველი იგი განმარჯუებაჲ მადლითა ქრისტჱსითა და ოხითა წმიდისა გიორგისითა: ხოლო მათ უსაროდ და ულოცვიდეს სარწმუნოებით შემომწირველთა 60 და ჰმადლობდეს ქრისტესა კეთილის-მყოფელსა:–

ᲜᲧ. და ვითარცა კორტიელად შეიმატებოდა. ეგრჱთვე სულიერად შეეძინებოდა რიცხჳსა მას წმიდათა კაცთასა: რამეთუ მას ჟამსა მოვიდეს მამაჲ ეგიფეტელი და მღელი მატოი ქარონელი. და დიდი ზენონ სამცხით. რამეთუ ეგიფეტელსა და მატოი ბერეველსა შეგობარ იყვნეს ამის წმიდისა და სახელსა მისსა მოვიდეს ხანძთად:–

5

ხოლო ზენონ შვილი იყო სახინოჲსა ეპისკოპოზისა ეგიფეტელისაჲ სამცხეს და ღმრთისმსახურებით აღზრდილ იყო და სიწმიდით იქცეოდა. რამეთუ საღმრთოჲ შიში მჳკდრ იყო მის შორის. და სწადოდა მონაზონებაჲ ადოქუმისა ებრ ადოქუმისა მმარხველთაჲსა: და ვითარცა ადესრულნეს მშობელნი მისნი. მონაზებნი მათი დაუტევეს ზენონს და დასა მისსა. რომელიცა იყო სახლსა 10 შინა მის თანა: და ზენონ გულს ეტეოდა. რაჲთამცა მამული და დედული

171a |მონაგები დასა თჳსსა დაუტევა ნებისა ებრ მისისა და თჳთმცა იქმნა მონა-
ზონ უცხოებასსა შინა: და ვითარ ამას განიზრახვიდა ზენონ. დაჲ იგი მისი
ეშმაკისა განმარჯუებითა შეატო
ნა ვინ-მე უკეთურმან კაცმან. და დამე �e-
15 ველ წარვიდის შაგშეთს: ხოლო ზენონ ვითარცა ცნა. შეიჭურა საჭურველ-
ითა მარტოდ და ამკედრდა ცხენსა და დევნა უეო. და ვითარ დიდი ქუე-
ყანაჲ ვლო. თქუა გულსა თჳსსა. ვითარმედ „ვარ მე ჭაბუკ სახელოვან. და
რომელსა ვსდევ. ფრიად შეურაცხ არს. დაღაცათუ ვეწიო და მოვკალ. საბრკე
არს სულისა ჩემისაჲ. და უკუეთუ ცუდად უკუნ ვიქცჱ სახედ ჩემდა. სირცხ-
20 ილ არს ჩემდა: არამედ აღთქუმაჲ მონაზონებისაჲ აწ აღუსრულო უფალსა“:
და ახოვან იქმნა ნეტარი ესჱ. რამეთუ მონაგებთა დატევებაჲ სისხლთა
დათხევასა ემსგავსების. და დაიწერა ჯუარი კორცთა თჳსთა და წარემართა
საღმრთოსა მას გზასა და მიიწია წინაშე დედისა ფებრონიაჲსა მერეს.
რამეთუ იყო იგი სახლისა მისისაჲ: და ნებითა ღმრთისაჲთა მუნ იყო მა-
25 მაჲ გრიგოლ. და დედამან ფებრონია შეაწუხარა წმიდასა მას უმანკოჲ იგი
კრავი. მწუემსსა მას კეთილსა. რომელმანცა მოიუფლა ხანძთად. ადგილსა
მას მწუანვილსა ღმრთისა მადლისასა. დაამკჳდრა და წყალთა ზედა განსასუ-
ნებელთა სულისა წმიდისათა გამოზარდა იგი:–
ესჱ ნეტარი ზენონ მიიწია მოხუცებულებასა და ვიდრე აღსასრულამდჱ არა
171b 30 განეშორა ხანძთასა ჭეშმარიტად სულიერი შვილი. |მსგავსი მამისაჲ. კე-
თილი მოწაფჱ. ნაცვალი მოძღურისაჲ. ნეტარი. სათნოებათა საუნჯჱ. მო-
ნაზონებისა წესი წმიდაჲ. კალრჯეთისა უდაბნოთა ზღუდჱ. სულთა უკე-
თურთა მოტებელი. რამეთუ ცხორებასა მისსა და ცხორებასა მოძღურისა
მისისასა ვერ იკადრებდა ეშმაკი დაცემად კაცთა წმიდათა ამათ შინა ადგილთა:–
35 ესჱ ახოვანი შემდგომად მიცვალებისა მეოხი არს ჩუენი საუკუნოდ უფლისა
მიმართ მოუფასთა მისთა თანა. რომელნი იყვნეს მსგავსნი მისნი. მოწაფენი
მამისა გრიგოლისნი. ღირსნი და სასწაულთა-მოქმედნი. მოთმინებისა სუ-
ეტნი შეურეველნი ვითარცა განმტკიცებულნი დუცემელად სუეტნი ცათანი:–
რამეთუ ვიდრე მოსლვამდჱ გრიგოლ მწუემსისა მის კეთილისა მკეცთა
40 განუხიდავთა ლტოლვილნი მცირენი იგი ცხოვარნი ქრისტჱსნი განბ-
ნეულ იყვნეს თითოჲ ანუ თუ ორ ორი სივრცესა მას უდაბნოთასა: ხოლო
მოსლვასა წმიდისა გრიგოლისსა ცხოვარნი იგი განმკნდეს და მკეცნი იგი
ეშმაკნი განიოტნეს და ყოველი წესი საღმრთოჲ განეცართა:–
ხოლო მამაჲ გრიგოლ გულს ეტეოდა. ვითარმედ „ვითარცა მონასტრისა
45 ჩემისა მამანი სათნოებითა უზეშთაეს არიან ყამისა ამის მონაზონთა. ეგ-
რჱთცა წეს არს წესი საღმრთოჲ საეკლესიოჲ ეკლესიასა შინა ჩემსა და-
წესებად ბრძენთა განგანუკითხველი“: ამის თჳს განიზრახა წარსლვაჲ ქრის-
ტჱს საჭურჭლად. მეორედ იერუსალჱმად. რომელ არს კოსტანტინეპო-

ლისი. და ყოველთა სახინოთა საბერძნეთისა წმიდათა ადგილთა მოხილვად
და ლოცვად: | მას ჟამსა იერუსალიმს წარმავალი ვინმე ზოვა მეგობარი 50 172a
თჳსი და მას დაჴვედრა საბა წმიდისა წესისა დაწერაჲ და წარმოცემაჲ. და
ძმათა თჳსთა კაცნი მოლუაწენი უჩინნა და მშჳდობაჲ დაუტევა მათ და აღუთ-
ქუა კუალად ადრე მოსლვაჲ:–

და თანა წარიუვანა საბა დედისადისწული თჳსი და ერთი ვინმე სხუაჲ მო-
წაფჱ და წარემართა საბერძნეთად და მოიწია კოსტანტინეპოლის და 55
თაყუანი სცა ძელსა ცხორებისასა და წმიდათა ყოველთა ნაწილთა. და სი-
ხარულით მოვლენნა ყოველნი წმიდანი ადგილნი სალოცველნი. რამეთუ
მრავალთა ენათა წურთილ იყო იგი და მრავალმოსწავლჱ ყოფილ კელითა
კეთილად-მსახურებისაჲთა: და რომელი-მე სახილავი მოძღუარ კეთილის
ექმნის და რომელი-მე განსაკრძალველ ბორბოტისა თჳს: და ესრჱთ აღმოიგჱო 60
გული მისი სიმდიდრისა განდაუბეჭდველისა ახლისა შჯულისა. და სულითა
მადლისაჲთა განმხიარულებული წარმოემართნეს საყოფელად თჳსა:–

ᲜᲪ: და ვითარცა მოიწინეს ტაოს. ესმა მუნ მეფეთა განკატთა. ვითარმედ აშოტ
გურაპალატი მოიგლა და მის წილ კელმწიფებენ ძენი მისნი: მაშინ ტკივი-
ლისა ტრემლითა აღიესნეს ღმრთის-მსახურისა მის კელმწიფისა დატემი-
სა თჳს და ტირილითა სავსენი ულოცვიდეს მიცვალებულსა მას მეფესა:.
ხოლო ნეტარი გრიგოლ ჴმადღობდა ღმერთსა და გლოვით იტყოდა: | „ჰ 5 | 172b
მეფეო ჩემო ძლიერო და დიდებულო. სიმტკიცეო ეკლესიათაო და ზღუ-
დეო ქრისტეანეთაო. სადაჲთმე მოგელოდი. აღმოსავალითმე ანუ დასა-
ვალით. ჩრდილოჲთმე ანუ სამხრით. რამეთუ ყოველთა | ზედა ნათესავთა 172b
მფლობელი იყავ. რომელიცა წყობით კელმწიფეთა დაიმორჩილებდ. სა-
კჳრველი ეგჱ დიდებული. ღმრთის-მსახური კელმწიფჱ: აწ ვითარმე მიეცი 10
კელსა შეურაცხსა უშჯულოთა და უნდოთა კაცთასა. რომელნი იგი იუდაჲს
მსგავსად შენ. უფლისა თჳსისა. მკლველ იქმნნეს მოსაკუდინებელად ჩუენ.
გლახაკთა მლოცველთა შენთა. უკუნისამდჱ“: ამისსა შემდგომად ულოცვიდეს
შვილთა მისსა. დიდებულთა კელმწიფეთა. რაჲთა უფალმან დაიცვნენ დიდე-
ბით და დღეგრძელებით კეთილსა შინა ღმრთის-მსახურებასა:– 15

ᲜᲫ: და ვითარცა მოიწინეს მახლობელად იშხანსა. გამოეცხადა ღმრთისა მიერ ნე-
ტარსა გრიგოლს და ღირსსა საბას იშხნისა ბირველი დიდებულებაჲ. და-
ბასა მისსა წმიდანი ეკლესიანი. და ეუწყა. ვითარმედ კუალად განახლებად
არს ბირველებრ კელითა საბანისითა. და ეტნობა გზაჲცა მისავალად. რა-
მეთუ მის ჟამისა კაცთა განკუალ იყო ადგილი იგი: და მიორაჲ-ვიდეს იშ- 5
ხანს. ფერიად ესარდოდ ბოანაჲ დიდებულისა მის ადგილისაჲ:–

რამეთუ იყო მას შინა ნუგეშინისა-მცემელი სულიერი და კორტიელი. და სა-
ბას შუნქუესვე გულს ედვა. დადგომაჲ. ხოლო ნეტარმან გრიგოლ ჴრქუა.

„ძმაო. პირველად ვიხილნეთ ძმანი ჩუენნი ხანძთას შინა მოოვნი და ნებითა
10 ღმრთისაჲთა და ღოცვითა მათითა კუალად მოიწიო ადგილსა ამას წმი-
დასა: და მიერ წარმოსლვასა მათსა მიიწინეს წინაშე ძეთა კურაპალატისათა
და დაულოცეს ნუგეშინის-ცემით სიკუდილისა თჳს მამისა მათისა:–

ᲜᲘᲗ: და ესრჱთ მოვიდეს ხანძთად. მონასტრად თჳსა. და მოიუვანნეს ნაწილნი წმი-
დათანი და ხატნი წმიდანი და სხუაჲ ევლოგიაჲ ფრიად:–

173a და პოვნეს ძმანი ტოტხლებით და მშჳდობით | ყოველნი მხიარულნი შეუშ-
ფოთებლად სადმრთოჲთა სიყუარულითა სავსენი და განიხარეს. რამეთუ
5 კუალად მატხოვრისა მადლმან შეკრიბნა ნების-მყოფელნი თჳსნი:–

და შემდგომად მცირედთა დღეთა საბა განუტევა იშხანს და ორნი მოწაფენი
მისცნა მას. და თჳთ განაგებდა სულიერსა ცხოვრებასა ხანძთისასა ნებისა
ებრ უფლისა:

ᲜᲚ: მაშინ იერუსალჵმით მოიწია კაცი. რომელმან მოართუა საბა წმიდისა განგ-
ებაჲ და წერილი: ხოლო ნეტარმან გრიგოლ მას ჟამსა განაწესა წესი თჳ-
სისა ეკლესიისაჲ და მონასტრისაჲ. სიბრძნით განსაზღვრებული და მეცნ-
იერებით განბრწყინვებული და ყოველთა განწმიდათა ადგილთა გამორჩე-
5 ვით შეკრებული. ვითარცა სათჳსჵ დაულევნელთა კეთილთაჲ:–

ᲜᲜ: ხოლო აწ წესთა მათ-განი სულიერთაჲ მცირედი რაჲ-მე გჳპოვრიეს. ვითარმცა
ზღჳსა განწეთი ერთი წყალი ვინ-მე აღმოიღო. რამეთუ ესრჱთ იყო ცხო-
ვრებაჲ ნეტართაჲ მათ. სიმართლესა შინა მათსა მარადის თავთა თჳსთა ბრა-
ლობაჲ აქუნდა და სიყუარულისა ძირი. მტკიცჵ მოთმინებაჲ სიმდაბლით და
5 სიმშჳდით. მარხვაჲ ღოცვითა შეზღუდვილი. სარწმუნოებასა თანა მართალსა
დამტკიცებული. სიწმიდჵ გულისაჲ და ჭეშმარიტებაჲ ენისაჲ და უბიწო-
ებით კრძალვაჲ სრულიად ყოველსავე ზედა: ხოლო წმიდასა ეკლესიასა
ღოცვასა მათსა არა აქუნდა უბნობაჲ ურთი-ერთს. არამედ შიშით დგანედ
ვითარცა ზეცას წინაშე ღმრთისა: და რაჟამს დაგითს იტჳჯედ. ვიდრე აღი-
10 ლოჲსა განსრულებამდჵ მემკრეთა ვერ იკადრიან შუკლისა აღებაჲ დაწესა-
რებულსა მას ღოცვასა მათსა. რამეთუ არა აქუნდა ჩუეულებაჲ სწრაფით
173b თქუმისაჲ ყოველსავე ზედა საგალობელსა მათსა. არამედ მდაბლად | და გჳ-
ანად იყო ღოცვაჲ მათი. და კედელსა თჳნიერ ბერთაჲსა არა ვინ მიეკრდ-
ნებოდა. ხოლო ძილსა და უკრძალველად ჯდომასა ყოველადვე არა იკადრებ-
15 დეს ეკლესიასა შინა: და ესჵ ვითარი მრავალი სათნოებაჲ კეთილი სხუაჲცა
დამკჳდრებულ იყო შორის მათსა. რომლისა თჳს არა არს აწ თითოეულად
ყოველისა თჳს სიტყუაჲ. რამეთუ შემოკლებულ არს ჟამი ესჵ და გონებაჲ
ისწრაფვის. რაჲთა არა იყოს ნამეტნავ სასმენელსა მსმენელთასა: ამის თჳს
განგებაჲ ყოველი ვერ დაიწერა წიგნსა ამას. არამედ თითო სიტყუაჲ ყოვ-
20 ლისა განგ. რომელ აქამდე წესი აქუნდა ხანძთასა და აწ რომელ აქუს. ესრჱთ:

ყოველთა ღამისთევათა შემწუხრებით გან განთენებამდჱ ლოცვაჲ და ღამისთევათა წინადღით დღისა ყამთა ყოველთა ლოცვაჲ და ყამისწირვაჲ ყამსა ცხრაჲ ყამისასა და კუერექსთა შემატებაჲ. ხოლო ყამისწირვასა ყოველსა «წმიდაო ღმერთოო»სა წინაკუერექსი ზეცით გარდამოჲ და კჳრიაკეთა ყამისწირვასა «წმიდაო ღმერთოო»ჲ ექუსი: და საკურთხეველისა მსახურებასა თესუედითა სამოსლითა და ტუანვითა არა იკადრებოდა მსახურებაჲ:–

და გარდატვალებულთა თჳს ყოველთა გარდაიკდიან. გარდატვალებით გან რასცა დღესა მიხუდის. სამი დღჱ და შჳდი. ორმეოცი და წელიწადი. და მათ დღეთა ყამისწირვაჲ არა შეაოუალიან ორასთა მათ დღეთა განწესებულთა ხანძთას დამარხულთა თჳს. და განყოფაჲ პაქსიმადისაჲ პირველით განვე განწესებული არს: გიორგიწმიდობისა თოუჱ რაჲ|დადგეს. მარხვაჲ წუელითა ვიდრე გიორგიწმიდობამდჱ. ეგრჱთვე ქრისტჱსშობისა მარხვანი და წმიდათა მოციქულთანი საეკლესიოდ დიდითა მოღუაწებითა და კეთილადკრძალულებითა აღსრულნიან:–

ხოლო ნოემბერისა თჳსა დადეგით გან ყოველთა შაბათთა ცისკრად ვიდრე პირმარხვადმდჱ კანონი ოთხი. და დიდთა მარხვათა ვიდრე ბზობამდჱ ყოველსა ცისკარსა კანონი ოთხი. ეგრჱთვე წიგნის კითხვაჲ ოთხი. და ვნებისა კჳრიაკისა ფრიად განგებაჲ იყო. ხოლო აღვსებით გან ვიდრე ახალკჳრიაკემდჱ ჭირისა კანონი არა თქჳან. და სერობასა «ხადილსა ჩემსა» წართქჳან და ადგომისა წარდგომანი და ცისკრად დაწესებულნი და თიოო კანონი ახალკჳრიაკემდჱ. ხოლო სულთა კსენებასა შემდგომად აღვსებისა ცისკრად «ნეტარ არიან»ნი და გალობანი წართქუნიან. ვითარცა ყოველი წერილ არს განგებასა ეკლესიისასა ამის ყოველისა ნეშტი: ეგრჱთ ჰყოფდიან ყოველსა მამანი ყამთა შინა ჩემთა:–

ᲜᲭ: არამედ პირველთა მათ დღეთა ნეტარისა მამისა ჩუენისა გრიგოლისათა ფიცხელ იყო ფრიად კანონი მოწამეთა მისთაჲ. რამეთუ სენაკთა მათთა შინა იყო მცირჱ სარეცელი და შეურაცხი საგებელი და თიოოჲ სარწუელი წელისა თჳს. ხოლო სხუაჲ ნუგეშინისსცემელი კორცთაჲ არაჲ აქუნდა საჭამადისაჲ და სასუამადისაჲ ყოველადვე. არამედ რომელი ტრაპეზსა ზედა ერთბამად ჭამიან. მით იყო ცხორებაჲ მათი. და მრავალნი მათგანნი არა სუმიდეს დჳნოსა ყოველადვე. და რომელნიცა მიიღებდეს. მცირედ იკუმევდეს. და სენაკებსა მათსა საკუამი არა აქუნდა. რამეთუ ტეტხლი არა აღეგზებოდა. და არცა ღამჱ|სანთელი აღანთიან. არამედ ღამჱ იყო თჳსადმუნებაჲ და დღისი წიგნისკითხვაჲ და ლოცვაჲ მარადის. ვითარცა იტყჳს დავით «დღისი ამცნო უფალმან წყალობაჲ მისი და ღამჱ გალობაჲ მისი»:– ფს. 41,8

ხოლო ნეტარმან მამამან გრიგოლ თავადნი დიდნი მარხვანი გარდავლნის მცირედითა კალნაბითა უმბგერითა: ხოლო მრჩობლად საზრდელად მისა

იეო ეოველთა დღეთა მისთა. ᲗᲣᲠᲘ ნაკლულევანებით დღესა შინა ერთ ᲭᲐ-
15 მის და წუალი წოანითვე მცირედი. ღჳნოჲ კულა სიერმით განკე არა ესუა.
და უმრავლᲬᲡნი სათნოებანი მისნი და მოწაფეთა მისთანი ღმერთმან მხო-
ლოამან უწყინის:–

ᲜᲘᲠ: ხოლო ᲗᲘᲠᲕᲔᲚᲘთ განᲛᲝᲣᲣᲡთა მათ კეთილთა ნეტარისა გრიგოლისათა თე-
ოდორეს და ქრისტეფორეს აქუნდა გულსა მათსა სალმრთოჲ შური მონასტ-
რისა ᲨᲬᲜებისაჲ და არაჲ გამოუცხადეს მამასა გრიგოლს განზრახვაჲ მათი.
არამედ ფარულად წარვიდეს ათᲮᲐᲖეთს. და თანა ძმანიცა ვინᲛᲔ წარᲭᲣᲕᲔს:–
5 და ვითარ მოიწინეს სამცხეს. ბრძანებითა ღმრთისაჲთა ᲫᲬ დიდისა მირეან
176a აზნაურისაჲ დაიმოწაფეს სახელით არსენი. რომელსა ეწოდა ღირსად|დიდი
არსენი. ქართლისა კათალიკოზი და მცხეთისა საყდრისა გჳრგჳნი დაუᲭᲜო-
ბელი. ხოლო ურმაჲ იგი მცირᲬ იეო ᲧᲛითა ვითარ ექუსისა წლისაჲ და
სახლსა შინა მამისა თჳსისასა იზარდებოდა. არამედ კაცთა მათ ღმრთისათა
10 განზრახვითა მირეანისითა მოწესეთა სამოსლითა შემოსეს ურმაჲ იგი და
მარჯუენაჲ მისცეს ფიცისაჲ მირეანს და ᲭᲠქუეს. „მოძღუარი ჩუენი გრი-
გოლ არს მამაჲ ხანძთელი. და უფალსა თუ უნდეს. ესᲬცა მოწაფᲬ იეოს
მისი ჩუენ თანა. სადაცა ჩუენ ვიუენეთ“. და წარვიდეს ათᲮᲐᲖეთად. ხოლო
მეფემან ათᲮᲐᲖთამან დემეტრე დიდითა პატივითა პატივ სცა და ადგილსა
15 კეთილსა დაამკჳდრნა:–

Კ: და რაᲧამს ცნა ნეტარმან გრიგოლ წარსლვაჲ თეოდორᲬსი და ქრისტ-
ეფორᲬსი. შეწუხნა ფრიად და თანა წარიეᲧანნა ოთხნი ძმანი და წარვიდა
ძიებად კრავთა მათ რჩეულთა მწყემსი იგი კეთილი. და ვითარ მოიწია
ქართლისა სანახებსა. ნებითა ღმრთისაჲთა ძიებასა მას ძმათასა ᲗᲝᲕᲐ ეფ-
5 რემ ურმაჲ. ᲭᲐᲑᲣკი ღირსი. და ღირსებასა შინა იხილვა მამაკაცებასა
სრულსა მიწევნული სიწმიდითა. და სიწმიდესა შინა აწუერისა ეპისკოპოსი
სასწაულთა-მოქმედი. ხოლო ეპისკოპოსობასა შინა მიიწია მოხუცებულე-
ბასა კეთილსა. და აღესრულა საკჳრველებით. და ნაწილნი მისნი წმიდანი
მიეცნეს ნათლად სამცხესა:. ესᲬ ეფრემ ღირსი ღმრთისაჲ დაიმოწაფა ნე-
10 ტარმან გრიგოლ და უბრძანა ესრᲬთ. „რაᲧამს მოვიქცᲬ ათᲮᲐᲖეთით. თანა
წარგიᲧანო შენ ხანძთად“ და თჳთ წარემართა ათᲮᲐᲖეთს. და მიორაჲ-იწია
წინაშე კელმწიფისა მის. ზე აღდგა და წინა მოეგება და სიმდაბლით მოი-
176b კითხა. რამეთუ ზარი აᲭკდა|მადლთა განᲛᲝᲣᲣᲡთა მისთაჲსა და დიდებუ-
ლებისა განᲛᲝᲣᲣᲡთა მისისა. რამეთუ ვითარცა პირი მოსე წინაჲსწარმეტყუ-
15 ელისაჲ იეო დიდებულ ამის ნეტარისაცა ხატი მადლითა ღმრთისაჲთა:–
და შემდგომად მოკითხვისა დასხდეს მეფᲬ და ნეტარი გრიგოლ. ხოლო
წმიდამან განგრძობილად ულოცა და მრავლითა კურთხევითა შეამკო: და
მეფემან მან თქუა. „კურთხეულ არს ღმერთი. რომელი მოგიძღუა აქა. წმი-

დაო მამაო. არამედ ვინაჲ არს მიზეზი მოშრომისა შენისაჲ. მაუწყე მე“:
და ნეტარმან გრიგოლ ჰრქუა:–

„მეფეო ღმრთის-მსახურო და დიდებულო. მოწყენულ არიან წმიდანი მამანი.
ძმანი ჩემნი. წინაშე შენსა. და აწ არიან სამეუფოსა ამას. და მათ თჳს არის
მოსლვაჲ ჩემი აქა. არამედ ბრძანენ კელმწიფეებამან შენმან და მოვიდენ
იგინი ჩუენდა“: ხოლო მეფესა დაუმძიმდა ძიებაჲ მათი და ჰრქუა. „არა მო-
სრულ არიან აქა ეგჳ ვითარნი მოსაზონნი. რომელთასცა ბრძანებს სიწ-
მიდჳ შენი“: მაშინ ნეტარი მამაჲ გრიგოლ სიტყუასა ზედა მეფისასა განრ-
ისხნა და ჰრქუა:–

„მეფეო. ნუ შრომასა შემამოხუევ. მომტეენ ძმანი ჩემნი. რომელნიცა მოიწ-
ინეს შენდა“: და ვითარ ღონჳ სიტყჳსაჲ არღარა აქუნდა მეფესა მართლ-
მხილებისა განმის წმიდისა. უბრძანა მოუგანებაჲ ძმათაჲ მათ: და ვითარ
იხილეს | მამაჲ გრიგოლ. შეუვრდეს ტრემლით. ხოლო წმიდამან მან ადად- 177a
გინნა და შეიტკბნა სიყუარულით და ჰმადლობდა ქრისტესა ბოვნისა მათი-
სა თჳს. და რამეთუ იყვნეს ბუნებით მომლოდებელ წმიდისა მის ძმანი იგი.
მათცა უხაროდა ურთი-ერთასი იგი შეკრებაჲ თჳსი: და მეფემან მან ჰრქუა
ნეტარსა გრიგოლს. „წმიდაო მამაო. აჰა იქმნა წადიერებაჲ ნებისა შენისაჲ.
არამედ უფალმან �ნებაჲცა გულისაჲ ჩემისაჲ. რამეთუ მაქუს სულსა
ჩემსა მონასტრისა ახლად შჳნებაჲ. აწ ბრძანე და მოვიხილნეთ მრავალნი
ადგილნი ათჳსზეთისანი. და სადაცა სიწმიდემან შენმან ინებოს. მონასტრად
აღვაშჳნოთ ადგილი იგი“:–

და მოვლნეს ქუეყანანი საგონებელნი სამონასტრედ. და არა სთნდეს წმი-
დასა მას. და ჰრქუა მეფესა მას. „არა არს მიწაჲ. არცა წყალი ქუეყანასა ამას.
სადამცა მონასტერი აღეშჳნა. რამეთუ ტალანტი მონაზონისაჲ მარხვაჲ არს.
და ამას მიწასა ზედა ვერ ეგების მარხვაჲ სულისა განხორშაკისა მაკუდი-
ნებელისა“: და შეწუხნა ფრიად მეფჳ იგი ამის მიზეზისა თჳს და ჰრქუა მათ.
„არა სამართალ არს კეთილთა თქუენთა განუნწილობაჲ ამის ქუეყანისაჲ“:–

ᲙᲔ: მაშინ მამამან გრიგოლ სარწმუნოებისა ებრ მეფისა აღაშჳნა მონასტერი და
უწოდა სახელი მისი უბჳ და იღარიონ ვინ-მე იერუსალჳმით მოსრული.
სარწმუნოჲაჲ მოხუცებული. დაადგინა მამასახლისად. | რამეთუ ხანძთით წარ- 177b
ეოდილ იყო თეოდორეს და ქრისტეფორეს თანა და აქუნდეს მას კეთილნი
წიგნნი. და მამამანცა გრიგოლ თჳსნი წიგნნი. რომელ აქუნდეს. დაეგუტევნა 5
მონასტერსა მას. ხოლო კელმწიფჳ იგი სიხარულითა აღიკსო მონასტრისა
მის შჳნებისა თჳს და შეწირა საშჳნებელად მისსა ფრიად შესაწირავი და მი-
ანიჭა მამასა გრიგოლს და მოეუასთა მისთა დრამაჲ ათი ათასი და ეოვლი-
თა კეთილითა აღავსნა:

ᲙᲐ: ხოლო ქამსა წარმოსვლისა მათისასა გამოჰკითხა მეფემან დიმიტრი მამასა

გრიგოლს გულს-მოდგინედ სახსჰ კლარჯეთისა უდაბნოთაჲ. რაჲთა აუწყოს
მას ადგილთა მათ წმიდათა ნიშანი ყოველი: და მამამან გრიგოლ ჰრქუა
მას. „ღმრთის-მსახურო მეფეო. დაცალ-თუ ფრიად განგამრავლო სიტყუაჲ.
5 ვერვე მისწუოების გონებაჲ ჩემი ყოველსა მას უდაბნოთა მათ სიკეთესა
უწყებად შენდა. ვინაჲთგან წესი მონაზონებისაჲ მათ შორის აღორძინე-
ბულ არს და უფროჲსად ყუაოდის და აღემატოს მომავალთა ჟამთა. არამედ
ვოქუა მრავლისა გან მცირედი ესრჰთ. რამეთუ ბუნებით ერთგუამ არს ქუ-
ეყანაჲ უდაბნოთაჲ მათ:-

10 „და კეთილად შეზავებულ მზისა გან და ჰაერისა. რამეთუ არცა ფრიადი სიცხჰ
შესწუავს მათ და არცა გარდარეული სიცივჰ შეაურვებს მყოფთა მისთა.
არამედ განწესებით დგას თჳსსა საზღვარსა უნოტიოჲ. უხორშაკოჲ. უმი-
178a წოჲ მზეარჰ. რამეთუ კაცთა ნახჳნი | ფერკთანი არა ოდეს თიკიან ექმნე-
ბიან სლვასა შათსა:-

15 „ხოლო წყალი კეთილი და შეშაჲ ნებისა კბრ უნაკლულოდ აქუს აღმოტენებული
ქჳშათა მათ შინა. ურიცხჳ მაღნარი და სიმრავლჰ წყალთა ჰამოთაჲ. ბუნე-
ბით მხიარულებაჲ მიცემულ არს ღმრთისა გან. და არს იგი უგზო და მი-
უვალ რაჲთ-ურთიერთ სოფლისა წესითა მცხორებელთა გან. რამეთუ ადგოთა
მთათა შინა მაღალთა არს მკჳდრობაჲ მათი. და მორტყმულ არს ერთ
20 კერძო მთაჲ იგი და ერთ კერძო შავშეთისა დიდთა წყალთა შეკრებისა
გარემოსლვაჲ გარემოადგს ზღუდის სახედ უძრავისა:-

„და ესრჰთ ყოველითა კერძო შეზღუდვილ არიან მთათა მიერ და კეკნებისა
და წყალთა მათ გან საშინელად ძნელოვანთა ადგილთა მავალთაჲსა. და
მონასტერთა მათ შინა არა არს სათიბელი ქუეყანაჲ. არცა ყანაჲ საკნაი.
25 არამედ დიდითა შრომითა როჯიკისა მისლვაჲ აქუს კარაულისა ზურგითა.
და მცირედ ვენაკნი ჭირითა და ურვით დაუნერგვიან და ეგრჰთვე მტილები.
ხოლო მხალთა ველისათაჲ არს სიმრავლჰ ურიცხჳ. და ამას ყოველსა თანა
უშიშ არს გული მათი უქრისტოთა მათ ურწმუნოთა გან შერეულისა გან და
ყოველისა ძრვისა ჟამსა კელმწიფეთა მტერობისასა. და ესრჰთ მრავლითა
178b 30 მშჳდობითა მეუდრეებით არიან | ყოველადვე და ქრისტესა ადიდებენ:-

„რამეთუ ღმერთმან დასაბამსავე დაბადებისასა უკუანაჲსთა თჳს ჟამთა და-
ჰბადნა იგინი მონაზონთა სამკჳდრებელად და ყოველთა ქრისტეანეთა შე-
სავედრებელად ორ კერძოვე. და რამეთუ განგებასა ღმრთისასა ესე ჩუეულე-
ბაჲ აქუს. რაჲთა წმიდათა მათ უდაბნოთა მონასტერნი კელითა გლახაკთაჲთა
35 აღაშჰნნეს. რომელნიცა სრულიად ოვის უფალ იქმნნეს სოფლისა საც-
თურთა გან: დაცალ-თუ წმიდათა უდაბნოთა კელმწიფენი იღუწიან. ხოლო
წოდებად სახელი გლახაკთაჲ კერ იჩინა ქრისტემან შჰნებასა წმიდათა მო-
ნასტერთასა. არამედ მისცა ღმერთმან კელმწიფებაჲ მორწმუნეთა მეფეთა

აღშჱნებად საყდართა საებისკოპოსოთა და ქალაქთა სოფლებითურთ და
ყოველსა ერსა ზედა მთავარ ყენა. რაჲთა სიმართლით განიკითხეიდენ მათ 40
შემკობილნი სამოსლითა ბრწყინვალითა. ხოლო რაჲთა არა დაუტეონ გო-
ნებაჲ მათი ხილულთა მათ ნივთთა შინა. არამედ კეთილთა მათ საუკუნეთა
გულის-ხმა ჰყოფდენ. რამეთუ სიბრძნემან საღმრთომან სამოსელთა მრა-
ვალსახეთა მიერ გულის-ხმა უყო ყოველთა კაცთა პატივი თითოეულისა წე-
სისა მათისაჲ ღმრთის-მსახურებით: – 45

„ხოლო სარწმუნონი და ჭეშმარიტნი მონაზონნი ქუეყანასა ზედა არა ვისსა
კელწოფებასა ქუეშე არიან. ვინაჲთგან მოჰრიდეს საშუებელთა საწუთროჲ-
სათა | ნებსით და აღირჩიეს ღმრთისა თჳს მწუხარებაჲ ადგილთა გლოვი- 179a
სათა მსგავსად პირველთა მათ მამათა წმიდათა. რომელთა სიგლახაკესა
შინა დიდსა მეოფთა აღაშჱნეს წმიდანი უდაბნოანი თჳნიერ ქუეყანისა მე- 50
ფეთა ბრძანებისა შეწევნითა ყოვლისა-შემძლებელისა ღმრთისაჲთა: –

და აწცა ყამთა ჩუენთა არიან მსგავსნი პირველთა მათ ნეტართა კაცთანი მა-
შჱნებელ მონასტერთა ადგილთა უქმთა შინა ღმრთისა სამკჳდრებელად.
ხოლო კელმწიფენი კეთილად-მსახურნი შრომასა მაოსა თანამონაწილე
იქმნებიან საფასეთა უხუად მიცემითა. ვითარცა ესჱ დღეს დიდებულებამან 55
შენმან მეფობამან განამდიდრა სიგლახაკჱ ჩუენი ფრიადითა კეთილითა და
„ყოველადვე მოზიარე სარ ლოცვასა ჩუენსა თანა“: ხოლო მეფჱ განმხიარულად
სიტყუათა განნეტარისა გრიგოლისთა და ფრიადი სარწმუნოებაჲ და სი-
ყუარული დამტკიცნა გულსა მისსა უდაბნოთა მიმართ კლარჯეთისათა და
ჰმადლობდა ქრისტესა. კეთილის-მყოფელსა ნების-მყოფელთა მისთასა: 60
და ესრჱთ მშვიდობაჲ დუტევეს კელმწიფებასა მას და წარმოვიდეს ადგა-
ზეთით: –

ᲧᲬ: და მგზავრ სლვასა მათსა ჰრქუეს ნეტარსა გრიგოლს სანატრელთა მათ თეო-
დორე და ქრისტეფორე. „წმიდაო მამაო. ყამსა მას წარმოსლვისა ჩუენისასა
ხანძთით. სამცხეს რაჲ მოვიწიენით | მახლობელად ადგილსა მირეან ად- 179b
ნაურისასა. და გჳხილნეს ჩუენ კაცთა მისთა. რამეთუ სადგური ჩუენი ყამსა
მწუხრისასა ველსა ზედა ვეაგთ. და აუწყეს უფალსა თჳსსა. და მსწრაფელ 5
ხოლო მოვიდა მირეან თჳთ და მოგჳკითხნა სიმდაბლით. და წარგჳყვანნა
ტაძრად თჳსად და განგჳსუენნა კეთილად: –

„და ვითარცა განთენა, შემიყვანნა წინაშე მეუფლისა თჳსისა. რომელისაჲ არს
სახელი კრავი. რამეთუ არს იგი მჴევალი ქრისტჱსი. და ვითარცა ულოცეთ
მას და ვსხედით. მაშინ მირეან დიდებულმან უფალმან დაადგინნა წინაშე 10
ჩუენსა ძენი თჳსნი ბრძანებით. სამნი იგი ურმანი ყოველად-კეთილნი და
შეუნიერნი: და ვითარცა ულოცეთ მათ. ჰრქუა კრავის. „აწ ვეოთ ჩუენ სას-
წაულ კეთილ და ერთი ძეთა ჩუენთა-განი განვაწესოთ მონაზონად და მო-

წაფე ამათ ქრისტჱს მოწაფეთა. და ამათითა ლოცვითა მოეცეს მადლი.
15 რაჲთა იხილონ მოძულეთა ჩუენთა და ᲒᲠᲪᲮᲣᲔᲜᲝᲓᲘᲡ:–
„აწ თქუ. რომელი იყოს მოწესედ შორის შვილთა ჩუენთა“: ხოლო მან ᲒᲠᲥᲣ. „უფალო ჩემო. შვილსი შენნი არიან წინაშე შენსა. რომელისაჲცა ᲒᲑᲠᲫᲜᲝ. უფალმან გამოირჩიენ რჩეულად მოწესედ“. ხოლო მან ᲒᲠᲥᲣ. „მრწემი ესჰ იყოს მონაზონ და სულიერად შვილ უდაბნოჲსა მამათა ამათ“.
20 და მოიყვანა კელითა თჳსითა და ᲯᲣᲐᲠᲘ დაწერად გუცა ჩუენ და სამოსლითა
180a მოწესეთაჲთა შემოსა. და ჩუენ | სახელი არსენი უწოდეთ და აღუთქუთ შენდა მოწაფედ შვილი მისი ეოფად მსგავსად ჩუენდა. და მან უფროჲს განიხარა: აწ ვითარცა სათნო უჩნს სიწმიდესა შენსა. ეგრჱთცა ქმენ“: ხოლო წმიდამან ᲒᲠᲥᲣ. „ძმანო სანატრელნო. ნებაჲ არს ღმრთისაჲ. რაჲთა
25 კელითა ჩუენითა იქმნეს იგი რჩეულ შორის მოწესეთა და მიიწიოს სა-ზომსა დიდსა“: და მანცა წარმოუოხრა ამისვე პასუხისა მსგავსად ღირსისა ურმისა და ᲬᲐᲑᲣᲙᲘᲡ ეფრემის თჳს ეოველი. და განიხარეს ძმათა მათ სიტ-ყუასა ზედა მოძღურისა თჳსისასა:–
და მოიწინეს ერთობით. სადაცა იყო ეფრემ. და წარმოიყვანეს და ეგრჱთვე
30 სანატრელი არსენი. ხოლო წმიდაჲ ეფრემ იყო დღითა უხუცჱს. რომელ-თა თჳსცა თქუა ნეტარმან გრიგოლ სიტყუაჲ იგი დაჳითისი. ვითარმედ
ფს. 118,130 «განცხადებაჲ ღმრთისა სიტყუათაჲ განმანათლებელ არს და გონიერ ᲰᲧᲝᲤᲡ ᲩᲩᲫᲚᲗᲐ». რომელთა მიერ დაემტკიცოს ქებაჲ ქრისტჱსი. ᲯᲔᲛᲐᲠᲘᲢᲐᲓ უბიწონი და წრფელნი ესჰ შემომეყენეს ჩუენ დათმენად ღუაწლსა მონა-
მა. 19, 14 ზონებისასა მოსრულნი ბრძანებისა ებრ უფლისა. ვითარმედ «ნუ აყენებთ
მკ. 10, 14 ურმებსა მაგას მოსლვად ჩემდა. რამეთუ ეგე ვითართაჲ არს სასუფეველი
ლკ. 18,6 ცათაჲ»: არამედ ესჰ უწოდეთ ძმანო. დრტჳნვაჲ ეოფად არს ჩუენ თჳს სა-მართალი ძმათა შორის ჩუენთა. ხოლო უფალმან იზრუნოს თჳთ ამათ თჳს.
მა. 18, 10, 6 180b რომელმანცა თქუა. «ეკრძალენითა ნუ ვინ-მე დააბრკოლოთ ერთი | მცირე-
40 თა-განი. რამეთუ ანგელოზნი მათნი მარადის ხედვენ პირსა მამისა ზეცა-თაჲსა»: და აწ თქუენ. ძმანო თეოდორე და ქრისტეფორე. ძლევაშემოსილნო. ექმნენით ამათ მზარდულ კეთილ ნებისა ებრ ღმრთისა“:–
ხოლო მათ აღუთქუეს და თავს იდვეს მოდუაწებაჲ მათი: მაშინ ᲒᲠᲥᲣ მათ ნეტარმან გრიგოლ. „ძმანო. უფროჲს არს ესჰ ეოველთა სათნოებათა თქუ-
45 ენთა. რაჲთა თუალნი თქუენნი იყვნედ მარადის ამათ ზედა: და გეგსენედ დიდებულებაჲ მშობელთა ამათთაჲ და სარწმუნოებაჲ მათი ქრისტჱს მი-მართ და ჩუენ. გლახაკთა მომართ. ვითარ იგი მათ ქრისტჱს სიყუარული-სა თჳს შვილობისა სიყუარული დაივიწუეს და კელითა ჩუენითა უფალსა მსხუერპლად მიუპყრნეს და ჩუენ. უცხოთა. ვითარცა ძმათა თჳსთა სასოე-
50 ბით მოგუანდვნეს:–

„აწ ვითარცა წარმოვიუვანენითო მშობელთა განუბიწონი დასამარხველად წმიდად. ეგრეთვემცა ჩვენებს ქრისტე. რაჟამს იოხოვდეს კელთა განჩუენთა სამკჳდრებელად თჳსად“:

და რაჟამს მოიწინეს ხანძთას. თრიად განიხარეს ძმათა ქრისტჱს მიერ კრებულთა მათ სულმრთოთა სულიერისა მამისა და ძმათა მათ მოსლვაჲ: ხოლო დრტჳნვაჲ იყო მათ შორის ურმათა მათ თჳს მოუვანებისა. და მოვიდეს წინაშე მამისა გრიგოლისა და ჰრქუეს. „წმიდაო მამაო. მოტიქული იტუჳს. «სრულმან სიყუარულმან შიში განდევნოსაო: | უკუეთუ ბრძანოს სიწმიდე- 181a I ი. 4,18
მან შენმან. უშიშად ვიტუოდით. რომელისა თჳსცა მოსრულ ვართ“:—

ხოლო მან ჰრქუა. „ძმანო. ჭეშმარიტად ძირმტკიცე არს ჩუენ შორის სიყუარული. და შიში არა არს მას შინა. ბრძანეთ. რაჲცა გნებავს“: ხოლო მათ ჰრქუეს. „საქმენი შენნი განუგითხველ არიან ყოველნი თჳნიერ სმისა. რომელ ურმანი ესჱ მოიყვანენ. და წესსა შენ განდამტკიცებულსა შენ ზევე განმოეკუებისა მომაგალთა ყამთა საკდემელად ჩუენდა: დაღაცათუ უშიშ არს გული ჩუენი ყამისა სმის თჳს. არამედ გარეშე წესისა არს საქმჱ ესჱ. და აწ ესჱ არს სიტყუაჲ ჩუენი. წმიდაო ღმრთისაო“: ვითარცა ესმა კეთილი იგი გულისსიტყუაჲ. ცხადად განიხარა ნეტარმან მამამან გრიგოლ და ჰრქუა მათ:—

„ჰ. ძმანო სასარგებლნო. ნუ იეოფინ ჩემდა წესისა მის პირველთა წმიდათა მამათა განშეკრებულისა ცვალებაჲ კორტიელისა რაჲსაცმე მიზეზისა თჳს. არამედ ჭეშმარიტსა ვიტუჳ წინაშე ღმრთისა. რამეთუ არა ოდეს განმია ნაცილი სიტყუაჲ პირისა განჩემისა: ესრეთ არს ურმათა სმათ მოწყენაჲ აქა. რამეთუ ქრისტემან ღმერთმან წმიდისა ანგელოზისა პირითა მაუწყა სმათი საქმჱ ყოველი. რამეთუ ვითარცა ეფრემ ასური და არსენი ჭრობაველი კატთა განშორებულნი და ღმრთისა მიახლებულნი. ესრეთ იყვნენ ღირსნი ესჱ ურმანი აღზრდილ უბიწოდ ხანძთას შინა ვიდრე ჟამადმდე | პატი- 181b
ვისა მათისაო: აწ უკუე შემძლებელ ვართა ტიალობაჲ უფლისა ბრძანებასა. „«რამეთუ უნებელი ზედა მაც» სიტყჳსა ებრ მოტიქულისა. «უკუეთუ არა ვახსრებდე. ვაჲ არს ჩემდა»: ხოლო თქუენ ნეტარ ხართ. რამეთუ უფალმან გამოგირჩინა სმათ მონათა თჳსთა. არამედ თჳნიერ ესჱ ვითარისა მიზეზისა უკუეთუ ვინმე ტვალოს წესი პირველი და ურმაჲ მოიყვანოს ყოფად მონასტერსა სმას. პატიჟეულ იყოს იგი ფრიად დიდებულსა მეორედ მოსლვასა უფლისა და ღმრთისა ჩუენისასა“:—

I კორ. 9,16

ხოლო ძმანი იგი დაჯერებულ იქმნეს და აღეშჱნეს სმას ზედა და ჰმადლობდეს ქრისტესა. მოქმედსა საკჳრველებათასა: მაშინ თეოდორე და ქრისტეფორე. რამეთუ სენაკნი მათნი ერთგან იყვნეს და სხუათა ძმათა განშორებულ. წარიყვანნეს ღმერთშემოსილნი იგი ურმანი. სულიერთა მათ მა-

მათა. სენაკად თჳსად მტნებისა ებრ ნეტარისა მამისა გრიგოლისსა და აღ-
ზარდნეს კეთილად ნაცვალად სძისა ღმრთისა მადლითა:–

ᲙᲘ: მას ჟამსა ბაგრატ კურაპალატმან ნებითა ღმრთისაჲთა და ნებითა ძმათა
თჳსთაჲთა და ბრძანებითა ბერძენთა მეფისაჲთა მოიდო კურაპალატობაჲ
ნაცვალად აშოტ კურაპალატისა მამისა თჳსისა. რამეთუ მიეცა მას ფლო-
182a ბაჲ კელმწიფეებისაჲ ზეგარდამო. და ძმანი მისნი | ეოვენი და დიდე-
5 ბულნი კელმწიფენი ადარნერსე. უხუცესი. და გურამ. მრწემი. მშუვალესა
მას ძმასა მორჩილ ექმნნეს საღმრთოჲსა ძმობისა სიყუარულითა. რამეთუ
ერთზრახვა. ერთსულ და ერთნება იყვნნეს იგინი:–

ხოლო ბაგრატ უმთავრჱს მათსა იყო სიბრძნითა. სახითა და სიქველითა და
ეოვლითა-ღმრთისა მსახურებისა სისრულითა. რამეთუ მსგავსი იყო წანაჲ-
10 სწარმეტყველისა დავითისი და ნეტარისა ბაგრატ მოციქულისა და მღდელ-
მოწამისა. მოწოვისა წმიდისა პეტრე მოციქულისაჲ. ეოვლითაცვე კეთილად-
მსახურებითა. და მადლითა ქრიტჱსითა განდიდნა მეფობაჲ სამთა მათ ძმა-
თა კელმწიფეთაჲ. რამეთუ შეწევნითა ღმრთისაჲთა კრმლითა მათითა
დაიპყრნეს ფრიადნი ქუეყანანი და განიოტნეს აგარის ნათესავნი:–

15 ხოლო ნეტარი მამაჲ გრიგოლ მიიწია წინაშე დიდებულისა ბაგრატ კურა-
პალატისა და ჯერისა ებრ შესხმაჲ კურაპალატობისაჲ მიულოცა: ხოლო
ქებაჲ იგი შესხმისაჲ ჟამისა მის ბრძენთა მიერ შეუცავი ფრიად სთნდა
კეთილად-მსახურსა კურაპალატსა და ჰრქუა მას. „ჰ წმიდაო მამაო. ღმერთ-
მან შეგამკო სიბრძნითა. ჭასაკითა და სულითა წმიდითა კსნისა ზღუდედ
20 ჩუენდა. შუამდგომელად შორის სიკუდილისა და ცხორებისა. რომლითაცა
ვრცელ იქმენ ეოველსა ამას ქუეყანასა თანა ზრუნვითა და საღმრთოჲთა
182b მოღუაწებითა შენითა. ხოლო მე თანამაც | სიყუარული და პატივი მამო-
ბისა შენისაჲ: აწ ბრძანენ სიწმიდემან შენმან მეფობისა ჩუენისა განმსა-
ხურებაჲ ღირსებისა შენისაჲ. რამეთუ ღმრთისა მიერ მონაწილე ხარ ჩუენ
25 თანა. შვილთა აშოტ კურაპალატისათა“:–

ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა. „კეთილად-მსახურო მეფეო. უმეტჱს და უფროჲს
კეთილად-მსახურისა მამისა შენისა. ფრთეთა განს საუფლოჲსა ჯუარისათა
შეცვეულო. მარჯუენაჲ დამბადებლისაჲ და წმიდათა ოხაჲ მარადის გფა-
რავს. და მტველი იგი დაუძინებელი ეოვლადვე მტველ არს შენდა. და ნა-
30 თელი დაუღამებელი უძღჳს მეფობასა შენსა. და არა საკმარ არს მისსა
ბრწყინვალებად სახთოლისაჲ. გარნა მრუმეოათჳს ხოლო: არამედ მე გულს-
მოდგინედ ლოტვაჲ შენი მიპყრიეს. რაჲთა არა მოგაკლდეს კეთილი საქმჱ
მეფობისა მიზეზთა განჰ. არამედ აწ ამას ვითხოვ შენ განჰ. არს აშოტ კუ-
რაპალატისა შეწირული აგარაკი ხანძთას და იქმნების კეთილად მონასტ-
35 რად. უკუეთუ მიბრძანოს მეფობამან შენმან. აღვაშჱნო სადიდებელად ღმრ-

თისა და სატხორებელად სულისა შენისა. და ვიდრე ეგოს ცაჲ და ქუეყანაჲ. ეგოს მას შინა ლოცვაჲ შენ თჳს“:-

ᲙᲘ: მაშინ სიხარულით უბრძანა ბაგრატ კურაპალატმან შჱნებაჲ მისი და მისცა ყოველივე საკმარი საშჱნებელად: და რაყამს მივიდა ნეტარი მამაჲ გრიგოლ |შატბერდს. მაშინ ტრემლთა მისთა მდინარითა ირწყეოდა ადგილი იგი. 183a
იტყოდა რაჲ ლოცვასა ამას:-

„მეუფებითა სუფევისა შენისაჲთა. ღმერთო. უშრომელად დაჴბადენ დაბადებულნი ყოველნი და კელმწიფებით განმგებელ ხარ ყოველთა ქმნულთა შენთა. რამეთუ ცათა შემოქმედი და ანგელოზთა დამბადებელი და ქუეყნისა დამამტკიცებელი და ზღუათა დამამყარებელი და წულილადთაცა საქმეთა მოქმედვე ხარ. ვითარცა თქუა დავით. «არა თუმცა უფალმან აღაშჱნა სახლი. ფს. 126,1
ტუდად შურებიან მაშჱნებელნი მისნი»: აწ. უფალო. იყვნედ ყურნი შენნი 10
მორჩილ კმასა ლოცვისა ჩუენისასა და აკურთხე ადგილი ესჱ მადლითა შენითა
და აღაშჱნე მონასტერი განსასუენებელად სიწმიდისა სამკჳდრებელთა შენთა და მოეც ამას სახელი კეთილად-სახელოვანი მორის თესლებსა მრავალსა
სადიდებელად შენდა. ყოველთა მეუფეო. უხილავად შეწევნითა ძლიერისა
მკლავისა შენისაჲთა და განანათლე ნათლითა სულისა შენისა წმიდისაჲთა 15
და მეოხებითა წმიდისა ღმრთისა-მშობლისაჲთა და წმიდათა ყოველთაჲთა
დაიტევ უკუნისამდე ყამთა. ამჱნ“.-

და კჳარი დასწერა ადგილსა მას ჩინებულსა და იწყეს სქმედ ეკლესიისა და
სენაკებისაცა. და ესრჱთ დღითი დღე აღორძნდებოდა იგი კეთილად. და
იქმნა ღელე გლოვის მტერთა მათ უხილავთა და ხილულთა. |ხოლო ნავთ- 20 183b
სადგურ ცხორების ქრისტჱს სამწყსოთა მეფეთა და მთავართა და ყოვ-
ლისა ერისა ქრისტეანეთა მართლმორწმუნეთაჲსა: მსგავსად ხანძთისა
ღმრთისა-მიერ ზეგარდამო ჩინებულისა ეგრჱთვე შატბერდი აღეშჱნა სალმრ-
თოჲთა შეწევნითა და ლოცვითა ნეტარისა მის კაცისაჲთა. რომელმანცა
შეკერთნა ორნივე იგი უდაბნოანი ერთად შენაწევრებულნი და შემტკიცე- 25
ბულნი ძმობრივსა ზედა სიყუარულსა ვიდრე ყამთა აღსასრულამდე:-

ამისა შემდგომად უწოდა კურაპალატმან წმიდასა მას. და ვითარცა მიიწია
მის წინაშე. ყოველი აუწყა კეთილად-განმარჯუებაჲ მონასტრისაჲ მის
ქრისტჱს მიერ. მაშინ უბრძანა ადგილი მარჯუენი აგარაკად შატბერდსა.
და ყოველი რაჲცა უკმდა. მისცა მის თჳს სრულიად საშჱნებელად:- 30

ᲙᲘ: მას ყამსა ნეტარსა გრიგოლს გულმან უთქუა კსენებაჲ საბან იშხნელისაჲ
და აუწყა ყოველი შერეულ ეოეილი ღმრთის-მსახურსა კურაპალატსა: ხოლო
მას ვითარცა ესმა. თრიად განიხარა და მსწრაფულ დაწერა წიგნი და წარა-
ვლინნა კაცნი კეთილნი და შატივით უწოდა მას: ხოლო მიველინებულნი
იგი მოეიდეს და აუწყეს კურაპალატსა. ვითარმედ არა ჴნებავს კაცსა მას 5

ღმრთისასა მოსლვაჲ აქა: მაშინ ბრძანა კურაპალატმან გზათა იშხნისათა
საქმჱ. რამეთუ მახლობელად იყო ყამსა მას. და Ჰრქუა ნეტარსა მამასა გრი-
184a გოლს. | „განუგებელად ვქმენ. რამეთუ წიგნი არა მიწერად გეც: აწ ვითარ
წეს არს. მიუწერე“. და თჳთ კუალად დაწერა წიგნი სხუაჲ და წიგნიცა მა-
10 მისა გრიგოლისი წარსცა: ხოლო ნეტარი სიბან დაემორჩილა მეორედ
ბრძანებასა კურაპალატისასა და უფროჲს ხოლო წიგნსა მამისასა:–

და მივიდა მოიდა სასურველი იგი კაცი ღმრთისაჲ მოსურნეთა მათ თანა:
ხოლო კურაპალატი წინა მიეგება და პატივით მოიკითხა. და მან კურთხე-
ვით ულოცა. და ვითარ დასხდეს. Ჰრქუა კურაპალატმან წმიდასა მას. „ჯერ
15 არს კელმწიფეთა მორჩილებაჲ. რაჲსა თჳს არა მოხუედ პირველსა წოდე-
ბასა. წმიდაო მამაო“:–

ხოლო მან Ჰრქუა. „დიდებულო მეფეო. შენ ქუეყანისა კელმწიფე ხარ. ხოლო
ქრისტჱ ზეცისა და ქუეყანისა და ქუესკნელთაჲ: შენ ნათესავთა ამათ მეფე
ხარ. ხოლო ქრისტჱ ეოვლთა დაბადებულთაჲ: შენ წარმავალთა ამათ ყამ-
20 თა მეფე ხარ. ხოლო ქრისტჱ საუკუნოჲ მეუფჱ და სრული ᲰᲒიეს უცვა-
ლებელი. უყამოჲ. დაუსაბამოჲ. დაუსრულებელი მეუფჱ ანგელოზთა და
კაცთაჲ. და უფროჲს შენსა ჯერ არს სმენაჲ სიტყუათა მისთაჲ. რომელ-
ᲛᲐ. 6,24 მანცა ბრძანა. ვითარმედ «ვერვის კელეწიფების მონებაჲ ორთა უფალთაჲ»:
ᲚᲣ. 16,13 არამედ აწ სიტყჳთა ძმისა და მოძღურისა ჩუენისა გრიგოლისითა მოვედ
25 წინაშე შენსა“:–

184b ხოლო კურაპალატმან Ჰრქუა. „სამართალ არს | სიტყუაჲ შენი. წმიდაო. არა-
მედ უმჯობჱს არს განათლებაჲ სულთა მრავალთაჲ სასანთლესა ზედა გან-
ბრწყინვებითა შენ. ბრწყინვალისა სანთლისაჲთა. ვითარცა Ჰრქუა ქრისტე-
მან მოწაფეთა თჳსთა. ვითარმედ ვითარცა მცხინვარებაჲ მზისაჲ განანათ-
ᲛᲐ. 5,16 30 ლებს ცასა ქუეშე მეოფთა. «ეგრჱთ ბრწყინევდინ ნათელი თქუენი წინაშე
კაცთა. რაჲთა იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი და აადიდებდენ მამასა
თქუენსა ზეცათასა»“:

ამისა შემდგომად კურაპალატი მივიდა იშხანს. და ნეტარნი იგი კაცნი მამაჲ
გრიგოლ და მამაჲ სიბა თანა. და ფრიად შეუუჯარდა კურაპალატსა ადგილი
35 იგი: არამედ რაჲსაცა განვაგრძობ სიტყუათა. ნებითა ღმრთისაჲთა იქმნა
სიბა ეპისკოპოს იშხანსა ზედა ნეტარისა ნერსე კათალიკოზისა აღშჱნე-
ბულსა კათოლიკე ეკლესიასა და საყდარსა მისსა. რომელი წელიწადთა მრა-
ვალთა დაქურივებულ იყო: აწ კუალად იქმნა სულიერი ქორწილი და მეო-
რედ აღეშჱნა ამის ნეტარისა მიერ. ხოლო კორტიელად მოღუაწებითა
40 ღმრთის-მსახურთა მათ მეფეთაჲთა:–

და რაჟამს მამაჲ გრიგოლ სტუმრად მიიწიის იშხანს. ეპისკოპოსმან საყ-
დარსა იგი დასჯს. და თჳთ თანა დაჯდის. რამეთუ არა თავს იდვის ურჩებაჲ

ნეტარისა გრიგოლისი. ვინაჲთგან მოძღუარ და უფლეშთასცს იგი იყო: | და 185a
ესრცთ წარემართა იშხანი კეთილად ვიდრე აქამოამდე და უკუნისამდე:–

ԿԸ: არამედ აწ კუალად პირველსავე სიტყუასა მივიდეთ: რამეთუ ნეტარი მა-
მაჲ ჩუენი გრიგოლ პიტიოეტემულ იყო ზეგარდამო ღმრთისა მიერ. და
ყამთა მისთა არაყინ ურჩ იყო სიტყუათა მისთა. უფროჲს ხოლო კელმწი-
ფენი მის ყამისანი: ხოლო იყო ყამი. რომელსა ერთგან იყვნეს ძმანი იგი
დიდებულნი. და ნეტარმან მან გულს-მოდგინედ მოაკსენა. რაჲთამცა ბრძა- 5
ნეს და იხილნეს მისნი იგი შცნებულნი მონასტერნი და ყოველნი კალრ-
ჯეთისა უდაბნოანი:–

ხოლო მათ ისმინეს მოკსენებაჲ წმიდისაჲ მის. რომელიცა წინა წარმოუძ-
ღუა მთავართა მათ და პირველად მიიყვანნა შატბერდს. და ფრიად შეუუ-
არდა ადგილი იგი. და შეწირეს მრავალი შესაწირავი კელმწიფეთა და აზ- 10
ნაურთა და ყოველმან ერმან: მაშინ მოღუაწედ შატბერდისა გამოჩნდეს
დიდებულნი აზნაურნი: და რაყამს წარმოვიდეს შატბერდით კელმწიფენი
იგი და ნეტარი გრიგოლ წინა უძღოდა მათ:–

მაშინ მოვიდა ზაქარია ანჩელი ეპისკოპოსი. დიოსი და სასწაულთა-მოქმედი.
და პატიეთ მოიგებიხეს კელმწიფეთა მათ და თანა წარმოიყვანეს და მოი- 15
წინეს ჯუარეს და ბერეთს წმიდისა ღმრთის-მშობლისა ეკლესიათა და და-
ბას წმიდისა მოწამისა გიორგის ეკლესიასა: ხოლო დოლის-ყანაჲ მონა-
სტრად უკუანაჲს იქმნა: და მოიღოტნეს|წმიდანი ადგილნი და ფრიადი გა- 185b
ნუეველ განსაყოფელი. რამეთუ სამთა მათ კელმწიფეთა აქუნდეს დიდნი შე-
საწირავნი. და მიიღეს მადლი ლოცვითა ამათ ნეტართა მამათაჲთა:– 20

და მოიწინეს ოპიზას და განმხიარულდეს მადლითა ნათლის-მცემელისაჲთა
და ლოცვითა ნეტართა მათ კაცთაჲთა და აჩუენეს მოღუაწეობაჲ ძლიერი
შესაწირავთა მიცემითა და წარემართნეს ხანძთად: ხოლო ნეტარმან გრი-
გოლ წინამძღუარნი იგი მონასტერთანი ათანაწარმოიყვანნა მის თანა: და
მოვიდეს ხანძთად საყოფელსა დიდისა მოწამისა გიორგისა. და უმეტესს 25
განკჯარდა გონებაჲ კელმწიფეთაჲ მათ. რაყამს იხილნეს მოწაფენი ნეტა-
რისა გრიგოლისნი უფიცხლესსა მონაზონებისა კანონსა: რამეთუ იუნეს
იგინი ვითარცა ზეცისა ანგელოზნი და პირველად მტერთა ძლევისა სა-
ჯურველი მიიღეს ოხითა წმიდისა გიორგისითა და შემდგომად ლოცვითა
მათ სანატრელთაჲთა კორტითა სულთა თანა განთოლდეს. რამეთუ იხილეს 30
ადგილიცა იგი ნაყოფთა გან უღუაწი: უფროჲსი მიანიჭეს კეთილთა მათ
გან შესაწირავი: და ყამსა მასვე მოიწია წინამძღუარი მიძინაძორეჲსაჲ
დიდი მამაჲ სანატრელი დავით. მაშცნებული მონასტერთაჲ. და მოწაფენი
მისნი ნეტარნი ილარიონ. მამაჲ და მაშცნებული წყარეჲსოვისაჲ. რო-
მელიცა კათალიკოზ იქმნა მცხეთასს. და მამაჲ ზაქარია. მაშცნებული ბარე- 35

186a თელთისაჲ. წინა მიგებებად კელმწიფეთა მათ:|და ვითარცა იხილეს მფლობელთა მათ შეკრებაჲ იგი წმიდათა მამათაჲ. იუვნეს რაჲ მსგავს წმიდათა უკორცოთა. განიხარეს. რამეთუ ესმოდეს მათ განმოძღურებანი სულმრთოჲსა მცნებისანი. რომლისა თჳსცა თქუეს დიდთა მათ კელმწიფეთა. „წმიდანო მამანო. ვინაჲთგან გიხილენით თქუენ. დაგუავიწუდა მებრ თუ ქუეყანასა ზედა ვართ ჩუენ. არამედ ვჰგონებთ. ვითარმედ ზეცას წმიდათა ბანაკსა დამკჳდრებულ ვართ. რამეთუ თქუენ სულითა მარადის წინაშე ღმრთისა მდგომარე ხართ. და სადაცა არიან საყოფელნი თქუენნი. მუნცა არიან გულნი თქუენნი. არამედ იყავნ მეოხებაჲ თქუენი ჩუენ ზედა აქა და საუკუნესა“:–

ხოლო წმიდათა მათ ფრიადითა ლოცვითა შეჭურნეს და აკურთხნეს კელმწიფენი იგი და ჰრქუეს. „ღმრთის-მსახურნო მეფენო. ჭეშმარიტად გულნი თქუენნი კელთა შინა ღმრთისათა არიან. რომელმანცა ჩუენ. გლახაკთა. გულსა ნუგეშინის-ცა ჴირითა თქუენითა და კეთილთა თქუენთა უხუად მოანიჭებითა. და თქუენ მოგცა უფალმან დანერგვაჲ უკუდავთა კელმწიფეთა წმიდათა ეკლესიათა მოკუდავითა მეფობითა. და შეწევნაჲცა მათი უხილავად საჭურველ ყო თქუენდა უფროჲს ხილულთა საჭურველთა და უმრავლჱს ბევრთა მკედართა. და ესჱ უწყოდეთ. რამეთუ სულიერად განწყობილნი ლაშქარნი თქუენნი ესჱ. წმიდანი უდაბნოთა მამანი. არიან კორ-
55 ტიელად განწესებულთა ლაშქართა თქუენთა სიმტკიცენი და საჭურველნი
186b ყოველთა მორწმუნეთა მეფეთანი | მწყობრთა შინა წყობისათა. თქუენდა უმეტჱსად ამის თჳს. რამეთუ მეფობისა სიმაღლესა ოანა გაქუს თქუენ ქრისტჱს მიმსგავსებული სიმდაბლჱ და მოღუაწებაჲ წმიდათა ეკლესიათაჲ და ნუგეშინის-ცემაჲ გლახაკთაჲ და ყოველისა ერისა სიმართლით განკითხვაჲ
ა. 7,24 60 სიტყჳსა ებრ უფლისა. ვითარმედ «ნუ თუალხუმით შჯით. არამედ საშჯელი სამართალი საჯეთო». რაჲთა ქუეყანისა ამის მეფობასა თანა მოიღოთ ზეცისაცა მეუფესა თანა მკჳდრობაჲ უოხჭნოჲ. და მოგეტინ ქრისტემან დიდებაჲ სრული ზეცისა და ქუეყანისაჲ. რაჲთა სიტკბოებით მოკსენებაჲ ჩუენი არა ოდეს უდებ ჰყოთ ვანის მეოფთა ამათ თჳს:–

„გულის-ხმა უავთ. ვითარცა იგი აბრაჰამ მამათა-მთავარმან და დავით წინაჲსწარმეტყუელმან სწორად მეჰომეთა მისცა ნატუენავთა მათ განნაწილი. ეგრჱთვე კეთილთა განთქუენთა გლახაკნი და ეკლესიანი ნაწილეულ არიედ
ბ. ეკ. 10,9 მარადის. ვითარცა ლევიტელთა თჳს უფალი ბრძანებს. «ნაწილი მათი მე ვარო». ეგრჱთცა გლახაკთა ნაწილი თქუენ მიერ განწესებულ არს. რაჲთა
70 ნაცვალად უფალი მოიგოთ სასოდ ორისაგე ცხორებისა. რამეთუ გლახაკთა არაჲ აქუს თჳნიერ ღმრთისა სახიერისა მოწყალებისაჲ“:–

ԿԻ. ამისა შემდგომად მამისა გრიგოლისა თჳს ზრახვა ყოველ ეპისკოპოსისა მის

თანა წმიდათა მამათა. რაჲთა დაადგინონ გრიგოლ არქიმანდრიტად ყოველთა კლარჯეთისა | უდაბნოთა ზედა. და მოაკსენეს კელმწიფეთა მათ. ხოლო 187a
მათ თერიად განიხარეს და ერთობით დიდითა დაპატიჟებითა მოღუაწეებისა
მის საქმედ დაადგინეს. და მრავალთა წელიწადთა ვიდრე გარდაცვალებადმდე 5
განაგებდა წმიდათა მათ მამათა წესსა კეთილად:

ხოლო კელმწიფეთა მათ მოიღტინეს მიძინაძორეაჲ. წყაროაჲსათვი და ბარეთელთაჲ და ადგილნი მათნი. და მუნცა მისცეს შესაწირავი და მიიღეს მადლი წმიდათა მათ ეკლესიათა განა და ნეტართა მამათა ღირსთა და წმიდათა მოღუაწეთა განა: და ყოველთა მათ უდაბნოთა ზღვარნიცა განვეუოჯსნეს: და წარსლვასა მათსა თანა წარიუვანეს ნეტარი გრიგოლ: და ადარნერსე კელმწიფემან ძჱ თჯსი გურგენ ნათლითა მისცა მას. და რამეთუ ბაგრატ კურაპალატისა ძჱ დავით კურაპალატი ნეტარისა მამისა გრიგოლისგე აქუმული იყო. ორნი ესჱ კელმწიფენი დავით კურაპალატი და გურგენ კურაპალატი: რომლისა თჯსცა გარდაცვალებისა ყამსა ანდერძ ეყო გურგენ კურაპალატსა. ვითარმედ „ნათლისმამისა ჩემისა ძუალთა მახლობელად დამდეგით ფერკთა თანა მისთა და სხუათა მათ მამათა ძუალნი ჩემ ზედა დაუსუენენით". რომელ უკეს ეგრჱთ: | არამედ შემდგომად გურგენ კურაპალატისა ძმანი მისნი ამოტ ერისთავთა ერისთავმან ხანძთას ახალი 187b
ეკლესიაჲ დაიწყო წადიერად და ურიცხჳ შესაწირავი გარდაჴმატა მას:-

ხოლო იყო ყამსა მას ხანძთას წინამძღურად მამაჲ არსენი. ნათესავით აზნაური: ამისითა განზრახვითა იქმნა დაწუებაჲ ახალისა მის და შუენიერისა ეკლესიისაჲ ფიცხელსა მას კლდესა ზედა. რომელიცა ფერიადითა შრომითა და ქვითა-კირითა მუარითა მრავალთა ყამთა დაავაკეს და ესრჱთ შეჴრცხეს შემზადებაჲ ადგილისაჲ მის. ვითარმცა სრულიად აღეშჱნა. არამედ აკურთხენ ქრისტემან ამოანა სიბრძნით სრულიად მაშჱნებელი და შემწეი ყოველნი. რომელთა განკეთილად განემარჯუებოდა შჱნებაჲ ეკლესიისაჲ მის. ხოლო ქვაჲ და კირი ფერიად შორით მოაქუნდა ძნელთა მათ გზათა კაცთა ზურგითა. და ყოველი სასწორითა იწონებოდა. რამეთუ იყიდდეს მაშჱნებელნი იგი:

მას ყამსა გარდაიცვალა ღმერთისმსახური იგი კელმწიფჱ. წმიდათა ეკლესიათა მაშჱნებელი და მოანაგებთა შეეწირეველი და გლახაკთა მოღუაწჱ. და დაუმარხა ხანძთას არსენის გზითა და ძისა მისისა მცხუედისაჲთა. არამედ მამაჲ არსენი და ჯიბრიელისა ძმაჲ სანატრელი იოვანე ახალისა ეკლესიისა განმასრულებელი. ორნიაე ესჱ. ხანძთას | მამობასა შინა აღესრულნეს. ქრი- 188a
სტემან განსუენებაჲ მიეცინ მათ:

ხოლო გურგენ. ძმისწული ამოტისი. დიდი იგი კელმწიფჱ ფერიადთა ნათესავთაჲ. ღმერთისა მიერ დაჯდა ერისთავთა ერისთავად. და მან განასრულა

ეკლესიაჲ იგი ახალი ხანძთისაჲ და მის თანა ყოველთა დიდებულთა კელმ-
40 წიფეთა და აზნაურთა და ყოველმან ერმან მორწმუნეთამან. და უფალმან
კეთილი მოუკლებელი მიეცინ ყოველთავე:

ԿԳ: არამედ აწ კუალად ნეშტი იგი პირველი განვაახლოთ: რამეთუ რაკამს განდიდნა სახელი ნეტარისა მამისა გრიგოლისი და მიიწია ქართლად. და ესმა სანატრელსა დედასა მისსა დიდებულებაჲ ძისა თჳსისაჲ. რამეთუ იყო იგი ტოტხად და მიწევნულ მოხუცებულებასა. მასა ყამსა განმხიარულ-
5 და სულითა და განძღიერდა კორცითა და მადლი შეწირა ქრისტესა. რომელმან კეთილი სახარებაჲ ისმინა ძისა მისისაჲ ყოველად-კეთილისაჲ. კორციელად სიქადულისაჲ და სულისა მისისა გჳრგჳნოსან-მყოფელისაჲ. რამეთუ იგი ხოლო მარტოჲ ესუა შვილად და თჳნიერ მისისა შობისა მამაკაცი არღარა იტოდა. არამედ სიწმიდით დადგრომილ იყო ლოცვასა შინა
10 და მარხვასა და მარადის შიშსა ღმრთისასა:

ხოლო გული მისი იგლოვდა ძისა თჳსისა განშორებისა თჳს. არამედ სიხარულისა კმამან განამტკიცა. და მიცვალებულთა მისთა თჳს. რომელ გულის-
188b კლებაჲ | აქუნდა. დაავიწყდა ამით ნუგეშინის-ცემითა და მსწრაფულ ხოლო წარმოვიდა საკედრითა. და თანა იყვნეს მსახურნი მისნი მამანი და დედანი:—
15 და მოიწია დედისა ფებრონიაჲსსა მერეს: ხოლო მან სიხარულით შეიწუნარა და მსწრაფულ ხოლო აუწყა წიგნითა ნეტარსა გრიგოლს: ხოლო წმიდაჲ იგი ძჳ უბიწოჲ მალიად მივიდა დედისა წინაშე მორწმუნისა და თაყუანი სცა მას და ქრისტჳს-მიერი კურთხევაჲ და მშჯდობაჲ მისცა. ხოლო იგი სიხარულითა მოეგება ძესა თჳსსა. ჴამბორს უყოფდა და ეტყოდა. „შვილო
20 ჩემო ტკბილო. გიხილე. რომლისა თჳსცა მსურდა. რამეთუ ხილვითა შენითა განმეშორნეს ყოველნი იგი პირველნი ტკივილნი“: და მრავალფერითა სიტყუთა განგრძობილად იყო უბნობაჲ მათი:

ხოლო ნეტარმან მამამან გრიგოლ ჴრქუა. „შენდობა იყავნ ჩემდა შენ მიერ. დედაო ჩემო. არამედ არა ნებითა ჩემითა განგეშორე. გარნა ნებასა
25 ღმრთისასა ესრჱთ სათნო უჩნდა. ვითარცა აწ იქმნა. ხოლო შენ ცხორებასა ამას წუთისა არაჲ გაკლდა კორციელად და სულიერად ვიდრე აქამომდე: არამედ აწ თანამაც მოღუაწებაჲ შენი სულიერად და კორციელად მცნებისა ებრ უფლისა. რომელსა ბრძანებს პატივისა თჳს მშობელთაჲსა. და სიბრ-
ზაო. 7,30 ძნესა წერილ არს. «შვილო. მიაგე მშობელთა შენთა. რაჲ იგი მოგაგეს.
189a 30 რამეთუ თჳნიერ მათსა შენმცა არა იყავ». და | კუალად იტყჳს. «საგმობელ
ზაო. 3,18 არს. რომელმან შეურაცხ ყოს მამაჲ თჳსი. და წყეულ არს უფლისა გან. რომელმან განაწყოს გული დედასა». რამეთუ «კურთხევამან მამისამან და დედისამან
ზაო. 3,10 დაამტკიცნის სახლნი უკუნისამდე. ხოლო წყევამან მათმან აღჴოცხურნის სრულიად»: და პავლჱ ესრჱთვე მრავალგზის ამცნებს მშობელთა პატი-

ვისᲪემსა ᲣᲮᲕᲔᲚᲗᲐ. და ᲐᲬ ᲔᲡᲪ ᲡᲘᲪᲣᲮᲯᲜᲘ და ᲛᲡᲒᲐᲕᲡᲜᲘ ᲐᲛᲐᲗᲜᲘ ᲒᲣᲔᲡᲛᲘᲐᲜ 35
ᲦᲛᲠᲗᲘᲗᲒᲡᲣᲚᲘᲔᲠᲗᲐ ᲒᲐᲜ ᲬᲘᲒᲜᲗᲐ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲚᲐᲓ ᲛᲝᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲗᲐ: ᲮᲝᲚᲪ ᲛᲔ ᲛᲐᲓ-
ᲚᲘᲗᲐ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲐᲓᲗᲐ ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲕᲐᲓ ᲨᲔᲜᲘ ᲓᲐᲕᲘᲛᲙᲕᲓᲠᲝ. ᲕᲘᲗᲐᲠᲪᲐ ᲨᲕᲘᲚᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲝ-
ᲑᲚᲘᲡᲐᲜᲛᲝᲣᲣᲠᲔᲛᲐᲜ ᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲘᲗ ᲛᲡᲒᲐᲕᲡᲐᲓ ᲫᲚᲘᲡ. ᲜᲔᲑᲘᲡ ᲔᲑᲠ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲨᲔ-
ᲜᲘᲡᲐ“:.

ᲓᲐ ᲗᲠᲘᲐᲓ ᲜᲣᲒᲔᲨᲘᲜᲘᲡ ᲡᲪᲐ ᲛᲐᲡ ᲜᲔᲢᲐᲠᲛᲐᲜ ᲛᲐᲜ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲐᲜᲙᲐᲪᲛᲐᲜ ᲓᲐ ᲐᲦᲐᲨᲕᲜᲐ 40
ᲗᲠᲘᲐᲓ ᲡᲐᲜᲐᲢᲠᲔᲚᲘ ᲘᲒᲘ ᲛᲝᲮᲣᲪᲔᲑᲣᲚᲘ: ᲓᲐ ᲛᲐᲜ ᲕᲘᲠᲒᲔᲚᲐᲓ ᲐᲒᲣᲠᲝᲗᲐ ᲦᲛᲔᲠᲗᲘ
ᲓᲐ ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲫᲕ ᲘᲒᲘ ᲗᲥᲡᲘ. ᲓᲐ ᲗᲐᲜᲐᲛᲝᲡᲠᲣᲚᲜᲘ ᲘᲒᲘ ᲡᲐᲮᲚᲔᲣᲚᲜᲘ ᲗᲥᲡᲜᲘ ᲨᲔᲭ-
ᲕᲔᲓᲠᲜᲐ ᲓᲐ ᲭᲠᲭᲣ. „ᲩᲔᲛᲓᲐ ᲛᲡᲒᲐᲕᲡᲐᲓ ᲔᲡᲔᲜᲘ ᲒᲕᲔᲓᲘᲐᲜ. ᲨᲕᲘᲚᲗ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐ
ᲒᲣᲚᲡᲛᲝᲓᲒᲘᲜᲔᲓ ᲛᲡᲮᲣᲠᲔᲑᲐᲓ ᲩᲔᲛᲘ ᲗᲐᲕᲡ ᲘᲓᲓᲕᲔᲡ“: ᲮᲝᲚᲪ ᲬᲛᲘᲓᲐᲛᲐᲜ ᲛᲐᲜ ᲭᲠ-
ᲭᲣ. „ᲛᲝᲪᲘᲥᲣᲚᲘ ᲘᲢᲣᲯᲡ. ᲣᲙᲣᲔᲗᲣ ᲕᲘᲜᲛᲔ ᲗᲥᲡᲗᲐ ᲓᲐ ᲣᲗᲠᲝᲓᲡ ᲡᲐᲮᲚᲔᲣᲚᲗᲐ 45 I ᲙᲝᲠ. 5,8
ᲐᲠᲐ ᲘᲚᲣᲬᲘᲓᲔᲡ. ᲔᲒᲔ ᲕᲘᲗᲐᲠᲡᲐ ᲛᲐᲡ ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲔᲑᲐᲓ ᲣᲕᲐᲠ ᲣᲣᲝᲗᲘᲔᲡ. ᲓᲐ ᲐᲠᲡ
ᲘᲒᲘ ᲣᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲗᲐ ᲣᲫᲙᲠᲬᲡ“:. ᲮᲝᲚᲪ ᲛᲔ ᲗᲐᲜᲐᲛᲐᲪ. ᲓᲔᲓᲐᲝ. ᲑᲠᲫᲐᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲨᲔᲜᲘᲡᲐ
ᲡᲛᲔᲜᲐᲓ ᲓᲐ ᲖᲠᲣᲜᲕᲐᲓ ᲣᲝᲕᲔᲚᲗᲐ ᲐᲛᲐᲗ ᲨᲔᲜᲗᲐ ᲡᲐᲣᲠᲐᲕᲗᲐᲓ“: ᲓᲐ ᲕᲘᲗᲐᲠᲪᲐ ᲯᲔᲠ
ᲘᲣᲝ. ᲓᲐᲘᲣᲠᲕᲜᲐ ᲣᲝᲕᲔᲚᲜᲘ ᲙᲔᲗᲘᲚᲐᲓ:.

ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲜᲔᲢᲐᲠᲛᲐᲜ|ᲓᲔᲓᲐᲛᲐᲜ ᲤᲔᲑᲠᲝᲜᲘᲐ ᲭᲠᲭᲣ ᲛᲝᲮᲣᲪᲔᲑᲣᲚᲡᲐ ᲛᲐᲡ ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲡᲐ. 50 189b
„ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲛᲝᲣᲣᲠᲔᲗ ᲓᲔᲓᲐᲝ. ᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ ᲨᲔᲜᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲫᲛᲘᲡᲐ ᲩᲔᲛᲘᲡᲐ ᲒᲠᲘᲒᲝᲚᲘᲡ
ᲗᲐᲜᲐ ᲛᲔ ᲕᲐᲠ ᲐᲬ ᲨᲕᲘᲚᲘ ᲨᲔᲜᲘ. ᲓᲐ ᲐᲠᲐ ᲓᲐᲒᲒᲐᲙᲚᲓᲔᲡ ᲩᲣᲜ ᲒᲐᲜ ᲛᲡᲮᲣᲠᲔᲑᲐᲓ ᲣᲝᲕ-
ᲚᲐᲓᲕᲔ. ᲠᲐᲛᲔᲗᲣ ᲒᲮᲚᲐᲕ ᲨᲔᲜ ᲕᲘᲗᲐᲠᲪᲐ ᲐᲜᲜᲐ ᲬᲘᲜᲐᲦᲡᲬᲐᲠᲛᲔᲢᲣᲣᲚᲡ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘ
ᲐᲠᲐ ᲒᲐᲜᲔᲨᲝᲠᲔᲑᲝᲓᲐ ᲢᲐᲫᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜ ᲣᲗᲚᲘᲡ ᲓᲦᲔ ᲓᲐ ᲦᲐᲛᲔ ᲚᲝᲪᲕᲘᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲩ-
ᲕᲘᲗᲐ. ᲣᲒᲠᲔᲪᲐ ᲨᲔᲜ ᲛᲪᲜᲔᲑᲐᲗᲐ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲐᲗᲐ ᲓᲐᲛᲔᲪᲕᲘᲢᲔᲑᲣᲚᲘ ᲰᲒᲘᲔ ᲛᲐᲠᲯᲕᲜᲘᲡ. ᲓᲐ 55
ᲜᲐᲣᲝᲗᲘᲡᲐ ᲒᲐᲜ ᲡᲐᲪᲜᲐᲣᲠ ᲐᲠᲐᲡ ᲡᲘᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲮᲘᲡᲐᲓ“: ᲮᲝᲚᲪ ᲘᲒᲘ ᲡᲘᲮᲐᲠᲣᲚᲗᲘᲗ ᲩᲕᲛᲓ-
ᲚᲝᲑᲓᲐ ᲥᲠᲘᲡᲢᲔᲡᲐ ᲓᲐ ᲬᲛᲘᲓᲐᲗᲐ ᲛᲐᲗ:–

ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲜᲔᲢᲐᲠᲛᲐᲜ ᲒᲠᲘᲒᲝᲚ ᲯᲔᲠᲘᲡᲐ ᲔᲑᲠ ᲒᲐᲜᲐᲒᲝ ᲪᲮᲝᲠᲔᲑᲐᲓ ᲓᲔᲓᲘᲡᲐ ᲗᲥᲡᲘᲡᲐᲓ
ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲗᲐᲜᲐᲗᲐᲓ ᲛᲐᲗ. ᲓᲐ ᲛᲡᲮᲣᲠᲡᲐ ᲕᲘᲡᲛᲔ ᲓᲔᲓᲐᲙᲐᲪᲡᲐ ᲓᲔᲓᲘᲡᲐ ᲗᲥᲡᲘᲡᲐᲡ ᲥᲛᲐ-
ᲠᲘ ᲣᲡᲣᲐ. ᲓᲐ ᲑᲐᲡᲘᲚᲘ. ᲛᲐᲛᲐᲓ ᲮᲜᲫᲗᲔᲚᲘ. ᲛᲘᲡ ᲒᲐᲜ ᲘᲫᲕᲐ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪᲐ ᲗᲠᲘᲐᲓᲗᲐ 60
ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲗᲐ ᲬᲘᲜᲐᲛᲫᲦᲣᲠᲝᲑᲓᲐ ᲮᲜᲫᲗᲐᲡ ᲙᲔᲗᲘᲚᲐᲓ ᲕᲘᲓᲠᲔ ᲡᲘᲙᲣᲓᲘᲓᲛᲓᲔ ᲓᲐ
ᲛᲘᲡᲛᲔᲕᲐᲓ ᲛᲘᲡᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲣᲤᲚᲘᲡ: ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲨᲔᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲓ ᲙᲐᲛᲗᲐ ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲗᲐ ᲡᲐ-
ᲜᲐᲢᲠᲔᲚᲘ ᲨᲔᲝᲑᲔᲚᲘ ᲛᲐᲛᲘᲡᲐ ᲒᲠᲘᲒᲝᲚᲘᲡᲘ ᲒᲐᲠᲓᲐᲘᲪᲕᲐᲚᲐ ᲛᲔᲠᲔᲡ ᲨᲘᲜᲐ ᲓᲐ ᲛᲘ-
ᲕᲘᲓᲐ ᲣᲤᲚᲘᲡ. ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲪᲐ ᲡᲣᲠᲔᲓᲐ:–

ᲮᲝᲚᲪ ᲜᲔᲢᲐᲠᲛᲐᲜ ᲒᲠᲘᲒᲝᲚᲘ ᲓᲐᲘᲚᲣᲜᲣᲡ ᲡᲣᲚᲘ ᲛᲘᲡᲘ ᲓᲐ ᲓᲘᲓᲔᲑᲐᲓ ᲨᲔᲬᲘᲠᲐ 65
ᲦᲛᲠᲗᲘᲡ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲛᲐᲜᲪᲐ ᲛᲝᲰᲒᲛᲐᲓᲚᲐ ᲛᲐᲡ ᲙᲔᲗᲘᲚᲐᲓ-ᲛᲡᲮᲣᲠᲔᲑᲐᲓ ᲓᲔᲓᲘᲡᲐ ᲗᲥ-
ᲡᲘᲡᲐᲓ ᲓᲐ ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲕᲐᲓ ᲛᲘᲡ ᲒᲐᲜ ᲛᲘᲘᲦᲚᲝ:.

ᲩᲜ: ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲗᲔᲝᲓᲝᲠᲔ ᲓᲐ ᲥᲠᲘᲡᲢᲔᲤᲝᲠᲔ. ᲡᲐᲜᲐᲢᲠᲔᲚᲗᲐ ᲛᲐᲗ ᲓᲘᲓᲗᲐ ᲛᲐᲛᲐᲗᲐ. ᲠᲐᲯᲐᲛᲡ
ᲘᲮᲘᲚᲜᲔᲡ ᲒᲐᲜᲨᲒᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲣᲚᲜᲘ ᲓᲐ ᲡᲠᲣᲚᲜᲘ ᲡᲘᲑᲠᲫᲜᲘᲗᲐ ᲓᲐ ᲭᲡᲡᲐᲙᲘᲗᲐ| ᲦᲘᲠᲡᲜᲘ ᲘᲒᲘ 190a
ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲜᲘ ᲐᲠᲡᲜᲘ ᲓᲐ ᲔᲛᲠᲔᲛ. ᲒᲣᲚᲕᲬᲠᲝᲑᲘᲚ ᲘᲥᲛᲜᲜᲔᲡ ᲤᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐ ᲒᲐᲜ ᲛᲐᲛᲘᲡᲐ
ᲒᲠᲘᲒᲝᲚᲘᲡᲐ. ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲓᲐ ᲐᲦᲔᲗᲥᲕᲐ. ᲕᲘᲓᲠᲔ ᲣᲩᲛᲗᲐ ᲛᲐᲗ ᲐᲦᲝᲩᲘᲜᲔᲑᲐᲓᲛᲓᲔ
ᲐᲠᲐ ᲒᲐᲜᲔᲨᲝᲠᲜᲔᲡ ᲛᲐᲗ ᲒᲐᲜ:. 5

მაშინ თვრუელად ხანძთიით ღამე გამოვიდეს და ძმანიცა ვინ-მე თანა წარიყვანნეს და კუალად წარვიდეს კერძოთა ქართლისათა, რამეთუ უფალი უწოდდა მათ უხილავად ბრძანებით და აღაშენებდა წმიდათა მათ მონასტერთა მათ მიერ ნეძუსა და კჯრიკე წმიდისასა: ხოლო ნეტარსა გრიგოლს ეუწყა უფ-
10 ლისა მიერ. რაჲთა არღარა დაუბრკოლნეს გულს-მოდგინებისა მის გან მათისა. არამედ თანამდგომ ექმნეს კეთილსა მას საქმესა. და ძიება ყო მამამან გრიგოლ და ბოვნა იგინი სამცხეს და აბრალა თვრუელად წარსლვაჲ მათი:.

ხოლო იგინი შეუვრდეს და ჰრქუეს. „შენდობა იყავნ ჩუენდა. წმიდაო მამაო. რამეთუ ამის მიზეზისა თჳს იქმნა გამოსლვაჲ ჩუენი ხანძთიით. რაჲთამცა
15 ნაყოფი რაჲმე ნაწილ ჩუენდა ჩნდა ახლად შენებითა მონასტერთაჲთა“. ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა. „კეთილ არს განზრახვაჲ ეგჳ თქუენი ნებითა ღმრთისაჲთა. არამედ მე თანამონაწილე მყავთ გულს-მოდგინებასა მაგას. რამეთუ არა ვარ მახრწენველ კეთილისა“: და წარვიდეს ზოგად სამცხისა და ქართლისა არეთა მათ უდაბნოთა და ბოვნეს ორნი ადგილნი სამონასტრედ
190b 20 და აღაშენეს | სენაგები ორგანვე და უწოდეს თეოდორჱს ვანსა ნეძჯ. ხოლო ქრისტეფორჱსსა კჯრიკე წმიდაჲ და მოწაფენი დაუტევნეს:.

და სამნივე ესენ ნეტარნი გრიგოლ და თეოდორე და ქრისტეფორე წარმოვიდეს ხანძთად ძმათა განეოფად ჟერისა ებრ. და ვითარცა მოიწინეს კრებულსა მას თანა ღმრთისა-სათნოსა და მოიკითხნეს იგინი. სიტუად იწყო ნეტარმან
25 გრიგოლ ძმათა მათ მიმართ. „ერნო ქრისტჱსნო. ისმინეთ ჩემი. ბირველად ჩუენ ზოგად მოვიწიენიო უდაბნოსა ამას წმიდასა. მე. გლახაკი გრიგოლ. და საბან. იშხნისა ეპისკოპოსი. და თეოდორე და ქრისტეფორჱ. ოთხნი ესენ. და მრავალთა წელიწადთა ვითარცა მოწაფენი მორჩილ იყვნეს ჩემდა ვიდრე ყამადმდე ღმრთის-წოდებისა დიდნი ესენ მამანი სათნონი ქრის-
30 ტჱსნი:.

„და ოდეს ინება ქრისტემან. საბა ეპისკოპოს ყო იშხანსა ზედა. და წარიყვანნა მან ძმანი აქაჲთ: ხოლო აწ ქრისტე აღაშენებს ორთა მათ მონასტერთა თერიად კეთილთა ქართლს შინა თეოდორჱს და ქრისტეფორჱს მიერ. და ვითარცა იგი კორტიელად-მშობელთა მონაგები შვილთა განუყოიან.
35 ეგრეთვე ხანძთაჲ სულიერად-მშობელი არს ჩუენ ყოველთაჲ: დაღცათუ სატი მონაზონებისაჲ გუაქუნდა ბირველ მოსლვისა. ხოლო კურთხევაჲ ყოველი აქა მოგჯლებიეს ჩუენ. და აწ ამათ შვილთა თჳსთა კელითა ჩემითა ძმათა უბოძებს. რაჲთა ახლად შენებასა მათსა უზრუნველ იყვნენ | კე-
191a თილად-გამოცდილთა მონაზონთა თანადგომითა. და რაჲთა მტკიცედ ეგოს
40 სულიერი სიყუარული ჩუენ მიერ აღშენებულთა მონასტერთაჲ“:.

და ვითარცა სიტუანი ესენ დასრულნა. უბრძანა შემოკრებაჲ ძმათა ყოველთაჲ. და თეოდორჱს და ქრისტეფორჱს განზრახვითა გამოიჩინა მათ

შორის ძმანი ათსამმეტნი ხანძოისა ოჯს საუხუცესოდ. და სხუანი ყოველნი
სწორად განუვნა სამად გუნდად. რამეთუ შატბერდისა ხუედრნი წარეგზავნ-
ნეს ბერგელვე შატბერდსა. და უბრძანა აღთქუმისა ებრ წიდით განუოფაჲ: 45
ხოლო თეოდორჱ და ქრისტეფორჱ განმხიარულდეს. არამედ მცირედ
მგსინგარებაჲ იყო მათ შორის. რამეთუ ეფრემ და არსენი გრიგოლის ნა-
წილსა იყვნეს. ხოლო ეფრემ მიანიჭა თეოდორეს და არსენი თჳთ იჩინა.
და სწორი მისი სხუაჲ ძმაჲ მისცა ქრისტეფორეს. და დაჯერებულ იქმნ-
ნეს იგინი სიხარულითა: 50
ხოლო საკჳრველ ესჱ იყო ნეტრეულთა მათ სამწყსოთაჲ. რამეთუ არა აცი-
ლობდეს მწყემსთა მათ კეთილთა. ვითარმცა სიტყუას უგებდეს აღგილი-
სა თჳს. სადმცა ვის-მე ჴმარჯუდა. რამეთუ ვითარცა საცხოვარნი შეჴრაც-
ხნეს თავნი თჳსნი მარადის ქრისტეს თანა მყოფთა მათ ქრისტჱს გამორ-
ჩეულთა. ესრჱთ იყო მორჩილებაჲ ძლევითა-შემოსილთა მათ კაცთაჲ: და 55
ნეტარნი იგი მამანი ჩუენნი წარუძღუეს ძმათა მათ და კუალად მიიწინეს
ნეძჳს და კჳრიკე წმიდას: ხოლო მამაჲ გრიგოლ|თანადამდგომ ექმნა მათ 191b
ყოველითა გულითა ახლად შჱნებასა მათსა. და აკურთხნეს აღგილნი წმიდათა
ეკლესიათანი და დასხნეს საფუძველნი. და ვითარცა წარმოვიდოდა ნეტარი
გრიგოლ. მაშინ ძმათა მათ ყოველთა ტირილით ჴრქუეს: – 60
„ჯ წმიდაო ღმრთისაო. სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ აწ ვე აღესრულებისა ჩუენ
ზედა. ვითარმედ „ინატრიდეთ ხილვასა მოძღურისა თქუენისასა და ვერ
იხილოთ“: ჯ სიწმიდეთა შენთა მძღავრებაჲ. არამედ იყავნ ნებაჲ შენი და
ნუ ნებაჲ ჩუენი. შენ. წმიდაო. დაგვცათუ საწუთროსა ამას განგჯშორენ.
საუკუნოდ ნუ განებავს განშორებაჲ ჩუენი და გაკსოვთმცა მარადის წმი- 65
დათა შინა ღოცვათა შენთა. გამორჩეულო ღმრთისაო“: –
და აკურთხნა ყოველნი იგი ნეტარმან მან ცრემლითა და ნუგეშინის სცა
გულთა მათთა და შეჴვედრნა ქრისტესა და სანატრელთა მათ მამათა და
ჯუარი დასწერა წმიდათა მათ მონასტერთა. და წარმოსლვასა მისსა გზა
ჴოვეს მამაჲ თეოდორე და მამაჲ ქრისტეფორე და ცრემლითა ჴამბორს 70
უოვეს ურთიერთას. და იგინი თჳსთა მონასტერთა დაადგრეს. ხოლო
ნეტარი მამაჲ ჩუენი მოვიდა ხანძთად:
ესჱ მცირედი ვაკსენე სამთა მათ წმიდათა. თეოდორჱსი და ქრისტეფო-
რჱსი და სამამან აშხნელისა ცხორებაჲ ამით. რამეთუ ფრიად განგრძობაჲ
იქმნებოდა საქმეთა მათთა სრულიად აღწერითა ჯეშმარიტად: – 75
ęĚ: რაჟამს ხანძთაჲ იქმნა სახელოვან მადლითა და სასარულევან სულიერთა
შვიდთა განი. მას ჟამსა მიძღვანძორობაჲთ ხანძთად მოვიდა დიდი მეუდაბნოჱ
მიქელ მამაჲ. |რომელიცა დაუმკჳდრა ბარეხთა. რამეთუ იყო იგი მეგობარ 192a
ნეტარისა მამისა გრიგოლისა და უძიებდა მარტოდ-მყოფებასა და ბოვა თა-

5 ვისა თჳსისა სამკჳდრებელი ბერთისა პარეხთა და განზრახვითა სმის წმიდისაჲთა დაემკჳდრა მათ შინა და კეთილად წარემართა სათნოებათა მიმართ უფლისათა ::

ხოლო მტერი ეშმაკი იგლოვდა ფრიად. რამეთუ ხედვიდა წმიდათა კაცთა განმრავლებითა ყმისა თჳსისა შემოკლებასა და მიქელის თჳს დიდსა სა-
10 უტრებასა ტკბადად და ფარულად ჰყოფდა. რაჲთამცა განიოტა უდაბნოჲთ: ხოლო იგი ძლიერად მოითმენდა გუემათა დაუძინებელისა მის მკდომისათა და არცხუენდა თითოსახეთა მათ მანქანებათა მისთა შეწევნითა ქრისტჱსითა და წმიდათა ყოველთა ოხითა::

ՊԿ: ხოლო იყო ყმასა რომელსა-მე მამაჲ მიქელ განშორებულად სენაკსა თჳსსა მდგომარე მაღალსა კლდესა ზედა მტირედ რაჲ-მე უდბად. და კადნიერ იქმნა მის ზედა ბელიარ და სიმაღლისა მის განგ გარდამოაგდო ქუე. ხოლო დაიცვა ყოველად-უვნებელად ყოველთა მეუფემან ქრისტემან ღმერთმან. არა-
5 მედ მამაჲ მიქელ შეზრუნდა მიმდგომი სამარადისოსა მას ბრძოლასა და მოწამეჰ თჳსი მიავლინა სულიერად-მოძღურისა თჳსისა მამისა გრიგოლისსა და აუწყა ყოველი იგი განსაცდელი სულთა ბოროტთაჲ: და წმიდაჲ იგი მსწრაფულ მივიდა შეწევნად ძმისა თჳსისა ძალითა უფლისაჲთა
192b და განამკნო იგი სულითა და ახლად კელითა თჳსითა შექმნნა| ძლევისა
10 მომტეგველნი ქრისტჱს ბეჭედნი. ორნი ჯუარნი ძელისანი. სათარგველად მისა და განსაოტებელად მტერთა და იმიერ და ამიერ განშორებულად სენაკსა მისსა აღჰმართნა და საზღვრად უჩინნა წმიდასა მას. ვითარმედ „ორთა ამათ ჯუართა ქრისტჱსთა შუა უშიშად იყავ შეწევნითა წმიდისა სამებისაჲთა და ძალითა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა: ხოლო უგუეთუ წარ-
15 ჰვლო. კუალად განიცადო უძარჱსად პირველისა“::

და ლოცვა უყეს და წარმოვიდა სანატრელი გრიგოლ. ხოლო ნეტარმან მიქელ პოვა სრულიად განსუენებაჲ. რამეთუ სიმდაბლითა დასცა მტერი ამპარტავანი. ვინაჲთგან არა სიმართლეთა თჳსთა ესვიდა. არამედ ღმრთისა მხოლოჲსა მინდობითა მოიყვანა მოძღუარი თჳსი და სულიერი ძმაჲ
ოგ. 18,19 20 ✓ გრიგოლ შემწედ. ვითარცა წერილ არს. «ძმაჲ ძმისა შემწე ვითარცა
ოკ. 5,16 ზღუდჱ დაუცემელი». სიტჳსა ებრ იაკობ მოციქულისა. ვითარმედ «ერთი ერთისა თჳს ლოცევდით. რაჲთა განიკურნნეთ. რამეთუ ფრიად შემძლებელ არს ლოცვაჲ მართლისაჲ შეწევნად». და ესრჱთ მტერთა ზედა მძლე ექმნა სრულიად მადლითა ღმრთისაჲთა::

25 ხოლო იყო ნეტარი მიქელ ქუეყანისა შავშეთისაჲ სოფლისა ნორგიალისაჲ. და მიძნაძორეს მონაზონ იქმნა: ხოლო პარეხთა შინა მრავალთა წელიწადთა ცხოვნდა და აღ-რაჲ-ესრულა. მუნვე დაემარხა: და აწ სათლავი მისი და დიდებულისა მამისა ბასილისი. რომელიცა შემდგომად მისსა პარეხთა

მკჳდრ იყო. ერთგან არიან და კაცთა კურნებასა მიჰმადლებენ. რომელნი სარწმუნოებით მივლენან მაოდა:. 30

ᲬᲧ: ხოლო ნეტარი მამაჲ ჩუენი გრიგოლ ორთა მათ მისთა შფნებულთა მონასტერთა შინა ხანძთას და შატბერდს იქცეოდა მარადის და მოძღურებისა მისისა სწავლითა აღვსებდა გულსა მოწაფეთა თჳსთასა: რამეთუ არა ხოლო თუ წიგნთა სადმრთოთა ოდენ სიბრძნის-მეტყველებდა ყოველით გერძო. არამედ წმიდისა კათოლიკე ეკლესიისა საქადაგებელსა გალობასა სრულიად წელიწადისა განგებითა მოძღუარი იყო განუკითხველად. და ყოველთა დღესასწაულთა განგებაჲ კეთილად იცოდა. რამეთუ რომელიცა დაესწაჲ. დაუგიწყებელად აკსოვდა. და აქუნდა გმისა ნებიერობაჲ და ტკბილობისა შუენიერებაჲ: ხოლო განსაკჳრველ იყო კსოვნებაჲ მისი:- 10

რამეთუ აწ არს ხანძთას კელითა მისითა დაწერილი სულისა მიერ წმიდისა საწელიწდოჲ იადგარი. რომელსა სიტყუანი ფერად კეთილ არიან: ხოლო ახლისა შჯულისა დაბეჭდულნი წიგნნი ზეპირით იცოდნა და მრავალნი წიგნნი ძველისცა შჯულისანი: არამედ დაუბეჭდველნი წმიდათა მოძღუართა თქუმულნი აღურაცხელნი წარმოითქუმოდეს უწიგნოდ ენითა მისითა უმეტეს ზეშთა ბუნებისა ჩუენისა. რამეთუ ძალი ღმრთისაჲ სადაცა დადგრეს. ყოველსაკე აღასრულებს უფროჲს ბუნებისა და ცნობისა კაცობრიეისა. და აღამისდაცა ბერველ მცნებისა შეურაცხებამდე ყოველი დამორჩილებული იყო: ხოლო ამას მცნებათა უბიწოდ დამარხვითა ყოველივე კეთილად განმარჯუებოდა. და ამის მიერ არა ხოლო თუ მონასტერნი მისნი განმტკიცებოდეს. არამედ სიბრძნისა მისისა მდინარეთა განიერწყვოდეს ყოველნი უდაბნონი კლარჯეთისანი:- 20 193b

და მრავალ გზის მოვიდიან წმიდანი იგი მამანი წინამძღუარნი მონასტერთანი მრავალთა თჳს მიზეზთა და სიბრძნეთა მისითა ბოლოიან განსუენებაჲ ყოველსა ზედა საქმესა:. 25

ᲬᲨ: ხოლო ყოველთა დღეთა ამის ნეტარისათა წმიდათა მათ მამათა მონასტრებისათა აღებაჲ ამას წინაშე გარდაიკადიან ხანძთას და ბერმარხვად მიიღიან კანონი დიდთა მარხვათა თჳს და წარვიდიან: და იყო ოდესმე ერთად შეკრებაჲ ამათ ნეტართაჲ წმიდისა ამის წინაშე. და თჳნიერ ოპიზისა წინამძღურისა ყოველთა მათ ასწავებდა კეთილთა მათ სიტყუათა სულისა ცხორებისათა მამაჲ გრიგოლ: ხოლო ოპიზელი მამაჲ შეწუხნა და ჰრქუა მას. „წმიდაო მამაო. რაჲსა თჳს თანაწარმკედი სულიერთა სიტყუათა შენთა“: ხოლო მან ჰრქუა. „მამაო პატიოსანო. არა თუ შეურაცხებისა თჳს თანაწარგკედ შენ. არამედ ამის მიზეზისა თჳს. რამეთუ ამათ ყოველთა უდაბნოთა უწინარჩს აღშფნებულ არს ოპიზაჲ. და არა განვაგებ ოპიზასა ზედა. არცა წინამ- 10

ძღუარსა მისსა ზედა“: ხოლო მან სიმდაბლითა დაარწმუნა წმიდასა მას ოთ-
ვისა თჳსისა სწავლაჲ სწორად სხუათა მათ მამათა. რამეთუ ესრჱთ აქუნდა
ყოველთა ვითარცა წმიდათა მოტიქულთა-განი შუამდგომელად ღმრთისა
და კაცთა:-

194a **ᲩᲨ**: არამედ მრავალ გზის მის ჟამისა კელმწიფეთა განიზრახეს დამტკიცებითა
ამის ნეტარისა ეპისკოპოსობაჲ და ფრიადითა შრომითა აწყინეს. რაჲ-
ოამცა დაემორჩილა: ხოლო მან არა ინება დიდებაჲ ესჱ ვითარი და გულის-
ხმა უყო მათ განმარტებულად. ვითარმედ „მსოფლიოთა მათ წმიდათა საუ-
5 დართა არა უმრწემჱს არიან წმიდანი უდაბნოთა ეკლესიანი. საუდარნი
ღმრთისა დიდებისანი: დაღაცათუ მღდელობაჲ ეპისკოპოსთა განმიეტემის
ყოველთა მღდელთა. არამედ ბერველთა წმიდათა მამათა მეუდაბნოეთა განესრჱთ
ვისწავეთ. ვითარმედ რომელი მადლი მიეტემინ კაცსა ჟამსა ნათ-
ლის-ღებისასა. იგივე მადლი ვიხილეთ. ოდეს ხატი მონაზონებისაჲ მიაქუნ
10 ახლად მონაზონსა და ეგრჱთვე წმიდისა სქემისა მიღებისასა. და სხუაჲცა
წამებაჲ ფრიად არს: არამედ ვითარცა იგი ისრაჱლსა შორის ქალაქნი გა-
ნეწესნეს შესაფედრებელად კაცის-მკლველთა. ეგრჱთვე წმიდანი უდაბნოანი
ყოველთა შესაფედრებელ არიან.÷

რამეთუ უმანკოთა მოკრველნია ვნებისა განმსოფლიოჲსა და ვნებულთა
15 ნაგოსადგურნი არიან სასოებით სინანულისა მიტემითა და **შჯულის-ღ**ე-
ბითა. და კმა არს ჩემდა ორ კერძოვე დიდებად. უკუეთუ შე-ვითა-უძლო მო-
ღუაწებაჲ წმიდათა ამათ უდაბნოთაჲ ჯერისა ებრ. რომელთა შინა ბოგეს
კაცთა თავის-უფლებაჲ. ვითარცა თქუა პავლე. «აზნაურებითა მით. რომლითა
გალ. 5,1
II კორ. 3,17 ქრისტემან ჩუენ განგუაზნაურნა». და «სადა სული უფლისაჲ. მუნ აზნაურე-
I ია. 3,2 194b 20 ბაჲ». რამეთუ|მოეცა მათ კელმწიფეებაჲ «შვილ ღმრთისა ყოფად» სიტყჳსა
ებრ იოვანე მახარებელისა“: და ესე ვითარითა სიტყჳთა აღეშჱნნეს კელმწი-
ფენი იგი და ადიდებდეს ქრისტესა:.

ᲩᲠ: ამისა შემდგომად იხილა ნეტარმან მამამან გრიგოლ აღორძინებული ერი
სამღმრთოჲ შატბერდს და წმიდაჲ ეკლესიაჲ ბერველი განსრულებად და
კურთხევად: მაშინ სიხარულითა აღივსო. რამეთუ მოჴმადა უფალმან გუ-
ლისა ებრ მისისა საქმჱ იგი კეთილი მადლითა და მეოხებითა წმიდისა ღმრ-
5 თის-მშობლისაჲთა. რომლისაცა სახელსა ზედა აღეშჱნა წმიდაჲ იგი მო-
ნასტერი მარადის დიდებად დედისა ღმრთისა. შეუწევნელთა შემწისა და
ყოველადვე მოკრველისა მოსაგოა და მაქებელთა მისთაჲსა აწ და უკუნისამდე.
რომელიცა უფროჲს ყოველთა კელმწიფეებისა თჳსისა დაბადებულთა გამო-
ოქუმელად ადიდა ძემან მისმან და ყოველთა ღმერთმან:.

10 რამეთუ აწვე დაამკჳდრა სუფევასა წარუვალსა სულითა და კორცითა შეერთე-
ბული წინაშე დიდებისა ღმრთეებისა თჳსისა. ვითარცა არს ბერმშოჲ ყო-

ველთა წმიდათაჲ. ნათელი იგი ქრისტეანობისაჲ: და მეოხებითა მისითა
და ყოველთა წმიდათაჲთა მაცხოვნებს ჩუენ უფალი ყოველთა მორწმუ-
ნეთა მისთა. უფროჲს ხოლო რჩეულთა მისთა ადიდებს. ნებისა წმიდისა
მისისა აღმასრულებელთა: რამეთუ იტყჳს. «მადიდებელნი ჩემნი ვადიდნე» 15
და «მივა| ნიჭო ასი წილი აქავე და ცხორებაჲ საუკუნოჲ დაუმკჳდრო»: ხოლო 195a მ.19,29
ესრ ბრძანებაჲ უტუფველი აღუსრულა ქრისტემან ნეტარსა გრიგოლს. წა- ლ.18,30
რუვალისა დიდებისა პატივად მიჴმადლა შჳნებაჲ დიდებულთა უდაბნოთაჲ
და კორტოთა შინა ყოფასა მისსა შიში და ზარი სიწმიდეთა მისთაჲ მიჴფინა
მეფეთა და ყოველსა ერსა ზედა ვითარცა მძლავრებაჲ წინაადუდგომელისა 20
კელმწიფისაჲ. ხოლო შემდგომად სოფლითა ჯმნისა უმეტჳს ტნობათა ჩუ-
ენთა ადიდა ცათა შინა ანგელოზთა თანა. და აწ ქუეყანასა ზედა პირითა
მოწაფეთა და მაქებელთა მისთაჲთა იდიდების მარადის:.

ᲩᲜ: ხოლო სანატრელი დედაჲ თეოდორნია ზრუნვასა შინა იყო. რამეთუ მწუემ-
სად მათდა ჩინებული სარწმუნოჲ მღდელი. მამისა გრიგოლის მიეღებული
გარდაიცვალა. არამედ ეუწყა ღმრთისა გან. ვითარმედ უმჯობჳს მისსა აწ
იყოს სხუაჲ მღდელი მწუსად თქუენდა. და წიგნი მიწერა ნეტარისა გრი-
გოლისსა და ითხოედა მღდელსა ღირსსა: მაშინ წმიდამან მან ჴრქუა წმიდასა 5
მატოის. „შეიღო საუკარელო. მკედარი ვიდრე წუობასა არა შესრულ არნ.
ძლევაჲ მისი სიმრავლესა შინა დაშქართასა არა საცნაურ არნ. არცა მეფე-
თა გან ნიჭი მიიღის. ხოლო ვინაჲთგან ახოენად გამოჩნდის. ძალი ბრძო-
ლისა მისისაჲ ყოველთა ზედა საცნაურ იქმნის. | და ნიჭი დიდძალი მიანი- 195b
ჭის მას სამართლად მეფემან:–
„და შენცა იქმენ მორჩილ სიტყუათა ჩემთა. ვითარცა ყოველადვე თავს იდევ
ყოველადვე წმიდისა ღმრთისა-მშობლისა ეკლესიასა მერეს მღდელობაჲ
ვითარცა ძლევითა-შემოსილმან მკედარმან უფლისამან. და ვესავ ქრისტესა.
კეთილი ღუაწლი მოიღუაწო“. ხოლო იგი ტრემლითა შეუგრდა და ჴრქუა მას
ლმობიერად. „შემინდვე მამაო. რამეთუ უწყის სიწმიდემან შენმან. არა 15
ოდეს ურჩ ქმნილ ვარ ბრძანებასა შენსა. ხოლო აწ ვერ ძალმიც ამისსა
ყოფად. რომელიცა მიბრძანე“: და წმიდამან მან ჴრქუა. „შემძლებელ ხარ
ძალითა უფლისაჲთა. აწ კეთილთა სათნოებათა შენთა თანა მოიპოვე
სრული მორჩილებაჲ. ჯუარითა ქრისტჳსითა ჯუარი დამიწერია. რაჲთა
მიზეზი ყოველივე დაჴსნა“: 20
და ვითარცა ისმა მოძღურისა თჳსისა უტიფლობელი ბრძანებაჲ. თჳნიერ ნე-
ბისა თჳსისა დაუმორჩილა სიტყუათა მისთა და იქმნა მღდელ მონასტ-
რისა დედათაჲსა ნებითა ღმრთისაჲთა სანატრელი და სასწაულთა-მოქმედი
მატოი დიდი და დიდებული საქმითა თჳსითა. რამეთუ წელიწადთა ორმე-
ოცთა მერეს მღდელობასა შინა მისსა უქმი სიტყუაჲ და უსარგებლოჲ 25

ᲕᲡᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲕᲘᲡ ᲔᲡᲛᲐ ᲛᲘᲡ ᲒᲐᲜ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘ ᲙᲐᲪᲗᲐ ᲪᲝᲓᲕᲐᲓ ᲔᲣᲝᲤᲕᲘᲡ. ᲕᲘᲗᲐᲠᲪᲐ
ᲛᲐ. 12, 36 ᲣᲤᲐᲚᲘ ᲘᲢᲣᲮᲡ. «ᲣᲝᲕᲚᲘᲡᲐ ᲗᲮᲡ ᲡᲘᲢᲣᲮᲡᲐ ᲣᲥᲛᲘᲡᲐ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲡᲐ ᲙᲐᲪᲜᲘ ᲘᲢᲣᲮᲐᲜ.
196a ᲡᲘᲢᲣᲣᲐᲓ ᲛᲘᲡᲪᲔᲜ ᲛᲘᲡ ᲗᲮᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐ ᲛᲐᲡ | ᲡᲐᲨᲯᲔᲚᲘᲡᲐᲡᲐ». ᲓᲐ ᲐᲠᲐ ᲮᲝᲚᲝ ᲔᲡᲔᲝᲓᲔᲜ.
ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲠᲝᲛᲔᲚᲜᲘ ᲮᲔᲓᲕᲔᲓ ᲛᲐᲡ. ᲕᲔᲠ ᲘᲙᲐᲓᲠᲘᲐᲜ ᲣᲓᲑᲐᲓ ᲒᲐᲜᲪᲮᲠᲝᲛᲐᲓ ᲙᲠᲫᲐᲚᲣ-
30 ᲚᲔᲑᲐᲗᲐ ᲒᲐᲜ ᲛᲘᲡᲗᲐ ᲓᲐ ᲡᲘᲬᲛᲘᲓᲘᲗ ᲓᲐ ᲣᲑᲘᲬᲝᲓ ᲭᲔᲕᲘᲡᲐ. ᲠᲐᲛᲔᲗᲣ ᲔᲥᲛᲜᲐ ᲣᲝ-
ᲕᲔᲚᲗᲐ ᲡᲐᲮᲔ ᲙᲔᲗᲘᲚᲘᲡ:

ᲓᲐ ᲐᲛᲐᲜ ᲓᲐᲘᲛᲐᲠᲮᲐ ᲯᲔᲨᲛᲐᲠᲘᲢᲘ ᲭᲐᲚᲬᲣᲚᲔᲑᲐᲓ ᲐᲠᲐ ᲮᲝᲚᲝ ᲙᲝᲠᲪᲘᲗᲐ ᲝᲓᲔᲜ. ᲐᲠᲐ-
ᲛᲔᲓ ᲡᲣᲚᲘᲗᲐ ᲓᲐ ᲡᲘᲢᲣᲮᲗᲐ. ᲡᲡᲛᲔᲜᲔᲚᲘᲗᲐ ᲓᲐ ᲗᲣᲐᲚᲘᲗᲐ. ᲠᲐᲛᲔᲗᲣ ᲜᲔᲢᲐᲠᲛᲐᲜ
ᲛᲐᲜ ᲗᲥᲕᲡ. ᲕᲘᲗᲐᲠᲛᲔᲓ ᲛᲝᲜᲐᲖᲝᲜᲔᲑᲐᲓ ᲭᲠᲭᲕᲐᲜ ᲙᲠᲫᲐᲚᲕᲐᲡ. ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲗᲥᲡᲪᲐ
35 ᲦᲛᲠᲗᲘᲡ-ᲛᲝᲣᲣᲠᲔᲛᲐᲜ ᲛᲐᲜ ᲓᲔᲓᲐᲓᲒᲐᲪᲛᲐᲜ ᲗᲔᲛᲔᲡᲪᲘᲐ. ᲛᲔᲠᲘᲡ ᲓᲔᲙᲐᲜᲝᲖᲛᲐᲜ. ᲗᲥᲕᲐ.
ᲕᲘᲗᲐᲠᲛᲔᲓ ᲝᲠᲛᲔᲝᲪ ᲬᲔᲚᲡ ᲓᲔᲙᲐᲜᲝᲖᲝᲑᲡᲐ ᲩᲔᲛᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲪᲝᲘᲡ ᲛᲔᲓᲓᲔᲚᲝᲑᲡᲐ
ᲡᲐᲪᲔᲪᲮᲣᲠᲜᲘ ᲛᲐᲜ ᲙᲔᲚᲘᲡ ᲩᲔᲛᲘᲡᲐ ᲒᲐᲜ ᲐᲠᲐ ᲝᲓᲔᲡ ᲛᲘᲛᲘᲮᲣᲜᲐᲝ:

ᲮᲝᲚᲝ ᲒᲐᲠᲓᲐᲠᲔᲣᲚᲘᲡᲐ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡᲐ ᲒᲐᲜ ᲛᲝᲣᲫᲣᲠᲓᲐ. ᲠᲐᲛᲔᲗᲣ ᲛᲝᲣᲙᲚᲔᲑᲔᲚᲘ
ᲚᲝᲪᲕᲐᲓ. ᲬᲣᲣᲠᲘᲚᲘ ᲓᲐ ᲨᲘᲛᲨᲘᲚᲘ ᲛᲐᲠᲐᲓᲘᲡ ᲓᲐ ᲣᲫᲘᲚᲝᲑᲐᲓ. ᲖᲔᲓᲒᲝᲛᲐᲓ ᲓᲐ
40 ᲛᲣᲙᲚᲗᲐ ᲛᲝᲓᲠᲔᲙᲐᲓ ᲤᲠᲘᲐᲓᲘ ᲐᲥᲣᲜᲓᲐ ᲜᲔᲢᲐᲠᲡᲐ ᲛᲐᲡ. ᲓᲐᲡᲪᲔᲛᲓᲐ ᲕᲜᲔᲑᲐᲡᲐ ᲙᲝᲠᲪ-
ᲗᲐᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲣᲚᲘᲡᲐ ᲛᲢᲔᲠᲜᲘ ᲛᲝᲐᲣᲫᲣᲠᲜᲐ: ᲮᲝᲚᲝ ᲧᲐᲛᲘᲡ-ᲬᲘᲠᲕᲐᲓ ᲐᲠᲐ ᲝᲓᲔᲡ
ᲓᲐᲐᲪᲐᲓᲘᲡ ᲗᲥᲜᲘᲔᲠ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲣᲫᲚᲣᲠᲔᲑᲘᲡᲐ: ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲝᲡᲔᲚᲘ ᲛᲘᲡᲘ ᲣᲝᲕ-
ᲚᲐᲓᲕᲔ ᲨᲔᲣᲠᲐᲪᲮᲘ ᲘᲣᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲖᲠᲓᲔᲚᲘ ᲔᲒᲠᲬᲗᲕᲔ:

ᲗᲜ: ᲮᲝᲚᲝ ᲘᲣᲝ ᲛᲐᲪᲝᲘ ᲝᲓᲔᲡ-ᲛᲔ ᲗᲥᲡᲡᲐ ᲛᲐᲡ ᲡᲐᲣᲗᲝᲤᲔᲚᲡᲐ ᲛᲐᲮᲚᲝᲑᲔᲚᲐᲓ ᲛᲔᲠᲬᲡᲐ.
ᲓᲐ ᲪᲜᲐ ᲛᲝᲡᲚᲕᲐᲓ ᲛᲔᲨᲠᲐᲕᲗᲐᲓ ᲓᲐ ᲓᲦᲘᲡᲘᲗᲕᲔ ᲓᲐᲭᲛᲖᲐᲓᲐ ᲛᲐᲗ ᲗᲥᲡ ᲨᲣᲠᲘ. ᲓᲐ ᲕᲘ-
196b ᲗᲐᲠᲪᲐ ᲛᲝᲘᲬᲘᲜᲔᲡ ᲦᲐᲛᲔ ᲛᲨᲠᲐᲕᲜᲘ ᲘᲒᲘ. ᲗᲥᲕᲐ ᲛᲐᲗ. „ᲒᲠᲬᲛᲔᲜᲘᲜ ᲩᲔᲛᲘ. ᲨᲕᲘᲚᲜᲝ.
ᲬᲛᲘᲓᲐᲓ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡ-ᲛᲨᲝᲑᲔᲚᲘ ᲒᲘᲑᲠᲫᲐᲜᲔᲑᲡ ᲐᲠᲐ ᲕᲜᲔᲑᲐᲓ ᲩᲔᲛᲓᲐ. ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲛᲝᲕᲔ-
5 ᲓᲘᲗ ᲓᲐ ᲯᲐᲛᲔᲗ ᲨᲣᲠᲘ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘ ᲒᲐᲜᲒᲘᲛᲖᲐᲓᲔ ᲗᲥᲣᲔᲜ“:

ᲮᲝᲚᲝ ᲔᲠᲗᲘ ᲘᲒᲘ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲡᲐ ᲛᲝᲔᲣᲕᲐᲜᲜᲔᲡ. ᲙᲐᲓᲜᲘᲔᲠ ᲘᲥᲛᲜᲐ ᲬᲐᲠᲓᲔᲑᲐᲓ. ᲠᲐᲓᲪᲐ ᲘᲒᲘ
ᲐᲥᲣᲜᲓᲐ ᲬᲛᲘᲓᲐᲡᲐ ᲛᲐᲡ. ᲓᲐ ᲛᲐᲜ ᲭᲠᲭᲐ. „ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲛᲓᲒᲝᲛᲔᲚᲘ ᲕᲐᲠ ᲬᲛᲘᲓᲘᲡᲐ
ᲦᲛᲠᲗᲘᲡ-ᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲡᲐᲓ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲛᲐᲜᲪᲐ ᲕᲐᲢᲘᲟᲣᲚᲘ ᲒᲣᲝᲡ ᲨᲔᲜ ᲬᲐᲠᲛᲓᲔᲑᲘ ᲔᲒᲬᲘ“:
ᲓᲐ ᲛᲣᲜᲥᲣᲔᲡᲕᲔ ᲓᲐᲔᲪᲐ ᲘᲒᲘ ᲛᲢᲔᲠᲘᲡᲐ ᲒᲐᲜ ᲑᲝᲠᲝᲢᲘᲡᲐ: ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲛᲝᲣᲣᲡᲜᲘ
10 ᲛᲘᲡᲜᲘ ᲪᲠᲔᲛᲚᲘᲗ ᲨᲔᲣᲕᲠᲓᲔᲡ ᲬᲛᲘᲓᲐᲡᲐ ᲛᲐᲡ. ᲠᲐᲓᲗᲐ ᲒᲐᲜᲒᲣᲠᲜᲝᲡ ᲘᲒᲘ: ᲮᲝᲚᲝ
ᲛᲐᲜ ᲯᲣᲐᲠᲘ ᲓᲐᲡᲬᲔᲠᲐ ᲓᲐ ᲗᲥᲣᲐ. „ᲒᲐᲜᲒᲙᲣᲠᲜᲔᲑᲡ ᲬᲛᲘᲓᲐᲓ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡ-ᲛᲨᲝᲑᲔᲚᲘ“.
ᲓᲐ ᲛᲡᲬᲠᲐᲤᲚᲔ ᲒᲐᲜᲛᲠᲗᲔᲚᲓᲐ ᲘᲒᲘ:–

ᲓᲐ ᲬᲛᲘᲓᲐᲛᲐᲜ ᲛᲐᲜ ᲗᲥᲐ. „ᲡᲐᲬᲣᲐᲚᲝᲑᲔᲚᲝ. ᲠᲐᲓᲡ ᲗᲥᲡ ᲬᲘᲜᲐᲛᲫᲦᲣᲐᲠ ᲔᲥᲛᲔᲜ ᲙᲐᲪᲗᲐ
ᲐᲛᲐᲗ ᲑᲝᲠᲝᲢᲘᲡ ᲧᲝᲤᲘᲡᲐᲓ ᲩᲔᲛᲓᲐ“. ᲓᲐ ᲘᲡᲢᲣᲛᲠᲜᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲣᲢᲔᲒᲜᲐ ᲛᲨᲯᲓᲝᲑᲘᲗ:
15 ᲓᲐ ᲔᲡᲔ ᲕᲘᲗᲐᲠᲜᲘ ᲡᲡᲚᲬᲐᲣᲚᲜᲘ ᲛᲠᲐᲕᲚᲚᲘ ᲭᲛᲜᲜᲐ ᲬᲛᲘᲓᲐᲛᲐᲜ ᲛᲐᲜ ᲓᲐ ᲛᲘᲘᲬᲘᲐ ᲡᲘᲑᲔ-
ᲠᲔᲓ. ᲠᲐᲛᲔᲗᲣ ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲓᲪᲐ ᲨᲔᲔᲛᲗᲮᲯᲐ ᲫᲚᲘᲔᲠᲗᲐ ᲛᲐᲗ ᲨᲠᲝᲛᲐᲗᲐ ᲒᲐᲜ ᲓᲐ ᲕᲔᲠ
ᲔᲫᲚᲝ ᲗᲐᲕᲘᲡᲐ ᲗᲥᲡᲘᲡᲐ ᲛᲡᲮᲣᲠᲔᲑᲐᲓ: ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲗᲥᲕᲐ ᲜᲔᲢᲐᲠᲛᲐᲜ ᲛᲐᲪᲝᲘ. „ᲔᲡᲬ
ᲦᲝᲜᲔ ᲛᲓᲓᲝᲛᲘᲡᲐᲓ ᲘᲥᲛᲜᲐ. ᲠᲐᲓᲗᲐᲛᲪᲐ ᲓᲔᲓᲐᲜᲘ ᲛᲛᲡᲮᲣᲠᲔᲑᲓᲔᲡ ᲛᲔ: ᲓᲐᲦᲐᲪᲗᲣ
ᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲜᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲓᲐᲜᲘ ᲔᲡᲬ. ᲮᲝᲚᲝ ᲣᲬᲔᲡᲝ ᲐᲠᲡ ᲛᲝᲜᲐᲖᲝᲜᲘᲡ ᲙᲔ-

ლითა დედათაჲთა მსახურებაჲ. არამედ მე ღონჱ მაქუს. რომლითა განვთა-
ვის-უფლდე“. და იყვნეს ვინ-მე ბერთაჱ მამისა გრიგოლის | დედისა მსახურ- 197a
თა-განნი. ნათესავნი მატოისნი. კეთილნი მონაზონნი და მეგობარნი
მისნი: მათ აცნობა და მოვიდეს სიხარულით წარუვანებად მისსა ცხედრითა.
რამეთუ ფრიად უძლურ იყო დიდისა მოღუაწებისა გან:.

ხოლო დანი იგი ყოველნი გოდებისა ტრემლითა აღიავსნეს. რამეთუ ობოლ
იქმნებოდეს სულიერისა მამისა და მოძღურისა გან: და აკურთხნა ყოველნი
ტრემლითა სავსემან. ჯუარი დასწერა და მშჯდობაჲ დაუტევა და ჰრქუა.
„ქრისტემან დაგიცვენინ მადლითა მშობლისა თჳსისა ქალწულისაჲთა და
ყოველთა წმიდათაჲთა. არამედ ჩემ თჳს ლოცვა უყოთ მარადის“. და წამ
უკუნ ძმათა მათ. და აღიქუეს იგი ცხედრითა: და ვითარ მცირედ ვლეს.
უბრძანა დადგომაჲ და თქუა. „უფალო. სიტყუამან შენმან გუამნი უძღურ-
თანი გუამ ცხოველ უყენ. მეცა მომეც ძალი. უძღურსა მონასა შენსა“: და
მსწრაფულ სრულიად განძღიერდა და თჳსითა ფერკითა მიიწია ბერთას. და
დაუკენა ყამნი წელიწადისა ერთისა დღეთანი ყოველად მრთელად და მერმე
გარდაიცვალა სჯჩირეველისა ამის გან სოფლისა და მიეიდა სოფელსა მას
ცხოველთასა. ვითარცა მჯნჱ ახოვანი მოღუაწჱ ქრისტჱსი და სრულიად
ძლევით-შემოსილი წინაშე ღმრთისა სიხარულით და მეოხ არს ჩუენ თჳს
უკუნისამდე.

ᲬᲙ: ხოლო ყამსა გარდაცვალებისა მისისასა ჩუენებაჲ იხილეს მერეს შინა სანა-
ტრელთა მათ დედათა თემესტია დეკანოზმან | და ანატოლე. რომელსა 197b
უწოდეს ანტონიოს. დაუუდებულმან. ორთავე შუა ღამეს ოდენ. და ეკლე-
სიად მიეიდა მარტოდ-მყოფი იგი უწინარჱს ყამის რეკისა. და ეგრეთვე დე-
კანოზიცა მიიწია სტოვასა ეკლესიისასა. და მოიკითხნეს ურთიერთას.
ხოლო დეკანოზმან ჰრქუა. „რაჲსა თჳს არს მოსლვაჲ შენი. მაუწყე. რაჲ
იხილე“: ხოლო მან ჰრქუა. „მსგავსად ხილვისა შენისა ვიხილე. რამეთუ აწ
აღესრულა მკურთხეველი ჩუენი მატოი“. და წარმოუთხრა ყოველი. ვითარ-
მედ მოყინ-მე-ვიდა კაცი ბრწყინვალედ შემკობილი და მრქუა მე. „დიდი
მატოი მიიცვალების წინაშე ღმრთისა. არამედ შემოიდეგ მე. რაჲთა ღირს
იქმნე ხილვად დიდებით მიცვალებასა მისსა ამიერ სოფლით ზეცისა სასუ-
ფეველსა“.

„ხოლო მე შეუდეგ და მიმიყვანა ბორტუსა მახლობელად ბერთისა და მრქუა
მე. „მიხედე ბერთას ზედა და იხილე დიდებული ხილვაჲ“: და მე ვხედევდ
სუეტსა სათლელისასა. რომელი შთამოიწეოდა ზეცით ზედა მონასტერსა მას.
და სიმრავლჱ წმიდათა ანგელოზთაჲ სუეტსა მას თანა გარდამომავალი.
და ერთი ვინ-მე დიაკონის სახედ ოლარითა მათ თანა. რომელნი უგალობ-
დეს ღმერთსა ბრწყინვალითა კმითა. და კუალად ვიხილე კრებული იგი

წმიდათა ანგელოზთაჲ ეგრეთვე სახედ აღმავალი ზეცად და საშუალ მათსა
20 წმიდაჲ მატოი კელეურობით აღჰყვანდა ნათლითა-შემკობილთა მათ
198a |უკორეოთა დიდებითა გამოუთქუმელითა გალობით მაღალთა შინა:–
„ესე არს ხილვაჲ ჩემი წმიდისა მის თჳს“: ხოლო მან ჰრქუა. „ᲩᲔᲨᲛᲐᲠᲘᲢᲐᲓ
სარწმუნო არს ჩუენებაჲ ეგე შენი: არამედ აწ ისმინე ჩემი. რამეთუ ვითარ
იგი პირველ სიᲩᲐᲑᲣᲔᲡᲐ იყო სასტრელი მატოი. ჰასაგოვან და შუენიერ.
25 უმეტესად აწ ვიხილე შემკობილი დიდებითა. შემოსილი ჟამის-წირვად სა-
მოსლითა მოუგონებელად ბრწყინვალითა. და კელთა აქუნდეს ოქროჲსა
სტეტხურნი: და მე დამიკჳრდა ხილვაჲ იგი. და მე ვარქუ. „ვითარ განძლი-
ერებულ ხარ უძღურებისა გან. მოძღუარო“ ÷
„ხოლო მან მრქუა. „საკურთხეველსა. რომელსა ვჰმსახურებდ სიყრმით ჩემით
30 გან. აწ ამით საკურთხეველით დაუსრულებელად მისსა მსახურებად მივიცვა-
ლე. რამეთუ ღირს ვიქმენ ზეციისა საკურთხეველსა წინაშე წარდგომად და
მარადის მსახურებად“: ესე ვითარცა იხილეს. მოხოლო-ვინ-მე-ვიდეს ბერ-
თით და უთხრეს მატოის გარდაცვალებაჲ მასვე ჟამსა შინა და ჰმად-
ლობდეს ქრისტესა საკჳრველთ-მოქმედსა:.

ᲩᲘ: ხოლო სხუანი მოწაფენი ნეტარისა გრიგოლისნი მრავალნი უდიდესსა სა-
ზოგსა მონაზონებისასა მიწევნულ იყვნეს. რამეთუ ოდეს-მე იხილვებოდა
წმიდათა ანგელოზთა ბრწყინვალებაჲ გუამთა მათთა შემოსილი უფროჲს
მატოისა. და სასწაულნი დიდნი მათ მიერ იქმნებოდეს კორეთა შინა
5 ეოფასა მათსა და შემდგომად სიკუდილისა მათისა: არამედ ვთქუა სარწმუ-
198b ნოჲსა მის თჳს შვილისა ქრისტე|შემოსილისა. რომელსა სახელი ეწოდა
დიმიტრიოს: რამეთუ იგი ნეტარსა დედასა ფებრონიას განეზარდა და მა-
მისა გრიგოლისდა დაემოწფა. რომელიცა შერაცხილ იყო პირველთა თანა
მოწაფეთა მისთა:

ᲩᲘᲘ: და მრავალ გზის იხილვა მის ზედა სუეტი ნათლისაჲ კაცისა მიერ ღმრთისა
ღამე ყოველ ლოცვასა მას ღირსებისასა. რამეთუ სული წმიდაჲ განისუე-
ნებდა მის ზედა მარადის: ესე წარემართა იერუსალჩმად. და ვითარცა მიი-
წია ჰემსას. მტირედ დასნეულდა და ცნა სულითა ღმრთისა-მიერი წოდებაჲ
5 და დაწერა ეპისტოლჩ კელითა თჳსითა ესრეთ. „რჩეულნო ქრისტჩსნო.
სამკჳდრებელნო სიწმიდისანო. მამაო გრიგოლ და დედაო ფებრონია.
199a სულიერად მშობელნო ჩემნო.|რომელთა ნაცვალად სძისა აღმზარდეთ
სულიერითა მოძღურებისა საზრდელითა და საღმრთოჲსა სწავლისა საგზ-
ლითა წარმგზავნეთ კეთილსა ამას გზასა:
10 „აწ სიტუაჲ ჩემი დადუმნების თქუენდა მოამართ უფლისა დიდებით მოსლ-
ვადმდე. რამეთუ მე ჰემსას მივიწიე და მუნ დამიძინებია მეორედ მოსლ-
ვადმდე ქრისტჩსა: რაჟამს მოწაფეთა თქუენთა მოითუალვიდეთ. მუნ მი-

კითხეთ შვილი თქუენი და მარადის კსენებულ მუავთ წმიდათა ლოცვათა
თქუენთა. წმიდანო ღმრთისანო“: და მასვე ყამსა აღესრულა და მუნვე ჰემსას
დაეფლა:. 15

ჰკ: არამედ ჰირველკსენებულნი და ეოველად-მოსაკსენებელნი იგი ღირსნი არ-
სენი და ეფრემ. მოწაფენი და აღზრდილნი გრიგოლისნი. მოვიკსენნეთ.
რომელნიცა სათნო იყვნა ნებამან ღმრთისამან მწყემსთ-მთავრად სამწყ-
სოთა მათ თჳსთა ჰირმეტუელთა: რამეთუ დიდი ეფრემ უწინარჩს მრავ-
ლით წლით არსენისსა იქმნა ეპისკოპოს აწყურისა საყდარსა სამცხეს: 5
ხოლო შემდგომად დიდი არსენი კათოლიკე ეკლესიასა. ქრისტჱს კურ-
თისა სამკჳდრებელსა მცხეთას. ქართლისა კათალიკოზ იქმნა: და იყო სი-
ყუარული მათ შორის ერთად ზრდილობისა თჳს: არამედ ქართლისა ეპის-
კოპოსნი მირეან. არსენის მამისა თჳს. ფრიად გულწყებულ იყვნეს ამის
მიზეზისა თჳს. რამეთუ თჳნიერ განზრახვისა მათისა მძლავრ სამცხისა 10
ერითა ძჱ თჳსი დაადგინა კათალიკოზად|თანადგომითა და კურთხევითა 199b
მცირედთა ეპისკოპოსთაჲთა: :.

არამედ მცირედ მხილებისა თჳს უფლისა მიშუებითა იყო აღძრვაჲ ეპისკო-
პოსთაჲ მათ. ვიდრემდის ნეტარი ეფრემ მივეერჩდა მათ. რამეთუ სამარ-
თალ იყო სტეჳს-გებაჲ იგი: და რომელ ყამსა მას კელმწიფე იყო მამ- 15
ყალი გუარამ დიდი. მირეანის თჳს გულძჳრად იყო. და მსწრაფულ ხოლო
ბრძანა შეკრებაჲ ეპისკოპოსთაჲ და უდაბნოჲსა მამათაჲ. და ეოველნი
შემოკრბეს ჯავახეთს. არამედ მამაჲ გრიგოლ არა მუნ იყო. არცა ეოველნი
კალარჯეთისა უდაბნოთა წინამძღუარნი მამანი:.

რამეთუ იყო ნეტარი გრიგოლ არქიმანდრიტი. და წადიერად მოელოდეს 20
ეოველნი. და მარტოდ ანჯმნობდეს წესისა წინამძღუარნი. იგი არსენ კა-
თალიკოზისა თჳს და ვერაჲ დაამტკიცეს სიტეუაჲ მათი: მაშინ ერეუშელ-
მან ეპისკოპოსმან მის ყამისამან ჰრქუა ეოველთა. „ოდეს მოვიდეს ვარს-
კულავი უდაბნოთაჲ. მაშინ განემართოს საქმჱ და განზრახვაჲ ეოველთაჲ“:
და მათ ჰრქუეს. „ვის თჳს არს სიტეუაჲ ეგჱ დამტკიცებითი“: ხოლო მან 25
თქუა. „გრიგოლ არქიმანდრიტისა თჳს. ხანძთისა და შატბერდისა მაშჱნ-
ებელისა“:

მაშინ ერთმან ვინმე ეპისკოპოსმან სიტალიით თქუა შორის შეკრებულთა
მათ. „იგი ოდენ არს ვარსკულავი მნათობი“: ხოლო სხუათა მათ ეოველთა
თქეს. „ჩეშმარიტსა|იტეჳს. რამეთუ იგი არს მოძღურებისა ნათლითა 30 200a
განმანათლებელ და შემკულ სულითა წმიდითა“: და მეესეულად იხილეს
წმიდაჲ იგი მომაკალი კარულითა შორის კრებულსა მას მამათასა სკჳრ-
ვეულად ხილვითა. რამეთუ სამოსელი იგი შეურაცხი. რომელ ემოსა მოხუ-
ცებულსა მას. ესრჱთ ჩნდა ეითარცა სამოსელი ნათლისა ბრწყინვალისა

35 განუცდელობისაჲ: ხოლო თავსა მისსა გუეგული იხილვებოდა ვითარცა გჳრ-
გჳნი სამეუფოჲ პატიოსანთა თუალთა და მარგალიტთა განფასდუდ-
ებელთა ადმგული: და ვითარცა იხილეს ღმრთისა-მიერი დიდებულებაჲ მისი.
ოთველნი სიხარულით მიეგებნეს და შეუდგეს სიტყუათა მისთა სიხარუ-
ლით:.

40 მას ჟამსა მოვიდა ეფრემ ეპისკოპოსი და პირველად მოიკითხა მოძღუარი
თჳსი მამაჲ გრიგოლ და მერმე ძმანი თჳსნი ეპისკოპოსნი. ხოლო ნეტარ-
მან გრიგოლ ფარულად მოუწოდა ნეტარსა ეფრემსა და ჰრქუა მას. „შეი-
ლო. პატივსა მაგას წმიდისა მღდელთ-მთავრობისასა გაფუტებ. ნუ უშლი
სულიერად ძმასა შენსა არსენის“: ხოლო მან ჰრქუა. „წმიდაო მამაო. ვერ
45 ეგების ძმათა ჩემთა ეპისკოპოსთა ტიფობაჲ სამართალისა თჳს. და მეცა
შემინდვე. რამეთუ არა ვარ ამიერითგან არსენის ცხოვარი და არცა იგი
ჩემი მწყემსი“: მაშინ წმიდამან მან მკსინვარედ ჰრქუა. „უკუეთუ ამს იქმ.
ეფრემ. მე უვარ მყავ. ვითა არა შენი მოძღუარ ვარ“: ხოლო ნეტარი ეფრემ
სიტყუასა მას ზედა სულიერისა მამისა და მოძღურისასა ატირდა და ჰრ-
50 ქუა. „ფიცხელ არს ბრძანებაჲ ესჳ განმკუეთელ უფროჲს მახჳლისა: აწ ნე-
ბაჲ შენი იყავნ და ნუ ნებაჲ ჩემი. წმიდაო ღმრთისაო“. ხოლო მან ჰრქუა.
200b „ეფრემ სანატრელო. | გისმინენ ქრისტემან. რაჲცა ითხოო მის განშენ.
უმანკოო გულითა და წრფელო გონებითა. მიმსგავსებულო მოძღუარსა
ფს. 91, 15 შენსა ქრისტესა. სიტყჳსა ებრ დავითისა. «რამეთუ წრფელ არს უფალი
55 ღმერთი ჩუენი და არა არს სიცრუჱ მის თანა»:.

„და შენ უწყი სულითა შენითა ღმრთის-მხილველითა. ვითარ ღმერთსა ებრ-
ძანა კათალიკოზობაჲ არსენისი სისრულისა მისისა თჳს. არამედ მირეან მამა-
მან მისმან აუგიან ფო უჟამოდ შესწრაფებითა. ვითარცა ადამ ჯამა ხილი იგი.
რომელ არღა მწიფჱ იფო: აწ შენ კეთილად ჰყავ სმენაჲ ჩემი. რამეთუ გუ-
60 ლის-წყრომამან კაცისამან სიმარდეჱ ღმრთისაჲ არა ქმნის. ხოლო ბრალი
ესჳ არსენისი ჩემ ზედა იყავნ: ამისა შემდგომად რაჟამს ესმა გუარამ კელმ-
წიფესა მოსლვაჲ ნეტართაჲ მათ. მრეგება წინა სიხარულით და მოიკით-
ხნა სიმდაბლით. და ვითარცა დასხდეს. ბრძანა ხოლო გუარამ შემოკრებაჲ
ფოველთა მოწესეთაჲ. და მოვიდეს: მაშინ ჰრქუა. „წმიდანო მამანო ეპის-
65 კოპოსნო და მეუდაბნოენო. იცით ფოველთა კანონი შჯულისაჲ. რამეთუ
არა ბრძანებს ეპისკოპოსისა და კათალიკოზისა მძლავრებით დაჯდომასა“.
და ამს სიტყუასა შინა აუგისა სიტყუანი განამრავლნა და ელოდა პასუხსა
მათ განშ. ხოლო თუალნი ფოველთანი ხედვიდეს მამასა გრიგოლს და ეპის-
კოპოსსა ეფრემს: და მათ დაიდუმეს ჟამ ერთ:

70 მაშინ ეპისკოპოსთა ჰრქუეს ეფრემს. „ბრძანე პასუხი. რაჲ ჯერ არს“. ხოლო
მან თქუა. „სადა მამაჲ გრიგოლ იფოს. მე მუნ არა ვიკადრებ სიტყუად“:

მაშინ კელმწიფემან ჰრქუა ნეტარსა გრიგოლს. „მამაო. ყოველნი შენ გე-
ლიან სიტყუად ჭეშმარიტებისა. რამეთუ უხუცესს ხარ | ყოველთა დღეთა და 201a
სათნოებითა ნებისა ღმრთისაჲთა და შენ განკამს დასაბამი სიტყჳსაჲ“:
ხოლო მან თქუა. „ჯერ იყო ჴირველად მღდელთ-მოძღუართა განბრძანებაჲ. 75
ხოლო აწ სიტყჳთა შენითა ვიტყჳ ესრეთ. ჭეშმარიტთა ქრისტესს სამ-
წესოთა ისმინეთ გლახაკისა ამის მოხუცებულისაჲ. რამეთუ არსენი კათ-
ოლიკოზი ნებითა ღმრთისაჲთა კათოლიკოზი არს. და ძჳრის-მეტყველთა
მისთა. რომელთა არა შეინახონ. კადემულ იყვნენ და სრულიად ჰრცხუე-
ნეს ამას საწუთროსა და მას საუკუნესა“. 80
ხოლო კელმწიფეს იგი დალაცათუ იყო ბრძენ და ღმრთის-მსახურ. არამედ
მართლმსიჯველებისა განმართლისა მის კაცისა შეშფოთნა ფრიად. რამეთუ
ნებაჲ სიბრძნესა სძლევდა და შური ბატივსა არა ჴრიდებდა. გესლი რაჲ
გულისაჲ ბაგეთა განიცნობა განუგებელად სიტყჳსა განტევებითა ესრეთ.
ვითარმედ „მრავლით ჟამით განარა მეხილვა მამაჲ გრიგოლ. არამედ მას- 85
მიოდა. ვითარმედ ბრძენთა განშეუტევი სიბრძნე მისი შეცვალებულ არს სი-
ბერითა. და ჴირველ სმენილი ვიხილე თუალითა“. და შჯულისაცა მრა-
ველთა სიტყუათა იტყოდა. რომელი არა შეჴვაოს ერის-კაცთა. რამეთუ იყო
იგი ფრიად სიტყუაკეთილი:
ხოლო ნეტარმან მამამან გრიგოლ ჰრქუა მას. „ჰ კელმწიფეო. რად განრის- 90
ხები ჭეშმარიტებისა თჳს. ესე უწყოდე. რამეთუ ჴირველთა წმიდათა მათ
მამათა შეერებასა ეპისკოპოსთა და წინამძღუართა წესისათა მონაზონთა
თანა იყვნეს ჴირველნი მორწმუნენი მეფენი. არა თუ მათ თანა შჯულის
მოძღურებასა იკადრებდეს. არამედ შჯულის გამოძიებასა მათსა იკითხავნ
და ითხოვნ სიტყჳსა გამოცხადებაჲ. რამეთუ მათ მიერ ისწავებდეს მცნე- 95
ბათა ღმრთისათა და მოწამედ იყვნეს | თქუმულთა მათთა. და წმიდათა მო- 201b
ციქულთა და ღირსთა მათ მღდელთ-მოძღუართა განსასზღვრებულსა კა-
ნონსა შინა არაგე ბრძანებულ არს ერის-კაცისაჲ. ვითარმცა ეპისკოპოსთა
და წესისა წინამძღუართა მამათა განსაგებელისა შჯულის მოძღურებასა იკად-
რებდა გინა ახალსახიობასა მოიღებდა: დალაცათუ სამართლად საგონებელ 100
იყოს. არამედ შჯულისა და მღდელთ-მოძღუართა შეურაცხებაჲ არს: ხოლო
მე აწ სიტყჳსა ებრ შენისა. გუარამ ვარ ბუნებაშეცვალებულ. გარნა ოდეს
სამართლმან დაგსამართლოს. მაშინ იხილო თავი შენი ცნობამიღებულ
და სიტყუანი ჩემნი არღარა განჴგმნე“:
ხოლო კელმწიფეს იგი შეძრწუნდა გონებითა და ჰრქუა ეპისკოპოსთა მათ. 105
„თქუენ განჯერ არს განსაგებელი თქუენი განგებად. აწ თქუთ“: და მათ
ჰრქუეს „ღმრთის-მსახურო გუარამ. ქრისტეს-მიერმან სასწაულმან უტეუ
ქმნა ენაჲ ჩუენი. რამეთუ ვიხილეთ დღეს გრიგოლის ზედა მიუწდომელი

დიდებაჲ“: და აუწყეს ხილვაჲ იგი ყოველი. რომელი იხილეს შემოსლვასა
110 მისსა:. მაშინ ზარ ჰკადა კელმწიფესა მას. რამეთუ იყო იგი მდაბალ და
ღმრთისა-მოშიშ. იძლია სიმდაბლისა განდა შეუვრდა სეტარსა გრიგოლს და
ჰრქუა. „წმიდაო ღმრთისაო. შემინდვე. რამეთუ დაგაბრგოლე“: ხოლო მან
ჰრქუა. „ქრისტემან ყოველნი ბრალნი შეგინდვენ“:

მაშინ გუარამ. დიდმან კელმწიფემან. კეთილად ისტუმრნა ყოველნი: და პურისა-
115 ჭამსა შინა. რაჟამს განმხიარულდა გუარამ ღჳნითა. მაშინ ეპისკოპოსთა
მათ ერთობით თქუეს. „ჯერმე იყო მხილებაჲ ესჱ არსენის თჳს. არამედ
აწ ამიერითგან არსენი იყოს კათალიკოს ქართლისა ყოველისა და სულიე-
202a რად მამაჲ ყოველთა. და | ყოველთა შორის იჴჯ პირველი დამცაკსნილ არს
სრულიად. რაჲთა ქრისტეანობისა პატივი ჩუენი მშჯდობით და მუდ-
120 რებით აღვასრულოთ და კეთილი სიტყჳს-გებაჲ ვეზოოთ წინაშე საყდართა
ქრისტჱსთა“: და გუარამ კელმწიფემან და ყოველმან ერმან თქუეს. „ამჱნ
იყოს“:.

ხოლო კელმწიფემან იკითხა ეპისკოპოსთა მათ განდ. „წმიდანო ღმრთისანო.
უკუეთუ ქუეყანისა ჩუენისა ერის-კაცი ვინ-მე წიგნთა სღმრთოთა მეც-
125 ნიერი და ენათაცა წურთილი მიიწიოს იერუსალჱმად ანუ სხუათა წმიდათა
ადგილთა და იხილოს რაჲ-მე კეთილი წესი. რომელ ქრისტეანობასა შეუ-
ნოდის და ჩუენ შორის არა იყოს. გინა თუ წიგნთა განდ წმიდათა გუ-
ლის-ხმა ყოს და თავითა თჳსითა ერსა უსწავლელსა აუწყებდეს. კეთილ არსა
ანუ არა“: ამას რაჲ იტყოდა. ასმენდა ვეიეთ-მე მრავლის-მეტყველთა:.

130 ხოლო მათ თქუეს. „წერილ არს. «ტჳრთი განწესებული ეუოფინ ნავსა.
უკუეთუ დაუმძიმო. დაინთქას. და უკუეთუ სუბუქად იყოს. ქარნა და ღელ-
ვათა წარიტაცონ». ეგრჱთცა ტჳრთი შჯულისაჲ და წესი ქრისტეანობი-
საჲ. რომელი აწ ქუეყანასა ჩუენსა უპურიეს. ფრიად კეთილ არს და ღმერთი
დაჯერებულ არს. და ამის თჳს ჩუენ ვართ თავს-მდებნი. უკუეთუ ვინ-მე მტკი-
135 ცედ იპურას და შეუტევლებელად. საქმით ჭეოფდეს და არა სიტყჳთ ვაჭ-
მთ. 19,29 რობდეს. «ასი წილი აქვე მიიღოს და ცხორებაჲ საუკუნოჲ დაიმკჳდროს»
ლკ. 18,30 სიტყჳსა ებრ უფლისა. და შევიწუნარეთ პირველი მამისა გრიგოლის სიტ-
ყუაჲ. რომელ წარმოთქუა:.

„და ჩუენ ამას ვიტყჳთ. უკუეთუ ახალი რაჲ-მე კეთილი წესი ერის-კაცმან გუ-
140 ლის-ხმა ყოს. მსგავსად ბრძანებისა შენისა უმჯობჱს დუმილი არს. ვი-
აა. 3,1 202b თარცა თქუა იაკობ მოციქულმან. | ვითარმედ «ნუ მრავალნი ჰმოძღურეთ.
ძმანო». და უკუეთუ დუმილი ვერ ძალ ედვას. არა თავითა თჳსითა ქადაგებ-
დეს. არამედ აუწყოს თჳსსა ეპისკოპოსსა. და თუ ჯერ იყოს. მან ასწაოს
თჳსსა სამწყსოსა. უკუეთუ კუალა სიდადით წარმდებობდეს ერის-კაცი იგი
145 და ერსა ახლად სხუასა წესსა დაუდებდეს. ეგე ვითარი იგი ნაცვალად შესა-

ძინელისა მაცილობელთა და წინააღმდგომთა თანა დაისაჯოს დიდებით უფლისა მოსლვასა“:.

ხოლო კელმწიფემან მან თქუა. „ᲩᲔᲨᲛᲐᲠᲘᲢᲐᲓ ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲐᲚ ᲐᲠᲡ ᲡᲣᲚᲘᲔᲠᲘ ᲔᲒᲪ ᲡᲐᲑᲭᲝᲐ ᲡᲐᲦᲛᲠᲗᲝᲐᲡ ᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲘᲡᲐ. და უკუეთუ წიგნისᲜᲛკითხველსა კითხვაჲ უკმს. უფროᲐᲡᲐᲓ ᲯᲔᲠ ᲐᲠᲡ ᲙᲘᲗᲮᲕᲐᲐ ᲬᲔᲡᲘᲡა და ᲨᲯᲣᲚᲘᲡა მსწავლეᲚᲘᲡᲐᲐ და უოველადვე შეკრძალებაჲ თავისა. ვითარცა იტყჳს. «მკურნალო. ᲕᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲒᲐᲜᲘᲙᲣᲠᲜᲔ ᲗᲐᲕᲘ ᲗᲥᲕᲘ»“:. ლკ. 4, 23

ხოლო ერისᲜკაცთა მათ შეიკდიმეს მხილებაჲ იგი უმეცართა წესის დადებისაჲ და შეინდვეს ᲨᲯᲣᲚᲘᲡა წინაᲛძღუართა განᲜ: და ვითარცა განსრულეს ᲕᲣᲠᲘᲡᲜᲯᲐᲛᲐᲐ. მისცეს ᲛᲨᲯᲓᲝᲑᲐᲐ მთავარსა მას დიდსა. და მან სიხარულით განუტევნა ეოველნი: მას ჟამსა ᲮᲐᲠᲔᲡ ᲐᲠᲡᲔᲜᲘᲡ. რამეთუ არა იყო კრებასა მას. ვითარმედ „შემდგომად ღმრთისა მოძღუარმან შენმან გრიგოლ მამამან დაამტკიცა კათალიკოზობაჲ შენი“: ხოლო იგი სიხარულით ᲭᲛᲐᲓᲚᲝᲑᲓᲐ ქრისტესა და წმიდასა მას:.

ხოლო ეფრემ ეპისკოპოსმან მტნებისა ებრ მამისა გრიგოლისსა სიეუარული არსესი კათალიკოზისაჲ ᲕᲘᲠᲕᲔᲚᲔᲑᲠᲕᲔ განაᲮᲚᲐ: რამეთუ მოკლედ დაᲬᲣᲜᲐᲠᲐ შეფოთი კრძალად მოსაცალებელი. რამეთუ იყო შორის კათალიკოზისა | და ეპისკოპოსთა. უფროᲐᲡ ხოლო ᲒᲣᲐᲠᲐᲛ ᲙᲚᲛᲬᲘᲤᲘᲡა: და სანატრელნი ესენ არსენი კათალიკოზი და ეფრემ ეპისკოპოსი მოვიდიან ხილვად მოძღურისა თქუენისა მამისა გრიგოლისსა: არამედ ძველი ხანძთისა ᲥᲔᲚᲣᲡᲘᲐᲐ ᲐᲠᲡᲔᲜᲘ კათალიკოსმან ᲡᲕᲣᲠᲗᲡ და ქართლისა ეკლესიათა უოველთა სიხარული მიჰვეთნა. რამეთუ საყდარი მამათᲛᲗᲐᲕᲔᲠᲝᲑᲘᲡᲐᲐ შეამკოსრულიად და შეიმკო მადლითა: ხოლო რაჟამს მამაᲐ გრიგოლ გარდაიცვალა. დამარხვასა მის თანაᲕᲔ იყო არსენი. რომელიცა ოცდა შჯდ წელ კათალიკოზობდა და მერმე გარდაიცვალა ამიერ სოფლით და მხიარულებით მიიწია წინაშე ქრისტესა და აქუს მადლი შეწევნად ᲩᲣᲜᲓᲐ:.

ᲮᲬ: არამედ დიდი ეფრემ მრავალთა კეთილთა მომატე�ებელ იქმნა ᲥᲣᲔᲧᲜᲐᲡᲐ ᲩᲣᲔᲜᲡ. რამეთუ ᲕᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ აღმოსავალისა კათალიკოსთა მიჰრონი იერუსალიმთა მოჰყვანდა. ხოლო ეფრემ ქრისტესმიერითა ბრძანებითა მიჰრონისა გურთხევაჲ ქართლს განაწესა იერუსალიმისა ᲕᲐᲢᲠᲘᲐᲠᲥᲘᲡᲐ განწესებითა და წამებითა სიხარულით: არამედ ქართლად ეფრიადი ᲥᲣᲔᲧᲜᲐᲐ აღირაცხების. რომელსაცა შინა ქართველთა ენითა ᲬᲐᲛᲘ შეიწირვის და ლოცვაჲ ეოველი აღესრულების. ხოლო კურთხევანი ბერძულად ითქუმის. რომელ არს ქართველად უფალო წყალობა უაᲛ გინა თუ უფალო შეგჳწყალენ: ესე სვეტარი ეფრემ ორმეოცი წელ ეპისკოპოსობდა შემკული სულითა წმიდითა. რამეთუ დაფარულსა კაცთა საქმესა. ვითარცა ცხადსა ამხილებდა და სიკეთედ განწირულთა სინეულთა სიტეკოთ მსწრაფელ განჰკურნებდა. | ხოლო 203b

ურჩითა სიტყჳთჳ მოაგუდინებდა. და სხჳათაცა სასწაულთა იქმოდა მრავალთა: და კეთილსა შინა სიბერესა მადლითა საკსე გარდაიცვალა და მიიწია სიხარულით წინაშე ქრისტჱსა და ჩუენ. მორწმუნეთათჳს. შეოხ არს უკუ-
15 ნისამდე:·

ᲐᲘᲔ: ესე ვითარნი იუნეს ღმერთშემოსილნი მოწამენი მამისა გრიგოლისნი: ხოლო დიდი ეპიფანე სიმდაბლითა თჳსითა მიიწია საზომსა თჳსისა მოძღურისასა და ტრემლთა დათხევითა სულთა უკეთურთა განსხმიდა და სნეულთა მსწრაფულ განჴკურნებდა და მრავალთა სხჳათა სასწაულთა იქმოდა. ურჩთა
5 რაჲ გუემითა განსწავლიდა და მორწმუნეთა ლოცვითა სიკეთილისა განიკსნიდა: რამეთუ ოდეს-მე ზათჳხულისა ჟამსა მითათა მათ ხორასუნთა გარდამოვიდოდა იგი და მის თანა ძმანი. და იხილეს ადგილი მარჯუჱ და ᲗᲣრისა-ჯამად დასხდეს: და მსგე გზასა დედაკაცი ერთი ვინ-მე მოვიდოდა და თანაჴყოანდა ძჱ შჯდისა წლისაჲ. და იყო ურმაჲ იგი ხილვითა კეთილ და
10 გონებითა თრთხილ: და ვითარ მოიწინეს სახინოსა ნეტარისა მამისა ეპიფანჱსსა. ურმასა მას სალმობანი სიკეთილისანი ეწინეს. და სენისა მის განწრტიალისა ისწრაფდა სული განსლვად გუამისა მის განნ. ხოლო დედამან მისმან გოდებითა მწარითა აღიტაცა ძჱ თჳსი და მირბიოდა წმიდისა მის და კმობდა ესრჱთ სასწაულობელად:
15 „ჰ წმიდაო ღმრთისაო. შემეწიე შეუწევნელსა ამას. რამეთუ მოიკუდების
204a შვილი ესჱ ჩემი. და შემდგომად ღმრთისა შენდა მოვიგულტი.|და ძჱ იგი თჳსი დაუგდო წინაშე ფერეთა ეპიფანჱსთა“. ხოლო იგი ტრემლითა სავსე აღდგა. რამეთუ იყო ბუნებით მოწყალე და დავარდა წინაშე ქრისტჱსა და თქუა. „უფალო ღმერთო ჩუენო იესუ ქრისტე. იხილენ ტრემლნი ჩემნი
20 და ტრემლნი სასწაულობელისა ამის დედაკაცისანი და წყალობა ყავ ურმასა ამას ზედა და უბრძანე სულსა ამისსა მკჯდრობაჲ თჳსსა შინა გუამსა მრავალთა წელიწადთა ნუგეშინის-საცემელად ამის გლახაკისა და სადიდებელად შენდა. მხოლოჲსა ძისა თანა მამით და სულით წმიდითა-ურთ საუკუნეთა მიმარი ამჱნ“:·

25 და ჯუარი დასწერა. უპურა კელი და ჴრქუა. „განგკურნებს უფალი იესუ ქრისტჱ. აღდეგ. ურმაო. და ტოტხად იქმენ“: და მსწრაფულ განეშორა სალმობაჲ და უძღურებაჲ გუამსა მისსა და ყოველი ურგაჲ სულსა მისსა. და აღდგა მხიარული. და მისცა იგი დედასა თჳსსა და უბრძანა მიცემაჲ ᲯᲐᲛᲐდისაჲ: და დედაკაცმან მან სიხარულით მადლი შეწირა ღმრთისა და წმიდისა
30 მის. და მშჯდობით წარვიდეს ზოგად იგი და ძჱ მისი გზასა თჳსსა: და ურმაჲ იგი ვიდრე სიბერედმდე კეთილად ცხოვნდებოდა და აღიდებდა ღმერთსა:·

ᲐᲘᲖ: და კუალად სხჳათა ვიეთ-მე მორწმუნეთა კაცთა ესუ შვილი. ურმაჲ წული.

მტერისა განვ ენებული შობით განვე. რამეთუ იყო იგი ურუჲ და უტუკ და
გონებანაკლული. ხოლო ჭასაკისა ხილვითა ჩნდა მრთელად და იზარდე-
ბოდა ვითარცა სხუაჲ ურმაჲ: და ვითარ იქმნა იგი ათის წლის. მას
ჟამსა მამაჲ ეპიფანე ითქუმოდა სასწაულთა-მოქმედად. და მიიწია სო-
ფელსა მას. სადაცა | იყო ურმაჲ იგი ენებული: ხოლო დედამან მის ურმისა- 204b
მან წარიყვანა იგი გზასა მას. რომელსაცა წარჴვლიდა მამაჲ ეპიფანე. და
ვითარცა იხილა. ევედრებოდა მას მწარითა ცრემლითა და სარწმუნოებითა
მტკიცითა ძისა თჳსისა თჳს: ხოლო ნეტარი იგი ცრემლოოდა სულთქუ-
მით და ლმობიერად კმა უო. „ქრისტე ღმერთო. რომელი კაცთა-მოუყვარე-
ბისა თჳს განჴკაცენ და ივნე ენებულთა განკურნებისა თჳს. აწ უფალო მოწ-
ყალეო. რაჲსა თჳს უცოდველი ესჳ დაბადებული შენი ცოდვათა ჩუენთა სამ-
ხილებელად იგუემების ეშმაკისა განვ:
შენ. წყალობა აღურცხელო ღმერთო. ულხინე და განაოვის-უფლე ესჳ ყო-
ველთა განჭირთა და სიხარული მიეც მშობელთა სმისთა“. და ჯუარი დასწერა 15
ურმასა მას და მისცა დედასა მისსა განკურნებული. რამეთუ მსწრაფულ
ხოლო სიბრძნით აღიტუკა უტუკ იგი და კეთილად ესმოდა უსმსა მას.
რაჟამს განიოტა მის განვ ეშმაკი იგი ბოროტი ლოცვამან ნეტარისა მის
კაცისამან. და რომელთა იხილეს საკჳრველი ესჳ. აღიდებდეს ღმერთსა:
ᲐᲯ: ხოლო დედაკაცმან მან მოიყუანა ქმარი თჳსი და შესწირაგვად ორი ზრო-
ხაჲ მიუძღუნა ეპიფანეს. არამედ მან მიანიჭნა ზროხანი იგი ურმასა
მას განკურნებულსა და აკურთხნა იგინი და სიხარულით წარვიდეს და მად-
ლი მისცეს ღმერთსა:
ᲐᲘᲑ: ესჳვე ნეტარი ეპიფანე ოდეს-მე მივიდა წინაშე დიდისა აბულასადისა ეკმსა
მკისასა როჭიკისა თხოვად ხანძთისა თჳს. ხოლო მან ჰრქუა. „ძმათა შენთა
დღესა მინა ერთსა რაჲ მკონ. მიიმიტევია“: და აბულასად ესჳვე ამტნო
ტოლსა თჳსსა. რამეთუ იყო გუნათლეს. და თჳთ წარვიდა სხუად ქუეყანად:
ხოლო | ეპიფანე შეიკრიბნა ძმანი თჳსნი კეთილად-მომკალნი და მიიწინეს 205a
გუნათლეს სიტუკსა ებრ ვირველთქუმულისა | და იწყეს მკად კეთილსა ყა-
ნასა ვიდრე განზოგებადმდე დღისა მის ფრიადითა გულს-მოდგინებითა:
ხოლო კაცთა ვიეოამე უმეოურთა აუწყეს დედუფალსა თჳსსა. ვითარმედ
სრულიად მოჰმკიან ვიდრე შეწუხრადმდე იფქლსა მას ფრიად კეთილსა: ხო-
ლო შეიურვა და მიაგზავნა კაცი. რაჲთა არღარა შეკიდენ. და ეპიფანე ძმათა
მათ ეშორა. და მიეღინებულსა მას არა უსმინეს:
ხოლო მან რისხვით სხუანი კაცნი მიაგზავნნა. და მძლავრებით განასხნეს
ყანისა მის განვ: მაშინ მამაჲ ეპიფანე ძმათა მათ დაუბრკოლდა არა სმენისა
მის თჳს. რომელსა იგი ბერეულ მოეღინა კაცი. რამეთუ ჭეშმარიტად იყო
იგი ქრისტჱს მოსაჲ და არა უნდა შეფოთისა ხილვაჲ: ამის თჳს ოქუა ესრჱთ.

„უფალო. შეუნდვე მგეფალსა შენსა ჩუენი ესჰ შეურცხებაჲ და უმჯობჰსი
იზრუნე მის თჳს განსაცდელთა მიშუებითა მტირედ. რაჲთა ისწაოს არა
გმობაჲ ღალატკოთაჲ“: და მუნქუესვე დასცა იგი სულმან უკეთურმან. რა-
მეთუ კაცნიერებისა მის თჳს განეშორა სული მადლისაჲ: და მსწრაფულ
20 ხოლო აცნობეს ეპიფანეს: ხოლო იგი მივიდა და ძმანი მისნი მის თანა, და
ეოვლითა გულითა ულოცეს: ფრიად საწყალობელად იყო იგი და მსწრაფულ
განიკურნა. რამეთუ კუალად დაემკჳდრა მის თანა სული მადლისაჲ მტკველად
უკუნისამდე და არღარა ივნო და მიერითგან კეთილად შეიცვალა იგი და
შეუვრდა ეპიფანეს და ძმათა მათ და დიდითა კეთილითა განუტევნა იგინი
25 სიხარულით:

ᲐᲘ: რამეთუ ქრისტემან შეამკვნა სასწაულითა და სიმდაბლითა ვითარცა მამაჲ
გრიგოლ. ეკრძალოთვე მოწაფენი მისნი სიტყჳსა ებრ მოციქულისა. ვითარ-
მედ «სიმდაბლჰ ეგე თქუენი ცხად იყოს»: ამის თჳსცა ცხადად იხილვა გარდა-
ფიოლ. 4,5
205b
რეული სიმდაბლჰ ეპიფანჰსი ესრჰთ. იყო ოდესმე, ყამსა რომელსაცმე| ძმა-
5 ნი ვინცმე კეთილნი მონაზონნი მოსრულ იყუნეს ნეძჳთ. და მარტოდ უბნო-
ბასა შინა ნეტარმან მამამან გრიგოლ ჴრქუა მათ. „სიმდაბლჰ სრული საქმით
და არა სიტყჳთ არსა მონასტერსა თქუენსა შორის ძმათა“: ხოლო მათ ჴრ-
ქუეს. „არს ლოცვითა შენითა. ვითარცა თჳთ უწყი“: და სიტყუასა მათსა თანა
ყამსა ხოლო ჴრეკეს ყამისწირვისა თჳს. და ვითარ ყამსა დაიწყო ნეტარმან
10 გრიგოლ. ჴკითხა დეკანოზმან საროდ ყამისმწირველისაჲ. ხოლო მან
ეპიფანჰსი ბრძანა ყამისწირვაჲ. რამეთუ იგი დაედგინა მამასახლისად
ხანძთას: და ეპიფანჰ შეიმოსა ყამისწირვად და სხუანიცა მღდელნი მის თანა.
რამეთუ იყო დღჰ იგი კჳრიაკე. და ვითარცა აღვიდეს საკურთხეველად და
ეპიფანე წმიდაო ღმერთოაჲსა წინაადსამღლებელსა იწყო თქუმად. აღვიდა
15 ხოლო საკუნთხეველად მამაჲ გრიგოლ და კუერთხითა სცა თავსა და ჴრქუა.
„დადუმენ“. ხოლო იგი შეუშფოთებელად დადუმნა. და უბრძანა საღიაკონედ
წარსლვაჲ და განძარცუაჲ:.

მაშინ ეოველი ერი განკჳრვებისა ზარმან აღავსო. ხოლო იგი წარვიდა და
განიძარცუა და მივიდა და დადგა წინაშე მოძღურისა თჳსისა მეოვარ ყამ. და
20 კუალად უბრძანა შემოსაჲ და ყამისწირვაჲ, და იგი სიხარულით შეიმოსა
და შეუვრდა ნეტარსა გრიგოლსა. ხოლო მან ჯუარი დასწერა და აღვიდა
იგი საკურთხეველად მძღე ამპარტავანებისა სენთა და იწყო შეწირვად
მსხუერპლთა მათ უსისხლოთა: არამედ მიზეზი საქმისაჲ ამის ვერვინ
იკადრა კითხვად წმიდისა მის. ვიდრემდის თჳთ უბრძანა ძმათა მათ ნეძჳ-
25 ელთა:—

„იხილეთოლ. ძმანო საყუარელნო. სიმდაბლჰ საქმით სრული ეპიფანჰსი. გრ-
206a
წმენით ჩემი. ჯეშმარიტსა ვიტყჳ წინაშე ღმრთისა. არარაჲ ბრალი| უქ-

მნიეს მას. რამეთუ ღმრთისა-მოშიშებისა და სიწმიდისა და სიმდაბლისა
მისისა ოჴს მარადის მადლი სულისა წმიდისაჲ დადგრომილ არს მის თანა:
ხოლო არს სიმდაბლჱ დამდაბლებულისაჲცა ბრალთა გან. არამედ რაჲ სწო- 30
რებაჲ არს ნათლისა და ბნელისაჲ. რამეთუ ჭეშმარიტისა ნათლისა სამოსელი
ჴმოსია სიმდაბლითა სარწმუნოჲთა შემკობილთა მრავალთა შორის
ძმათა სმათ. და ესჱ თქუენისა ხილვისა ოჴს ვუაჰ. რამეთუ სთქუთ ძმათა თქუ-
ენთა სრული სადმრთოჲ სიმდაბლჱ“ : :.

ხოლო იგინი შეუგრდეს და ჰრქუეს. „რამეთუ დალაცთუ კეთილ არიან სათ- 35
ნოებითა ძმანი შოანსტრისა ჩუენისანი. არამედ ესჱ სიმდაბლჱ ვერ ძალ
უც“: და ვითარცა ყამი შეწირა ღირსმან ეპიფანე. ეზიარნეს ყოველნი წმი-
დასა მას სადუმლოსა კორცსა და სისხლსა ქრისტჱსსა და ერთობით მად-
ლი მისცეს წმიდასა სამებასა. დამბადებელსა ყოველთასა:.

ᲐᲕ: ხოლო შატბერდისა მამათა შორის ფრიად იყვნეს შემდგომითი შემდგომად
მონაზონებისა სიმკნითა რჩეულ და რომელნი-მე წინაჲსწარმეტყველებისა
მადლითა ბრწყინვალე სხუათა მათ ებრ უდაბნოთა ყამითი ყამად წმიდათა
კაცთა გამოაბრწყინებითა. რომელთა შორის ყამთა ჩუენთა ბრწყინვიდა
პეტრეს მას მიძსაძორჩილსა დიდი ანკოხ. ვითარცა მოიები შორის ვარს- 5
კულავთა ზეშთა სიტკბოსა ჩუენისა შემკობილი მრავალფერითა მადლითა
შოუფასთა თანა სადმრთოთა: არამედ წიგნისა ამის განგრძობისა თჳს მათ
ოოველთა თანასწორებულად და მიგვედ სასწაულთა ნეტარისა მამისა ჩუენისა
გრიგოლისთა. რომელსიცა ვისწავეს სარწმუნოთა გან კაცთა: ხოლო ყო-
ველი ვერ შეუძლე აღწერად უმეცრებისა გზითა. რამეთუ ვჰგონებდ ცხო- 10
რებისა ამის დაწერად ბრძენთა გან და სრულთა მამათა: რომელნიცა იყვნეს
ყამთა ჩუენთა. დიდი სოფრონ სანატრელი მამაჲ. შატბერდისა ეკლესიისა
განსხლებით აღმაშენებელი და უკუნისამდე გჳრგჳნი მისი.| და ღმერთ- 206b
შემოსილი მამაჲ იოანე პარეხელი და ქრისტჱს მღდელთა-მოძღუარნი
ღირსნი გიორგი მაწყურელი ეპისკოპოსი და სტეფანე მტბევარი ეპის- 15
კოპოსი პირველი და სხუანი მსგავსნი მათნი: და ვითარცა მათ ნეტართა
დაიძინეს. მაშინღა რეცა განმეტჳძ უცებსა ამას და ფრიად ცოდვილსა
ეკლესიოჲსა და აღწერად ცხორებაჲ და სასწაულნი ესჱ. რომელ აწ გესმნენ:

Ე: რამეთუ ოდეს-მე იყო ნეტარი გრიგოლ ოჴსსა მას საუდელსა სენაკსა. და
სენაკსა მას შინა ტეტხლი არა ოდეს აღგზებულ იყო. არცა კანდელი აღ-
ნთებულ იყო. და არცა სხუათა ძმათასა. და ყამსა ტისაკრისასა დეკანოზმან
ჰრქუა მნათესა. „მიგვედ მამისა და ისმინე. ჴსძინავსძი ანუ ჴლჳძავს“: და ვი-
თარცა მიგიდა. იხილა ბრწყინვალებაჲ დიდძალი შინაჲთ გამო სენაკსა მას. 5
მსწრაფულ მორბიოდა და კმა ყო. ვითარმედ „ტეტხლი აღდებულ არს სენაკსა
შინა მამისასა“:

ᲩᲠᲥᲣᲐ მას დეკანოზმან. „დუმენ შვილო. და ნუ გეშინინ. არა არს იგი ცეცხლი შემწუელი. გარნა სული ღმრთისაჲ განმანათლებელი“. რამეთუ მრავალ გზის ეხილვა დეკანოზსა მას ხილვაჲ იგი დიდებული. და მიახლოვიდა სენაკად და შთახედნა კედლისა ნაპრალსა და იხილა წმიდაჲ იგი კელგანუფრობით. და გუამით მისით გამოვიდოდეს ნათლისა ისარნი ჯუარის სახედ. და დიდებითა შემკულ იყო იგი და ესრეთ ბრწყინვიდა ვითარცა მზე: ხოლო დეკანოზი იგი სიხარულით ᲩᲛᲐᲓᲚᲝᲑᲓᲐ ქრისტესა და მოგვარ ყამ დაცვადა ყამის რეკაჲ. ვიდრემდის შეიცვალა სახილავი იგი:

207a ᲩᲔ: და კუალად ოდესმე ᲧᲐᲛᲡᲐ ᲧᲝᲜᲔᲚᲘᲡᲐᲡᲐ ᲫᲛᲐᲜᲘ | ტუესა მას ᲮᲐᲜᲫᲗᲘᲡᲐᲡᲐ შთამოᲩᲣᲠიდეს ძელსა. და მათ თანა იყო ნეტარი გრიგოლ მდგომარე ადგილსა საჩინოსა. და ძმაჲ ვინმე მოხუცებული ძნელსა ადგილსა ძელისა სავალსა განვიდოდა. და ძმათა მათ სხუათა უმეცრად ძელი ფრიად დიდი განუტევეს. და ვითარცა იხილა ძმამან მან ძელი იგი მძაფრიად მიმავალი. შეშინდა ფრიად და სიგლტოლაჲ მის განწარწუმდა. კმა უო დიდიდა კმითა. „მამაო. შემეწიე“. ხოლო მან ჯუარი დასწერა ძელსა მას და ᲩᲠᲥᲣᲐ. „სახელითა ქრისტესითა დადეგ. ძელო“. და სიტუამან მისმან ვითარცა კლდემან უძრავმან დაუყენა ადგილსა მას მყოფარსა მეინვარსა ზედა მოქანებული საშინელად: და უბრძანა ძმასა მას გულდებულად განსლვაჲ: და ვითარცა იხილეს სასწაული ესე. დუკჯრდა ძმათა მათ და ადიდებდეს ღმერთსა:

ᲩᲧ: ამისა შემდგომად ესე ნეტარი იყო ოდესმე მახლობელად შატბერდისა. და სარწმუნოებით მოგინმეოდა მისსა დედაკაცი. რომელსა აქუნდა კელთა ძჲ თჳსი მტირე ვითარ ორისა წლისაჲ. რომელისა კელნი და ფერჯნი მტერისა განმიხუმულ იყვნეს და ზირი გარემიქცეულ იყო: ესე მოვიდა მრავლითა ტრემლითა და ძჲ თჳსი დაუგდო წინაშე ფერკთა მის წმიდისათა და ᲩᲠᲥᲣᲐ ესრეთ. „წმიდაო ღმრთისაო. კაცთა განგანწირულისა ამის თჳს წუალობა უყავ. რამეთუ შემდგომად ღმრთისა შენდა მოვიეღტი: და იხილა რაჲ წმიდამან მან ფრიადი გოდებაჲ მისი შეეწუალა და იწყეს ტრემლთა მისთა დინებად. რომელნიცა საკუმილ მგდომსა ექმნეს. რამეთუ კაცთა განუხილავად | შესწუვიდა მძლავრსა მას უკეთურსა ეშმაკსა ლოტვანი გრიგოლისნი. და განიოტებდეს მას:

მაშინ თქუა. „სახელი ქრისტესი განგკდის. ეშმაკო. განეშორე უკუნისამდე ᲩᲩᲯლისა ამის განუმანგოჲსა“: და ჯუარი დასწერა. და მუნქუესვე იეღტოდა სული იგი ბოროტი და განიკურნა ურმაჲ იგი სრულიად: და მშობელი მისი სიხარულით ᲩᲛᲐᲓᲚᲝᲑᲓᲐ ღმერთსა და წმიდასა მას. და მხიარულნი წარვიდეს სახიდ თჳსსა. და ურმაჲ იგი კეთილად ცხოვნდა სრულიად:

ᲩᲪ: და კუალად სხუაჲ ვინმე იყო დედაკაცი სისხლისდინებითა გუემული მრა-

ვალთა ყამთა: მას ესმა სასწაული ესე და მიეიდა გულსა-მოდგინედ წმიდისა
მის და ვერ შემძლებელ იყო თჳსსა მას სენსა სასჯმნო ეოფვად. არამედ
მდუმრიად სულთქუმით დაალტობდა ფერჯთა მისთა ცრემლითა და ით-
ხოვდა კურნებასა: ხოლო ძმანი იგი მცირედ განეშორნეს წამისა-ეოფითა 5
ამის წმიდისაჲთა. რამეთუ ცნა სულითა ენებაჲ იგი დაფარული და მისცა
მარჯუენჱ თჳსი. რაჲთა შეიმოხჳოს. და მან ეო ეგრჱთ: და მასვე ყამსა გა-
ნიკურნა უძლურებისა მის განი და წარვიდა სიხარულით სახედ თჳსსა და ადი-
დებდა ღმერთსა:-

ჩთ: რამეთუ კეთილი სათნოებაჲ ნეტარისა მამისა გრიგოლისი საკჳრველებითა
საესე არს: რამეთუ მახლობელად შატბერდისა იყო ვინმე კაცი მდაბიოჲ.
და ესუა მას ცოლი და ესხნეს შვილნი და აქუნდა ფრიად მონაგები. და სი-
ხარულსა შინა იყო ცხორებაჲ მათი. რამეთუ კეთილად-მორწმუნე იყვნეს
იგინი: ხოლო დედაკაცსა მას უმჯობჱსისა მისისა თჳს უძლურებაჲ შეემთ- 5
ხჳა. რაჲთა მართლისა მის კაცისა კელითა ქრისტემან განკურნოს და მკდომი
სირცხჳლეული განაქიქოს. რომელმანცა მანქანებითა მისითა კელთა მისთა
ათნიეე თითნი ნებთა მისთა ზედა დაჰკრნა და ძლიერად ჰგუემდა ტეხითა
ბოროტითა: |მას ყამსა სალმრთომან ცნობამან გულისა-ხმა უეო ნეტარისა 208a
მამისა გრიგოლის ღირსებაჲ. და მსწრაფელ ხოლო დედაკაცმან მან თანა 10
წარიყვანა ერთი ძჱ თჳსი და მიიწია წინაშე ნეტარისა მის: ხოლო ნებითა
ღმრთისაჲთა იყო წმიდაჲ აკურთხჳს ერთსა შატბერდისასა. და იწყო ვედ-
რებად მისსა შრომელითა ცრემლითა და გოდებითა უძლურებისა მის თჳს.
რომელი შეემოხჳა მას: და ვითარცა იხილა სარწმუნოებაჲ და ცრემლნი
მისნი. შეეწყალა იგი ფრიად: მაშინ უბრძანა ერთსა მღდელთა-განსა წარსა- 15
ლვაჲ ეკლესიად და მოღებად ეფლოგიაჲ ზეთი კანდელისა მის განი. რომე-
ლიცა უკუდავად ენთებინ წინაშე ხატსა წმიდისა ღმრთისა-მშობლისასა. და
თჳთ დადგა კელგანბურობით ლოცვად წინაშე ღმრთისა სულთქუმითა და-
ედუმებელითა და ცრემლითა წყაროებრ მდინარითა ვიდრე მოსლვადმდე
მღდელისა მის. :- 20

და რაკამს მოიღო ზეთი იგი კანდელისაჲ მის. მოუწოდა დედაკაცსა მას და
კელთა მისთა ჯუარი დასწერა და ზეთი იგი ჯუარის სახედ სცხო სახე-
ლითა წმიდისა სამებისაჲთა და მეოხებითა წმიდისა ღმრთის-მშობლისაჲ-
თა და თქუა: „იქმნეთ განკურნებულ კელთი შენნი“. და მუნქუესვე განე-
მართესა ეოველნი იგი თითნი მისნი და ეოველადვე არღარა იმოეა ენებაჲ 25
მის თანა. რამეთუ მაგნებელი იგი კეშმაკი ზარგანკდილი იეღტოდა ლოცვა-
თა განნეტარისა გრიგოლისთა. და ესრჱთ სიხარულით წარვიდა სახიდ
თჳსად და აადიდებდა ქრისტესა ღმერთსა:-

და კუალად დედაკაცმან მან წარიყვანა ქმარი და შვილნი თჳსნი და ფრიადი

30 შესწირავი მიუძღუანა წმიდასა მას. და უოველთა მიიდეს კურთხევაჲ და
წარვიდეს მხიარულნი სასწაულისა მქადაგებელნი შორის მრავალთა:
208b ჸ1: ხოლო ყოველთა ამის წმიდისათა კელმწიფემან აშოტ კურაპალატმან დაიბეურნა
მრავალნი ქუეყანანი და აღაშენნა ციხე არტანუჯისაჲ საცხორებელად დედუ-
ფლისა. მეუღლისა თჳსისა. და მას შინა კეთილად ცხოვნდებოდა მრავალთა
წელიწადთა: ხოლო აცთუნა მტერმან კელმწიფე იგი. და მოიუვანა მან და-
5 დაკაცი სიძვისაჲ ციხესა მას შინა. რომლისა თანა იმრუშებდა. რამეთუ
ეშმაკი ტრფიალებისაჲ ფრიად აზრზენდა. რომელსა ბირველ არა აქუნდა
ეგე ვითარი ჩუეულებაჲ. არამედ ძალუელ იქმნა ბოროტითა მით ცოდვითა:
და ვითარცა ესმა ნეტარსა გრიგოლს საქმე იგი სულისა განმხრწნელი. შე-
წუხნა ფრიად და აუწყა წმიდასა გრიგოლს. დიდსა მას მოხუცებულსა.
10 რომელი მკჳდრ იყო ეკლესიათა. რამეთუ იყო იგი სასწაულთა-მოქმედ და
ბატიოსცემულ ღმრთისა და კაცთა კან. და განზრახვითა მისითა ამხილა
ბერის-ბერ კელმწიფესა მას: ხოლო მან აღუთქუა ცოდვისა მის განტევე-
ბაჲ და დედაკაცისა მის წარგზავნაჲ. ვინაჲცა მოეუვანა იგი. და ვერ და-
ამტკიცა თჳსი ბრძანებაჲ. რამეთუ დაემონა გულის-თქუმასა:.
15 ხოლო ნეტარმან გრიგოლ ბოვა ყმი მარჯუჱ. ოდესცა კურაპალატი შორს
იყო. არტანუჯსა დღესა ერთსა მატბერდით წარვიდა და მიიწია მიმწუხრი
ძირსა მის ციხისასა. და კაცი მიუვლინა დედაკაცსა მას ჯამადისა თხოვად
და მუნ დადგომისა მიზეზი შეუთუალა. ხოლო მან სიხარულითა დიდითა
209a განიხარა და მრავალფერი სანოვაგჱ წარსცა წმიდისა მის თჳს| და მოწაფეთა
20 მისთა: და ვითარცა განთენა. კუალად მიუვლინა კაცი. რაჲთა მივიდეს ხილვად
მისსა: მაშინ უფროჲსად განმხიარულებული მსწრაფლ მოვიდა წმიდისა მის
ორთა თანა მკვალთა თჳსთა. რაჲთამცა ღირს იქმნა ჯუარსა ნეტარისა მის
კაცისასა:.
ხოლო მან არა დასწერა ჯუარი. არამედ უბრძანა განშორებულად დაჯდომაჲ.
25 და მოწაფენი კიდერე განდგეს წამის-ყოფითა მოძღურისა თჳსისაჲთა და
ეგრჱთვე მსახურნი იგი დედანი. რამეთუ წმიდისა მის შიში ყოველთა ზედა
მიეფენილ იყო: მაშინ ჰრქუა მას ნეტარმან გრიგოლ. „ჰ სუეულობელო.
რაჲსათჳს შორის ცოდ-ქმართა შთაჯრიდ ხარ წარსაწყმედელად შენდა საუ-
კუნოდ ბოროტითა მით ცოდვითა. რომლითა დამონებულ ხარ ეშმაკისადა
30 და ტუდითა რაჲთ-მე მიზეზითა საფრკე ქმნულ ხარ დიდისა კელმწიფისადა“:.
ხოლო მან ტრემლით ჰრქუა. „წმიდაო ღმრთისაო. მე თავსა ჩემსა ზედა ვერ
თავის-უფალ ვარ. ვინაჲთგან გარდარეული სიუარული აქუს ჩემდა მომართ
კურაპალატსა. და აწ არაჲ უწეი. თუ რაჲ ვეყო. რამეთუ ბრძანებამან სიტეუ-
ათა შენთამან შემაძრწუნა ფრიად: ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა. შვილო. იქ-
35 მენ სრულიად მორჩილ სიტეუათა ჩემ. გლახაკისათა. და მე თავს-მდებ გექმნე

ქრისტᲑს მიმართ. რაჲთა მან თავადმან ყოველნი ბრალნი შენნი შეგინდ-
ვნეს“: და მან Ჰრქუა. „წმიდაო მამაო. კელთა შენთა ვარ. უმჯობᲑსი სუ-
ლისა ჩემისაჲ იᲖრუნე“: მაშინდა ჯუარი დასწერა და აკურთხა ლოცვითა
და შეჯურა მადლითა და მისცა თᲯსთა კამლთა სიბელი. რაჲთა სარტულად
შეირტყას. და მან ყო ეგრᲑთ:. 40

|და წმიდამან მან Ჰრქუა. „შვილო ჩემო. დღეს იქმნა ცხორებაჲ სულისა შენი- 209b
საჲ. რამეთუ სანატრელისა დედისა ფებრონიაჲს წინაშე მიგიყვანებ შენ“:
და მან განიხარა ფრიად. ხოლო ნეტარმან გრიგოლ უბრძანა მკევლთა მათ
მისთა წარსლვაჲ ციხედვე და დედაკაცსა მას Ჰრქუა. „შვილო ჩემო. წარე-
მართე და ვიდოდე წინაშე ჩუენსა“. და ესრᲑთ მოიყვანა იგი მერეს. რა- 45
მეთუ Ბირველვე განᲖრახვაჲ ნეტარისა დედისაჲ თანა იყო. და შეᲑვედრა
იგი მას და Ჰრქუა. „ილუაწე ესᲑ. ჯერისა ებრ ილუაწე. და რაყამს ძიება ყოს
კურაპალატმან. რამეთუ Ჰხედავ გულსა ამისსა შემუსრვილსა“: ხოლო მან
თქუა. „ქრისტემან კეთილად იᲖრუნოს მკევლისა თᲯსისა თᲯს. რომელიცა
Ბოვა შენ მიერ. ღირსო მამაო“:. 50

და მრავალ ყამ მარტოდ უბნობდეს ნეტარნი ესᲑ. და ესრᲑთ იყო ჩუეულე-
ბაჲცა მის ყამისა წინამძღუართა მამათაჲ. რამეთუ თᲯნიერ დედისა ფებრო-
ნიაჲს განᲖრახვისა საქმᲑ არაჲ კელუვიან: ხოლო დათაᲯგანი ვინᲯმე მახლო-
ბელად მათსა წარᲰვლიდა და ესმა ერთი სიტყუაჲ. ხოლო სხუასა ვერღარა
იკადრა სმენად: რამეთუ წმიდამან გრიგოლ Ჰრქუა ნეტარსა ფებრონიასᲑ. 55
ვითარმედ „რაჲ გრქუა შენ ანგელოᲖმან“. რამეთუ ღმერთი იყო ყოველადვე
მათ შორის:.

ხოლო რაყამს მიიწია კურაპალატი ციხედ. იკითხა ხოლო დედაკაცი იგი. და
ვითარ არა Ბოვა. ფრიად შეიურგა. გულისᲯმა ყო რაჲ ყოველი იგი ყო-
ფილი საქმᲑ. და რამეთუ არა ღონითა რაჲთᲝმე კაცობრივითა მახეთაჲთა
იყო ტრფიალ მისა მიმართ კელმწიფᲑ იგი. არამედ ეშმაკისა მანქანებითა.
ესოდენ ძლეულ იყო. რომელ თავმოთნეობაჲ დაავიწყდა და მსწრაფელ
|ხოლო მოვიდა მერეს: ხოლო ნეტარმან ფებრონია დამალა დედაკაცი იგი:. 210a
და ვითარ იღოცა კურაპალატმან ეკლესიასა წმიდისა ღმრთისᲝმშობლისასა
და მიიღო ლოცვაჲ დედისა ფებრონიაჲსი. მაშინ იწყო სიტყუად. „უწეი- 65
შეა. დედაო. რაჲსა თᲯს მოგედ აწ“: ხოლო მან Ჰრქუა. „ეფალმან იცის. რაჲ-
სა თᲯს Ჰბრძანე აქა“: და მან Ჰრქუა. „ამის მიᲖეზისა თᲯს იქმნა მოსლვაჲ
ჩემი. რამეთუ სახლისა ჩუენისა მეᲯურᲑლე ქალი იყო. და ყოველი მონაგები
ჩუენი კელთა მისთა იყო. და მამასა გრიგოლს აქა წარმოუყვანებია. და
ფრიალი დაგუაკლდა სიკუასეთა ჩუენთაᲯგანი. აწ უბრძანე. რომელ ერთხელ 70
ციხᲑ მოაიდეს და ყოველი მოგᲯთუალოს და კუალად თქუენდავე მოვიდეს.
ვითარცა უნდეს“:.

ხოლო-ფებრონია ჰრქუა მას მკუეთრ. მიზეზებად მიზეზთა ტოდკისათა კაცთა თანა. რომელნი იქმან უშჯულოებასა: ესწ რაჲ ესმა კურაპალატსა.
75 სირცხჳლეულ იქმნა მათლმხილებისა მის კან კდემული და მეოვარ ყამ დადუმნა ვითარცა ძლეული. რამეთუ კორტიელად-ძლიერსა კელმწიფესა სულითა ძლიერთა კაცთა სძლეს. შეეწურვილთა მათ სალმრთოჲთა შურითა: ხოლო შეურვებულმან კურაპალატმან გულისა შეეწირვებისა კან თქუა. „ნეტარ მას კაცსა. ვინ არღარა ტოცსალ არს“ო. და მსწრაფულ ხოლო აღდგა და
80 წარვიდოდა: მაშინ ნეტარი ფებრონია დაწუნარებულითა სულითა აუენებდა. რაჲთამცა ისტუმრა იგი და არა დაემორჩილა. რამეთუ მამხილებელად აქუნდა თჳსი გონებაჲ და ნებაჲ რაჲ კორტო-მოუარებისაჲ კანეშორა და აუგი თჳსი გულის-ხმა ყო: ხოლო სულითა იხარებდა. საბრძნემან რაჲ წარიოტა
210b |სულმოკლებაჲ იგი მავნებელი. და აქებდა წმიდათა მათ მძლავრებასა.
85 უფროჲს ხოლო ძლევისა მოტევმელსა ღმერთსა. და სიხარულით წარვიდა. რამეთუ გულითა წმიდითა აქუნდა ნეტართა მათ პატივი. ვითარცა სულისა მისისა საუკუნოდ გჳრგჳნოსან-მეოფელთაჲ:

Ք Պ: არამედ ადარნერსე კელმწიფესა უფროჲსი ჳნებაჲ შეამოხჳა მტერმან. რომელიცა იყო ძწ აშოტ კურაპალატისაჲ: რამეთუ შესმენითა მეძვისა ქალისაჲთა. რომლისა თანა იმრუშებდა იგი. უსამართლოდ განიშორა სიტრფითა სიძვისაჲთა სარწმუნოჲ ტოლი თჳსი და წარგზავნა ქუეყანად თჳსად
5 ათჳსზეთად. ვინაჲცა მოეყვანა იგი: ხოლო ქრისტემან მონასა თჳსსა გრიგოლს გამოუცხადა ყოველი იგი უსამართლოებაჲ. რომელიცა შეამოხჳეს უბრალოსა მას დედუფალსა: ამის თჳსცა მრავალ გზის მხილებაჲ მიწია გრიგოლ ადარნერსეს ზედა: ვრამედ კელმწიფწ იგი ტუდითა თავმოთნეობითა იძლია და მხილებაჲ მართლისა მის კაცისაჲ არა თავს იდვა. არამედ შეს-
10 ძინა ძჳრი ძჳრსა ზედა თჳსსა და სხუაჲ ტოლი შეირთო: მაშინ მამამან გრიგოლ უწინაჲსწარმეტყუელა. ბრალთა მათ თჳს რაჲ იგი შემოხუევად იყო მისდა მიშუებითა ღმრთისაჲთა:.

და ჰრქუა ესრეთ. „არა სმენისა თჳს სიტყუათა ჩემ. გლახაკისათა. მიეტე ბორტოტთა სენთა. და რომელ აწ ძენი გესხნენ. იგუემნენ ეშმაკთა კან. და ვერ
15 განიკურნო შენ და ვერცა შვილნი იგი შენნი. ვიდრე არა შეინდოთ დედუფლისა მის კან. უსამართლოდ გაპატიჟებულისა მკევლისა მის ღმრთისა.
211a დაღაცათუ კორტთა კან განვიდეს იგი. არამედ სიფლავთა კან |მისთა შევეინდონ შვილთა შენთა. ხოლო შემასმენელი იგი მეძავი ადრე განაქიქოს ქრისტემან უფროჲს ყოველთა ტოტომიღთაჲსა ღირწად წარმდებებისა მისისა
20 თჳს და უკეთურებისა“:.

ხოლო ადარნერსე სიტყუათა კან ნეტარისა კრიგოლისთა ფრიად შეშინდა და შეუვრდა წმიდასა მას. ხოლო მან აღადგინა და ჰრქუა. „ქრისტემან შენდო-

ბაჲ ბრალთაჲ მოგეტინ შენ. არამედ ესჰ უწყოდე. თქუმული ჩემი აღესრულოს ყამსა თჳსსა. რაჲთა გულის-ხმა ყონ ყოველთა საყოფი ურჩებისაჲ“:
და შემდგომად მცირედთა დღეთასა შეემთხჳა ადარნერსეს სენი ტეხისაჲ 25
წრდილი. რომელსა ჰრქჳან ნიკრისი: და ტკივილთა მათ განიგუემებოდა
მწარედ. რამეთუ მუნ ყამადმდე ყოველად უვნებელ იყო იგი. და მსწრაფულ
ხოლო წარავლინა კაცი კეთილი. რომელსა ერქუა კუჰრა. წინაშე დედუფ-
ლისა მის შენდობისა თხოვად: და ვითარ მიიწია მოციქული იგი ადარნერ-
სჰსი ფერსათს. სადაცა არს ა̃ სიფლავი მისი. და იხილა დედუფალი იგი 30
თჳსი დიდსა შინა მონაზონებასა. რომელიცა იყო ასული ბაგრატ მარო-
ელისა კელმწიფისაჲ. რამეთუ სამოსლად მისა იყო შეურაცხი ჩოკაჲ და
ემოსა მას წმიდაჲ სქემაჲ და ტჳრთი დიდი შეშისაჲ ეკიდა და სახიდ თჳ-
სად მიაქუნდა სანატრელსა მას. რომელსა ბირველ სახელი ეწოდა ბევრე-
ლი და მერმე ანასტასია. რამეთუ მან სრულიად სირცხჳლეულ ყო ეშ- 35
მაკი: და ა̃ კურნებასა ჰჳოველებენ მორწმუნენი მადლითა მისითა. მი-რაჲ-
აქუს მიწაჲ ევლოგიად სიფლავთა განმისთა:
ესჰ რაჲ იხილა კაცმან მან მოციქულმან. იცნა და შეუვრდა ადარნერსეს მა-
გიერ | და ჰრქუა. „ქრისტჰს ნების-მყოფელო. გევედრების. შეიწყალე 211b
უფალი ჩემი სამართლად ღმრთისა განა განპატიჟებული შენ ძლით. და ნუ 40
სწყევ მას. არამედ შეუნდვენ დიდნი ბრალნი მისნი“:
ხოლო მან ჰრქუა. „გეფუცები ქრისტესა. არა ოდეს აღმოსრულ არს წყე-
ვაჲ პირსა ჩემსა. და არცა მას ვსწყევ. ქრისტემან შეუნდვენ ყოველნი
ცოდვანი და განკურნენ სულით და კორცით“. და მსწრაფულ ხოლო განი-
კურნა ადარნერსჰ. რამეთუ კაცმან მან მოციქულმან დაისწავა ყამი იგი. 45
ოდესცა ულოცა უფალსა მისსა. და მო-რაჲ-ვიდა. პოვა იგი ყოველად უვნე-
ბელი და სიხარულით ჰმადლობდა ქრისტესა: არამედ შემდგომად წელი-
წადთა არა მრავალთა. ადარნერსე კელმწიფესა რაჲ ესხნეს ძენი. გურგენ
კურაპალატი და სუმბატ. მტერისა განა ფრიად იტანჯებოდეს. და მსწრაფულ
ხოლო წარავლინნა იგინი ფერსათს სამოსლითა საგლახაკოჲთა და შესა- 50
წირავითა საკელმწიფოჲთა ლოცვად სიფლავსა მას სანატრელისა დედუ-
ფლისასა. რამეთუ გარდაცვალებულ იყო იგი: და რაჟამს იდოცეს. სრულ-
ად განიკურნნეს სიტჳჯსა ებრ ნეტარისა გრიგოლისა და სიხარულით
წარვიდეს სახიდ თჳსსა და ადიდებდეს ქრისტესა. ღმერთსა ყოველთასა:
ხოლო დედაკაცი იგი შემასმენელი ბოროტად ეშმაკეულ იქმნა და განტო�sნა. 55
და სხუანიცა განსაცდელნი მიიწინეს მის ზედა საქმეთა ებრ მისთა უკე-
თურთა: და ესრჰთ იყო საშინელ და ზარის-ასაკდელ ხილვაჲ მისი და სმე-
ნაჲ სიტყუათა მისთაჲ. და ვითარ მოეგო გონებასა. მაშინ მივიდა წინაშე
დედისა ფებრონიაჲსსა საწყალობელი იგი და შეუვრდა მას ცრემლით და

212a 60 აღუარებდა ყოველთა ბრალთა და ევედრებოდა გოდებით. რაჲთა|უხუაიშ-
ნოს მამისა გრიგოლის განი. ხოლო მან მიწერა წიგნი ევედრებით. და ნე-
ტარმან მან არა ისმინა. არამედ მიჰრქუა. „უძჯრწსნი განსაცდელნი აღიძრ-
ნენ მაგას ზედა ამის თჳს. რამეთუ სატოურ ექმნა ეგჳ ღმრთის-მსახურსა
კელმწიფესა და სარწმუნოჲ ტოლი მისი განაშორა. რამეთუ განოქუა სა-
65 ხელი მისი ვითარცა მეძვისაჲ. და კუალად სისხლი უბრალოჲსა ჭაბუკისაჲ
დასთხია: აწ მსგავსად უჯერობისა საქმეთა მიეგოს მაგას ვიდრე სიკუ-
დილადმდე“ :·

ხოლო ნეტარმან ფებრონია თქუა. „ჭეშმარიტ არს საბჭოჲ მამისა გრიგო-
ლისი. რამეთუ არა ჰმძღავრა მან წმიდასა მას. ვითარცა თქუა მოციქულმან.
I კორ. 14,32 70 «სულები წინაჲსწარმეტყუელთაჲ წინაჲსწარმეტყუელთა დაემორჩილენ»ო:
არამედ ვითარ შეჰგვანდა. ნუგეშინის სცა სასოწარკუეთილსა მას. რამეთუ
საგსე იყო იგი სიბრძნითა ორისაგე ცხორებისაჲთა და სასწაულნი დიდნი
იხილვებოდეს მის მიერ და რომელთა განა-მე მოწამეთა მისთა. და აწ სარ-
წმუნოებით მევედრებელთა კურნებასა აღმოუტენებენ საფლავნი მათნი:
75 ხოლო დედაკაცი იგი ვიდრე სიკუდილადმდე დაადგრა მერეს შინა. რამეთუ
დაცალეთუ ბორბოტთა გუემათა შინა იყო. ხოლო გონებაჲ მისი ცოცხლად
ეგო: და რაკამს მოკუდა იგი. ბრძანა დედამან ფებრონია მახლობელად
დათა მათ ქრისტჱს ნების-მყოფელთა დამარხვაჲ მისი. რაჲთა დიდად ბრა-
ლეული იგი უბრალოთა მათ განამართლონ წინაშე ქრისტჱსა:.

80 ხოლო უფალმან აჩუენა სასწაული. რამეთუ დამარხვასა სხუათა მიცვალებულ-
თასა სამ გზის იპოვა შინაგან კარსა აკელდამისასა მდებარე. და არღარა
იკადრეს აღებად გუამი იგი ცოდვილისა მის დედაკაცისაჲ. არამედ მაშინდა
212b აუწუეს ყოველი ნეტარსა ფებრონიას. რამეთუ მოხუცებულ იყო ფრიად| და
შესუენებულთა დამარხვასა ვერ ძალ ედვა მისლვაჲ: ხოლო მან თქუა. „ჯერ
85 არს უწუებად ესჱ ნეტარსა გრიგოლს. რამეთუ იგი არს წინამძღუარი საქ-
მისაჲ ამის“. და მიწერა ეპისტოლჱ პატივით ესრჱთ:·

ᲩᲬ: „წუალობა ყავნ უფალმან ჩუენ ზედა წმიდითა ჯუარითა და შეწევნითა ღირს-
თა ღოცვათა შენთაჲთა. ქრისტეშემოსილო მამაო გრიგოლ. ყოველადვე
მონაწილეო ღოცვასა თანა ჩემ. გლახაკისასა. შენ. წმიდაო ღმრთისა-კაცო.
საფრკჱ მკდომთა მრავალსახჱ სიბოროტით შეგიმზადეს. ვითარ მახჱ
5 მონადირეთა. და იწყეს წყობად შენდა უწყინოდ. რამეთუ სიგერაგით ებრ-
ძოდეს საუცრად სიმძაფრითა სასტიკეითა ხილვითა ვითარცა გუნდი მკადარ-
თაჲ და ოდეს-მე ვითარცა სიმრავლე მკეცთა მძჯნვარეთაჲ მრავალ გზის
საშინელად ჩუენებითა და ესრჱთ შენ თჳს აღძრეს ღუაწლთა დელვაჲ უჩი-
ნოჲ და სახინოჲ. არამედ მათ ყოველთა სძლო სიმდაბლემან სიწმიდითა
10 შემკობილმან გუამსა შენსა დანერგულმან და ტეტხლებრმან სულმან შენ-

მან მართალმან შეწუნა მტერნი იგი მაგნებელნი უხიდაგნი და ხიდულნი:
„ხოლო ამის მადლისა თჳს ძალ არს შენდა ძალი ღმრთისაჲ. რამეთუ წმიდათა
ანგელოზთა მსგავსებაჲ გაქუს სიწმიდჱ. რომელ არს სამძალი ძლევისაჲ.
შეზღუდვილი სამარადისოჲთა ლოცვითა და მარხვითა და ფრიადი მუგლთ-
მოდრეკაჲ შემწირველი ტრემლთა წმიდათაჲ უძილთა გან თუალთა შენთა 15
და მღჳძარისა გან სულისა შენისა. შენ. წმიდაო მღდელო. ეკლესიად წო-
დებულთა შორის მართალთა განსუენებულო. სალმრთოო მოძღუარო. მორ-
წმუნეთა სიმტკიცეო. კელმწიფეთა თუალუხუავად მამხილებელო და გან-
მსწავლელო კუერთხითა სწავლისაჲთა. | რომლისა თჳსცა სიტყუანი შენნი 213a
წინაჲსწარმეტყუელებრ აღესრულებიან კაცთა შორის:. 20
„არამედ აწ ყოფი არს შენდობისაჲ. ყავ წუალობაჲ განწირულისა მის თჳს დედა-
კაცისა. ვითარცა შუენის სიწმიდესა შენსა. რამეთუ ნეშტი სიტყუაჲ ჩემი
გეუწყოს წიგნის მიმღებელისა გან. და ეოვლადვე შეწევნა ყავ ჩემ თჳს აქა
და სუკუნესა მას ამჱნ“:.
და რაჟამს აღმოიკითხა წიგნი ფებრონიაჲსი ნეტარმან გრიგოლ და ეოველი 25
გულისხმა ეო. ტრემლით მადლი მისცა ქრისტესა და დაწერა ეპისტოლჱ
დათა მათ შესუენებულთა მიმართ ესრჱთ სახედ:

ᲩᲮ: ქრისტჱსმოუარენო წესთა მათ ამის სოფლისათა მოკლესა შინა დრონსა
სიერმით გან თქუენით ვიდრე სიკუდილადმდე მძლექმნულნო ქრისტჱს
თჳს სიტყჳსა ებრ მოციქულისა. «რამეთუ მოჴკუედით და ცხორებაჲ თქუე- კოლ. 3,3
ნი დაფარულ არს ქრისტჱთა-ურთ ღმრთისა თანა»: რაჟამს გამოცხადნეს ცხო-
რებაჲ იგი ჩუენი. მაშინ თქუენცა გამოსცხადნეთ დიდებითა სუკუნოჲსა 5
მერმისაჲთა. თქუენ. ბრძენთა გან ნეტარნო და უვიცთა გან უცნაურნო. უოხ-
ჳნოსა სიმდიდრესა კეთილითა ებრ ვაჴსართა სუეთროჲთა მომსეიდველნო.
ხოლო აწ მძინარენო კორცითა და მღჳძარენო სულითა მკუდრად შერაცხ-
ილნო მკუდართა გან და უკუნისამდე ცხოველნო ქრისტჱს გან ტაძრითა
მით სულისაჲთა ქუეყანისა ცად შემცვალებელნო. ქალწულებისა ეუავილნო. 10
მიმსგავსებულნო დედასა ღმრთისასა. მხიარულნო მის წინაშე საუკუნოდ
დიდებულსა მას მოსლვასა. ძისა მისისასა მომლოდებელნო:.
თქუენ. უძლურებისა გან უცვალებელსა ძალსა მიწევნულნო და შემდგომად სი-
კუდილისა ეოვლადვე შემძლებელნო მიცემად ორსა სახესა | მისაგებელსა 213b
ქცევათა ებრ კაცთაჲსა. ვითარცა ესჱ აწ ვიხილეთ თქუენ-მიერი სამართალი 15
საშჯელი. რომლისა თჳსცა მე. გლახაკი გრიგოლ. და დედაჲ ფებრონია მად-
ლიერ ვართ თანაშეწევნასა თქუენსა: და აწ გეფიცებით. საწუალობელისა
მაგის თჳს დედაკაცისა ითხოეთ ქრისტჱს გან ბრალთა მისთა შენდობაჲ და
ღირს უყენით ძუალნი მისნი ძუალთა თანა თქუენთა და სული მისი სულისა
თქუენისა თანა. და უფრობაჲს ხოლო იღუაწეთ უფლისა მეორედ მოსლვასა. 20

რამეთუ გაქუს მადლი შეწევნად მორწმუნეთა და მოელით დაუსრულებელსა
დიდებასა და გამოუთქუმელსა სიხარულსა. რომელსაცა მიწევნად ხართ:
არამედ მეოხებაჲ ოქუენი მარადის შემწე მეყოფ ჩუენ. რაჲთა ჩუენცა ღირს
ვიქმნნეთ სასტრელსა მას ცხორებასა მერმესა საუკუნესა ამჳნ“:.

25 და რაჟამს აღმოუკითხეს წიგნი იგი ნეტარისა გრიგოლისი მიტვალებულთა
მათ დათა და სიტუჯთცა ბრძანებაჲ დედისა თეებრონიაჲსი აუწყესვე. მა-
შინღა მიიღეს მკუდარი იგი თჳსსა. მას ჰირველსა ადგილსა. სადაცა სამ
გზის დადებულ იყო. და არღარა იტვალა მიერ დღით გან. რამეთუ ნეტარი
მამაჲ გრიგოლ მიზეზ ექმნა ჰირველ ტოდვათა მხილებასა და მერმე ღხი-
30 ნებასა და შენდობასა. და სინანულიცა ფრიადი შემწე ექმნა ტოდვილსა მას
წინაშე ღმრთისა. რომელსა არა ჴნებავს სიკუდილი ტოდვილისაჲ. არამედ
მოქცევაჲ და სინანული: ხოლო გულის-ხმის-მყოფელთა დუკჳრდა და
ადიდებდეს ღმერთსა:.

ᲙᲒ: ხოლო ესე ვითართა სასწაულთა იქმოდა ქრისტე კელითა ნეტარისა გრიგო-
ლისითა. რამეთუ უძლურნი თითოსახეთა გან სენთა შეპურობილნი და ვნე-
214a ბულნი სულთა გან არა წმიდათა ლოტვითა მისითა და ტრემლითა | განიკურ-
ნებოდეს თხოვისა ებრ სარწმუნოებით მგედრებელთაჲსა:.

5 და არა ხოლო თუ კაცნი ოდენ ჴხედვიდეს მას ნავთ-საყუდელად. არამედ ნა-
დირნიცა ველისანი: რამეთუ ოდეს-მე მახლობელად შატბერდისა მთათა მათ
ზედა ესწ ნეტარი საქმისა რომლისა თჳს-მე იყო და მის თანა ძმანიცა იყ-
ვნეს და ირემი ერთი გამოვიდა სახინოსა მათსა. რამეთუ მონადირეთა მო-
ეცვა იგი და ვერვინაჲ განერებოდა კელთა გან მათთა:.

10 მაშინ მიჰმართა მონაზონთა მათ და შორის განვლნა ყოველნი და მივიდა
ვითარცა გონიერი ნეტარისა გრიგოლისსა და თჳსი თავი ზედა კელთა მის
წმიდისათა დადვა და რეცა ტიროდა მოწევნულისა მის თჳს ბორტისა:
ხოლო მან ნუგეშინის სცა და ჰრქუა. „სახელითა ქრისტჱსითა ვერ გაგნოს
მტერთა ამათ შენთა. ნუ გეშინინ“: და იხილეს რაჲ კაცთა მათ. განუკჳრდა
15 ფრიად და ადიდებდეს ღმერთსა. და მოვიდეს წმიდისა მის და ჯუარი დაი-
წერეს: ხოლო მან აკურთხნა იგინი და ნაცვალად ირმისა მისცა სხუაჲ სა-
ღუაწი კორტთაჲ. და წარვიდეს: ხოლო ირემი იგი განუტევა მშჯდობით:.

Ბ: და ეგრჱთოვე ხანძთას რაჲ იყო თჳსსა სენაკსა შინა. მონადირეთა მრავალთა
მახლობელად მონასტერსა მას მოიცვნეს ოთხნი გარე თხანი. ხოლო იგინი
სრბით შევიდეს სენაკსა მას. სადა იყო მამაჲ გრიგოლ მჯდომარე. და
გარე მოადგეს წმიდასა მას: ხოლო მან გულის-ხმა ყო მიზეზი მისლვისა
5 მათისაჲ და ნუგეშინის სცა მათ და უბრძანა. რაჲთა მონადირენი იგი ის-
ტუმრნენ და წარგზავნნენ: და ნადირთა მათ ჯამადი სცა და განუტევნა
მშჯდობით:.

ᲔᲔ: ხოლო ბასილი მამაჲ. იყო რაჲ Ჭაბუკ. კარაულსა მამისა გრიგოლისსა ხედ- 214b
ვიდა და ბოროტი მჯდომი ქედსა მისსა გამოაჯდა. რომელსა კ ხლ
უწოდიან. ხოლო ძუელად ჰრქჳან სატალი. და ბასილი მწარითა მით სენითა
ქუემდებარჱ იგუემებოდა ვითარ ოთხ დღე ოდენ: მაშინ იკითხა ნეტარმან
გრიგოლ. ვითარმედ „სადა არს ურმაჲ ბასილი“. და აუწყეს ძმათა სენი მისი. 5
და მან ბრძანა წოდებაჲ: ხოლო მათ ჰრქუეს. „ვერ ძალ უტ მისლვაჲ“: მა-
შინ ჰრქუა მათ. „ჩემ მიერ არქუთ. ვითარმედ „გიწესს შენ მამაჲ გრი-
გოლ““:

და ვითარცა ესმა სიტყუაჲ წოდებისაჲ ბასილის. განძლიერდა ბრძანებითა
თჳსისა მოძღურისაჲთა და მიჳდა წინაშე მისსა: ხოლო მან ჰკითხა. „რაჲ 10
გეგონების“. და მან კელითა თჳსითა უჩუენა მჯდომი იგი. რამეთუ დაეჴურა
ადგილი დიდი: მაშინ ნეტარმან გრიგოლ ძლიერად სცა კელითა თჳსითა
ადგილსა მას. სადაცა იყო მჯდომი იგი. და ჰრქუა ბასილის. „ცუდად მო-
გიმედგრებიეს თავი. რამეთუ არა არს ვნებაჲ შენ შორის ყოველადვე“: და
მან კელი მოისუა ადგილსა მას. და კუალიცა უჩინო იქმნა მჯდომისა 15
ბოროტისაჲ: და რომელთა იხილეს სასწაული ესჱ. ადიდებდეს ღმერთსა.

ᲔᲧ: მას ჟამსა იყვნეს ვინ-მე იერუსალჱმს მოწაფენი ნეტარისა გრიგოლისნი.
კაცნი შუენიერნი. კეთილნი მონაზონნი. სრულნი სიბრძნითა და სასწა-
ულთა-მოქმედნი. მეძიებელნი სასუფეველისანი და მეოტნი დიდებისა განა
ბმის სოფლისაჲსა. მღდელნი ღირსნი. შვილნი დიდებულთა აზნაურთანი.
ტომნი დიდისა ეფრემ მწუფარე ეპისკოპოსისნი. რომელთა განმოწერილ 5
იყო ესჱ ეპისტოლჱ მამისა გრიგოლის წინაშე იერუსალჱმითა ხანძთად
მოწევნული პირველვე. | ხოლო მე აწ შთაგწერე წიგნსა ამას შინა მოწე- 215a
რილი ესჱ მათი შეუცვალებელად ყოველი ესრჱთ:

※„წმიდაჲ ღოცვაჲ წმიდისა და პატიოსნისა დიდისა მამისა ჩუენისა გრი-
გოლისი უფალმან მოგჳბოძენ და ღირს გუყოფინინ ჩუენ. ცოდვილნი ესე 10
გლახაკნი და უღირსნი მონანი შენნი. უკმარი არსენი და მკარი უძღუ-
რი. სულიერად ძმის-წული და შვილი შენი და ყოველთა შვილთა შენთაჲ:
მამაო დიდო და პატიოსანო უფლისა მიერ და უფალო ჩუენო და ღირსო
ღმრთისაო და წმიდისა მაგის უდაბნოჲსა თავადო უფალო და ქრისტჱს-
მოუარისა ერისა მოძღუარო და განმანათლებელო ყოველთაო. შეგჳნდეთ 15
წმიდითა მაგით სიმდაბლითა ჩუენი ესე კადრებული გლახაკთა და უღირს-
თა მონათაჲ მოწერილი უცები და უგუნური. ღმრთის-მოუარებასა შენსა
მინდობითა ვიკადრეთ ესე კადნიერებით მოწერაჲ. ჩინებულო. სერობასა
მას უკუანაკსა. ჩუენ. ცოდვილნი ესე უმეტჱს ყოველთა კაცთასა. ღმობიერად
მოგაკსენებთ და მიგიძღუანებთ მადლსა და ღოცვასა წმიდისა ადგომისასა 20
და ყოველთაგე. რომელნი არიან წმიდასა ქალაქსა შინა იერუსალჱმსა და

გარემოჲს სანახებსა მისსა წმიდათა ადგილთა თჳუანისა-სცემელთა ქრისტჱს უფლისა ჩუენისათა:.

„შენ. წმიდაო მამაო ᲐᲡᲢᲘᲝᲡᲐᲜᲝ. და ყოველთა შვილთა შენთა სარწმუნოებით
25 სურვიელებისა ებრ თქუენ ყოველთაჲსა შეგჳნდვეთ და შეიწირეთ წადიერებაჲ მოგითხჳისაჲ თქუენდა მიმართ: ეგრჱთვე. წმიდაო მამაო. მოგინა-მეა-ვიდა მანდაჲთ კაცი. მონაჲ ღმრთისაჲ. მღდელი ბერძენი ამის ქუეყანისაჲ. და ეხილვე შენ. მამაო. და მან მოგჳთხრა ღმრთისა მიერ მშჳდობითა დაცვაჲ და სიმრთელჱ | ᲐᲡᲢᲘᲝᲡᲜᲘᲡᲐ მაგის სიწმიდით ცხორებისა
215b
30 შენისაჲ წმიდასა მაგას უდაბნოსა შინა: და ჩუენ. უღირსთა ამათ. დიდად ხოლო განგისუენეთ და განგიხარეთ და უღირსითა ᲐᲘᲠᲘᲗᲐ ვიკადრეთ მადლისა შეწირვაჲ ცოდვილთა ამათ კაცთა-მოყუარისა მიმართ ღმრთისა სმენისა ამის და სიხარულისა მშჳდობისა შენისაჲთა:.

„და კუალად მანდავე წარმოგიდა კაცი იგი ღმრთისაჲ მოსჱ. და ესე წიგ-
35 ნაჲ მისდა წარმოგჳცემია. და აქა წმიდანი ესე ადგილნი ყოველნი მოვლნა და მოიღოცნა. და შენ. მამაო. ყოველთა თანა მორწმუნეთა ყოველადვე გიღოცვიდა და გაკსენებდა და დიდად ხოლო გაქებდა: და ჩუენ უფროჲს ზოგისა განგიხარეთ და თავთა ჩუენთა და სულთა ჩუენთა ცოდვილთა ოჳს ვიკადრეთ ესე მოწერაჲ. ვევედრებით ქუედაგრდომით სახიერებასა შენსა
40 ყოველად-კეთილსა და ტკბილსა უფლებასა ღმრთისა-მოყუარებისა შენისასა. რაჲთა არა უგულებელს გუეგნე მონანი შენნი წმიდასა ლოცვასა შენსა. ღმერთშემოსილო მამაო. დიდო მოძღუარო წმიდათაო:.

„ვითარცა შეგუევედრა სული ჩუენი სიწმიდით ღირსებასა შენსა. აწცა გევედრებით. ქრისტჱს სიყუარულისა ოჳს კსენებულ გუეგენით ღირსთა შინა
45 ლოცვათა და წინაშე წმიდასა მაგას სამწესოსა თქუენსა. ღირსო ღმრთისაო. ᲐᲡᲢᲘᲝᲡᲐᲜᲝ მამაო და უფალო ჩუენო: ხოლო ჩუენი ყოფაჲ წმიდასა ამას ადგილსა სანა წმიდას და ჭამბავი ყოველი მანვე მოსე მოგაკსენოს. წმიდაო მამაო: სიტკბოებასა შენსა მინდობითა გაუწეებთ. დაიჯერენ სიწმიდემან შენმან. წმიდათა ამათ ადგილთა მარადის კსენებასა შენსა ვიკა-
216a
50 დრებთ ლოცვათა შინა ჩუენთა. რაჲთა უფალმან ჩუენ. უღირსნი ესე. | წმიდასა ლოცვასა შენსა ღირს გუყოფნეს ყოველადვე ნაწილეულ:

„მამაო. გვედიო ეფროსინე დაჲ ჩუენი. ღმრთისა სიყუარულისა ოჳს იკითხეთ და ლოცვაჲ და კურთხევაჲ შენი მასცა მიჭეთინეთ ამჱნ“:

და ესე ვითართა მათ ღირსთა კაცთა ოჳს თქუეს ᲘᲠᲘᲗᲐ წმიდათა მამათა.
55 ვითარმედ „ᲣᲐᲛᲗᲐ უკუანაჲსთა რომელ იპოვნენ ქრისტჱს ნებისა-მყოფელნი მამანი. ჩუენსაცა უწინარჱს იყვნენ და მამათაცა ჩუენთა“:.

ᲔᲬ: ხოლო ნეტარი მამაჲ გრიგოლ სასწაულთა-მოქმედი ესრჱთ განმგებელ იყო წმიდათა კალრჯეთისა ყოველთა უდაბნოთა. რამეთუ სარწმუნოთა მონა-

ზონთა კეთილად იღუწიდა. ხოლო ბრალეულთა სინანულად მოაქცევდა და
ურჩთა სიმართლისათა სრულიად განასხმიდა: რამეთუ ოფიზელი ბერი
ერთი იტეოდა. ვითარმედ „სიჭაბუკესა ჩემსა სამ გზის ოფიზით განძებულ 5
ვიქმენ მამისა გრიგოლის განუკეთურებისა განსლვათა ჩემთაჲსა“ო: არა-
მედ ვინაჲთგან აღეშფოთეს კლარჯეთისა დიდებულნი უდაბნოანი. მღდელნი
და დიაკონნი მათნი ანჩელთა ეპისკოპოსთა განიკურთხევიან. და ეგრეთვე
ოდეს ეპისკოპოსთა იკურთხევდიან. უკუეთუ სწორად ყოველთა მათ უდაბ-
ნოთა წამებაჲ არა აქუნ და წიგნი ყოველთაჲ ჭეშმარიტი საწამებელი. 10
კათალიკოსმან საეპისკოპოსოჲსა მის კელთა-დასხმაჲ ეპისკოპოსად არა
ინების. არცა სათნო არნ სამართლითა საბჭოჲთა: დადაცათუ ფრიად ური-
ცხუნი ყამნი ჰქონან საყდარსა მას ანჩისასა უწინარეს-აღშფოთებისანი და
ეპისკოპოსნიცა მრავალნი კეთილად სასწაულთა-მოქმედნი ყოფილ არიან.
არამედ პატივ სცა ქრისტემან წმიდათა მათ უდაბნოთა. რაჲთა იყოს წინამ- 15
ძღურად მათდა ეპისკოპოსი უმიზეზოჲ. წმიდაჲ და ღირსი. ვითარცა შე-
ჰგავს წმიდასა მას საყდარსა ქალწულებით დამარხულსა განხრწნისა განან 216b
წვალებისა გულარძნილისა მოძღურებისა სახელსა ზედა წმიდისა ქრისტესს
ღმრთისა ხატისასა აღშფოთებულსა:.

ᲨᲮ: ხოლო ნეტარისა მამისა გრიგოლის ზე ღირსმან მღდელთა-მთავარმან ზაქა-
რია ესმა სასწაულნი ქმნნა: რამეთუ მონასტერსა ტბასა ახლოს მყოფარსა
მას გუერდსა საშინელი ღოდი იძრვოდა და შიშისა განმოანზოანნი იყლ-
ტოდეს თჳსთა სახლთა განმ: ხოლო ზაქარია სასოებით მდგომარემან ჰრქუა
მათ. „ხვალე იხილოთ ღოდი ესმა მდებარე ადგილსა. რომელსა ჩუენ არაჲ
გუეგონოს“: და იყო ეგრე. რამეთუ ყოველად ვერ ცნეს მამათა მათ შეძრვაჲ
მისი. და ხვალისა დღე მოუგონებელსა ადგილსა. სადაცა ჰრქუა წმიდამან
მან. მუნ მყარად იდვა: და ადიდებდეს ქრისტესა:.

ᲨᲯ: და იგივე ზაქარია სთულისა ყამთა ჯდა ოდეს-მე ტბასა თჳსთა ბაბილოთა
მწიფეთა ქუეშე. რომელთა მრავალ გზის შამჴ ჭამდა. ხოლო ჯუარი დას-
წერა და მსწრაფლ მოკუდა. და კუალად ჯუარი დასწერა და განცოცხლე-
ბული ფრინვიდა მოუფასთა თანავე თჳსთა:.

და ოდეს-მე მკალი ურიცხჳ მოვიდა მახლობელად ანჩისა საზღვარსა: ხოლო 5
ნეტარმან ეპისკოპოსმან ზაქარია წინა მიაგება კუერთხი თჳსი მღდელთა
კელითა. და უფალმან მადლითა მონისა თჳსისაჲთა მოსრა სიმრავლესა იგი
მკალთაჲ. რომელი დაჰფარვიდა ჰაერსა მზისასა. და ერი მორწმუნესა ღმერთა-
სა აადიდებდა:.

ᲨᲰ: კუალად ორნი საშინელნი ფეშპანი გამოჩნდეს ანჩისა ფენაკსა. და მეფენაკენი
იყლტოდეს. ხოლო ზაქარია ლოცვითა მოაკუდინნა იგინი. და კაცნი იგი
სიხარულით ჰმადლობდეს ქრისტესა: და რამეთუ ესე ვითარნი ღირსნი

217a სხუანიცა | იუვნეს ეპისკოპოსნი სასწაულთა-მოქმედნი ანჩს. მიმსგავსუ-
5 ბულნი უფლისანი. რომელთა სიუმილსა შინა მტირითა ბურითა მრავალნი
მშიერნი გამოზარდნიან:.

ᲝᲬ: არამედ დასაბამი მადლისაᲐ ესჰ იხილვა ზაქარიაᲐს სიყრმისა ყამთა. რამეთუ
მწუემსი იყო კრავთაᲐ კლარჯეთისა ქუეყანასა შინა. და ვითარცა მღდელმან
შესწირავი განჭმზადა წინაშე ბატიოსანსა ჯუარსა და სხუანი ჩჩულნი ყრ-
მანი გარე მოადგეს მას და დაუდუმებელად კმითა კმობდეს ანგელოზთა
5 გალობასა ესრჰთ. «წმიდა არს. წმიდა არს. წმიდა არს უფალი საბაოთ. სავსე
არიან ცანი და ქუეყანაᲐ დიდებითა მისითა. ალელუᲐა ალელუᲐა. დიდებაᲐ
ღმერთსა» და კურიელჰსოანი ფრიად მრავალი თქჳან: ხოლო ზეცით მოწეე-
ნულ იყო სუეტი ფრიად ბრწყინვალჰ ნათლისაᲐ უმანკოსა მას ზედა
მღდელსა ყრმასა: და მგზავრ მომავალი ვინ-მე ეპისკოპოსი ანჩელი ხედვიდა
10 სასწაულსა მას და მიგიდა და ეზიარა კელითა ღირსისა მის ყრმისაᲐთა. და
თანაწარიყვანა ანჩს: ხოლო დეკანოზსა გამოუცხადა ზიარებაᲐ თჳსი და
ეპისკოპოსისა მის ბრძანებითა ღირსთა კაცთა ტბას შინა აღზარდეს ნე-
ტარი იგი ეპისკოპოსი ზაქარია. და ესე ვითარნი კეთილნი სათნოებანი
დაიმკჳდრნეს ანჩისა ეპისკოპოსთა:

ᲝᲭ: ხოლო შორის იფქლთა მათ წმიდათა იპოვა ერთი ვინ-მე ვითარცა ღუარძღი
სარწმენს აღმოცენებული დიაკონებასა შინა და ტფილის აღზრდილი საჭკ
ამირისა ისმაელის ძისა განი და მოტიქულად მავალი აშოტ კურაპალატსა
წინაშე. რომელმანცა იხილა ანჩისა ეპისკოპოსი გარდაცვალებული და მი-
5 შეებითა აღურაცხელად სულგრძელისა ღმრთისაᲐთა საჭკ ამირისა მიერ
217b მოითხოვა ანჩისა საყდარი აშოტ | კურაპალატისა განი უკეთურმან მან ტქირ-
მან: და რაჟამს მძლავრებით დაიპყრა ანჩი. კუალად შესძინა ძჳრი ძჳრსა
მისსა ზედა მრავალი. რომლისა მოკსენებაᲐ ამას წიგნსა შინა არა ჯერ
არს შთაწერად ყოველი:.

10 ხოლო უწესოებაᲐ მისი მრავალ გზის ემხილა წმიდათა მათ პირველთა კლარ-
ჯეთისა მეუდაბნოეთა განი მამათა და ყოველთა მათ განი სამწესოთა კათო-
ლიკე ეკლესიისათა. უფროᲐს ხოლო მამისა გრიგოლის განი. რამეთუ არქი-
მანდრიტი იყო იგი დიდებულთა მათ უდაბნოთაᲐ: ხოლო მან სრულიად
სალმრთოᲐ შიში განაგდო ამპარტავანებისა განი ძლეულმან და ფარულად
15 მოუწოდა ერისკაცსა ანჩელსა. ღირბსა და გლახაკსა და მაგრიად მოისარსა.
და აღუთქუა მიტევად სამი გრივი ფეტჳ და ხუთი თხანი და წარავლინა
ხანძთად მოკლვად მამისა გრიგოლისსა: და გზას ვის განა-მე ცნა. ვითარმედ
არს იგი ხანძთისა აგარაკსა და დღეს მოვალს შინა. მაშინ წარვიდა მზირად
ტეესა მას ხანძთისასა და მშჯდი გარდაცუმ-ული კელთა აქუნდა:.

ᲝᲩ: ხოლო ნეტარი მამაᲐ გრიგოლ თჳსით აგარაკით მარტოᲐ შთამოვიდოდა

ხანძთას და მგზავრ სლვასა ზეპირით წმიდისა მამისა ეფრემის თქუმულთა
სჳგითხვთა იტუოდა გოდებით ტირილსა შინა. ხოლო სულითა იხარებდა.
რამეთუ ხედვიდა სიდმრთოთა ხილვათა მადლითა სულისა წმიდისაჲთა: მა-
შინ საწუალობელმან მან კაცმან იხილა სასწაული დიდი წმიდასა მას ზედა 5
ზეგარდამო. რამეთუ სუეტი სათლისაჲ ფრიად ბრწყინვალჱ ცად აღწევნული
ჰფარვიდა მას. და იყო თავსა მისსა ჯუარი თუალთა-შეუდგამი გარეშო მისსა
ცის-სარტუელის სახედ. შუენიერად რაჲ გამოჩნდის ყამსა წჯმისასა: ესჱ
დიდებაჲ მის ზედა იხილა კაცმან მან | და ფრიად ძრწოლამან შეიპყრა იგი. 218a
რამეთუ დაჰკესდეს ძარღუნი მკლავთა მისთანი და ზარისა მის გან დიდისა 10
დაცემული იდვა ქუეყანასა ზედა:.

ჰრქუა მას ნეტარმან გრიგოლ. „ჲ საწუალობელო. ეავ ბრძანებული მისი.
რომელმან მოგავლინა შენ. რამეთუ შენ ხარ უარის-მყოფელი ქრისტეა-
ნობისაჲ. ვინაჲთგან უნდოჲსა სასუიდლისა თჳს უბრალოჲსა ბერისა კა-
ცისა სისხლთა გარდაისხამ. ანუ არა სამისა გრიგისა ფეტჳსა თჳს და ხუთთა 15
თხათა თჳს მოსრულ ხარ მოკლვად ჩემდა. ჲ უგუნურო“: მაშინ კაცი იგი
ტირილით ევედრებოდა მას. „შემიწყალე. წმიდაო ღმრთისაო. განწირული
ესჱ მკლველი შენი და მიემსგავსე ქრისტესა მკლველთა თჳსთა მონანულთა
შემნდობელსა. რამეთუ არა დაშთა ძალი ჩემი ჩემ თანა საშინელისა ხილვისა
შენისა გან. რომელმან დამკუეთა მე“: მაშინ წმიდამან მან წუალობითა 20
ჯუარი დასწერა და განკურნა იგი. რამეთუ მრავალი გუემაჲ დაცემულ იყო
მის ზედა და სიხარულით განუტევა სახიდ თჳსად: ხოლო კაცმან მან ყო-
ველი იგი ეოფილი უთხრა ტქირსა: და იგი უფროჲსდა აღბოროგნა და შეს-
ძინა სიბრძჱ სიბრძესა ზედა. :

და მრავალი ბოროტი შეამთხჳა მამასა გრიგოლს და მის ყამისა წმიდათა 25
მამათა და სხუათაცა მორწმუნეთა ერის-კაცთა. და რომელნი მარადის სა-
მართლად ამხილებდეს მას. მათვე ერთობით აუწყეს ყოველი დიდსა მას
კელმწიფესა ამოტ კურაპალატსა. და ბრძანებითა მისითა ყოველთა მათ
მოწესეთა ანჩისა კათოლიკე ეკლესიისათა წიგნი მიწერეს ქართლისა კა-
თალიკოსისა მიმართ. და მის მიერ ეპისკოპოსნი ღირსნი მოიწინეს ანჩს. 30
და მათ თანა შემოკრბეს ყოველნი იგი მეუდაბნოენი მამანი:.

და სასწაულთა-მოქმედი ნეტარი დედაჲ ფებრონია მიეიდა კრებასა მას წმი-
დასა მიმსგავსებულსა | ბერეველთა მათ წმიდათასა და ყოველნი მდდელნი 218b
მრემლნი ანჩისანი მათ თანა. და წინაშე ეპისკოპოსთა მათ წარმოუთხრეს
ტქირისა სამართალი. უშჯულოებაჲ მისი. სარწმუნოთა მათ სასწაულთა-
მოქმედთა კაცთა წარმდები მიზეზი აუგთა მისთაჲ ბერის-ბერ:.

მაშინ სარწმუნოთა მათ მდდელთა-მოძღუართა განკუეთეს იგი ბატივისა გან
მისისა. და მამამან გრიგოლ და დედამან ფებრონია შემოსილი საკურთხე-

ველით შთამოიყვანეს და წინაშე საკურთხეველსა განძარტუეს და ოთველთა
40 ერთობით განკადეს კათოლიკე ეკლესიით. ვითარცა ასოᲲ დამშპალი.
მწვალებელთა ებრ ოთველით კერძოვე შჯულისა გარდამავალი განიდევნა იგი:
ხოლო მას ვითარცა განეშორა შეწევნაᲲ ღმრთისაᲲ. ღონე ოთველი და-
ელია. და ტფილის წარვიდა საჭაკ ამირისა. პატრონისა თჯსისაგე. და წეი-
ნებითა მისითა რეცა მიეშუა კურაპალატი. და კუალად მძლავრებით დაიპურა
45 ანჩისა საყდარი. რაᲲთამცა შურ იგო მამისა გრიგოლის ზედა:
მაშინ შეკრიბა ერი ანჩისაᲲ და წარავლინა დარღუეკად ხანძთისა: და აღმოს-
ლვასა ოდენ მზისასა მიავიდეს: ჰრქუა მათ მამამან გრიგოლ. „შეილნო.
დრო მეტიო მე და ძმათა ჩემთა ვიდრე შუაღღედმდე. რაᲲთა წმიდასა შინა
ეკლესიასა ვყოთ ვედრებაᲲ წინაშე ქრისტესა და შევიწიოთ წმიდაᲲ გი-
50 ორგი და ოთველნი წმიდანი. და ოეს უფალმან სასწაულ კეთილ“: ხოლო
მათ ისმინეს სიტყუაᲲ მოხუცებულისაᲲ მის ამის თჯს. რამეთუ ეხილვნეს
მის კან სასწაულნი:

ᲐᲘ: და ყამსა მას ტრემლით ვედრებისა მათისასა ისმინა უფალმან თხოვაᲲ მათი.
და წმიდისა ანგელოზისა მიერ ეუწყა მათ. ვითარმედ „საღმრთოᲲ შურის-
174a გებაᲲ | ეწია ბოროტსა მას მტერსა თქუენსა. და აჭა მოიწიოს ქადაგი.
ვითარმედ «მოკუდა იგი. დადგათუ ორ დღე ტო�sაᲲ ამის თჯს არს: რაᲲთა
5 ვერ ღირს იქმნეს დამარხვად საყდარსა საეპისკოპოსოსა. და ოთველთა ჰრ-
წმენეს კანკუეთაᲲ მისი. ხოლო გული მისი აწვე მოამკუდარ არს»“:
და ვითარცა ესმა კმაᲲ სიხარულისა მათისაᲲ ესმა ანგელოზისა კან ანგე-
ლოზთა სწორთა მამათა. განიხარეს ფრიად და დიდებაᲲ შეწირეს ღმრთისა.
რომელმან ყვის საკჯრველი მხოლომან. და გულისხმა ყვეს წერილისაᲲ.
იოს. 5,2 10 ვითარმედ «უგუნური რისხვამან მოკლის». რომელი მარადის უწესოებასა
იწურთიდა და მართალთა თანა შეერაცხა თავი თჯსი: მაშინ გამოვიდა ეკ-
ლესიით მხიარული ნეტარი გრიგოლ და ჰრქუა მათ. „ნუდარა გეშინინ
თქუენ მძლავრებისა კან მომავლინებელისა თქუენისა. რამეთუ უფალმან
რისხვით მოკლა იგი“:
15 და მოახოლოიწია კაცი. რომელი ეტყოდა კაცთა მათ. „ნუდარა იკადრებთ
დარღუეკად დიდებულსა ხანძთასა. რამეთუ დამარღუეველი მაგისი მოკუდა“:
მაშინ განიხარეს კაცთა მათ. ხოლო მამათა ისტუმრნეს. და სიხარულით
წარვიდეს სახიდ თჯსად და ადიდებდეს ღმერთსა:
ხოლო პირველსავე სიტყუასა მიავიდეთ. რამეთუ ტქირმან რაყამს წარავლინა
20 ერი იგი ხანძთას. მაშინ თჯთ წარვიდა ქორთას. რამეთუ მუნ ნამარხევი
მისი იყო. რაᲲთამცა წარიღო. და გზას ვითარცა პური ჭამეს. მიერულა და
სამინელი ჩუენებაᲲ იხილა. სამხილებელი ბოროტთა საქმეთა მისთაᲲ. უფ-
რონᲲ ხოლო ხანძთელთა ბოროტის-ყოფისა თჯს: მაშინ საღმრთოᲲ

ვინ-მე მღდელი ანჩელი იყო მის თანა. და უფალმან გამოუცხადა ბორბოტად
სიკუდილი ტქირისაჲ. | და მან მღდელმან წარავლინა თჳსი მოწაფჱ ხანძ- 25 174b
თად და დამტკიცებულად აუწყა სიკუდილი ტქირისაჲ: და ვითარცა მიიწია
ტქირი ქორთას. მოკუდა ხოლო და მუნ დაჴოვლეს უფლისა მეორედ მოსლ-
ვადმდე:

და რაკამს განქარდა განსაცდელი იგი მის ყამისაჲ. მაშინ წმიდამან მან საყდარ-
მან ქრისტჱს ღმრთისა ცხოველისა ხატისამან სიხარული მშჳდობის-ყო- 30
თისაჲ მიჴოვინა სამწუსოთა თჳსთა ზედა კეთილთა მწუემსთა გამობრწ-
წყინვებითა: ხოლო უკუანაჲსკნელთა ამათ ყამთა ჩუენთა გლახაკნი იხარე-
ბენ მადლითა უფლისაჲთა. ოხითა საუკუნითა განწმიდათაჲთა და კორტიე-
ლად-მოღუაწებითა მეფეთა ჩუენთა დიდებულთაჲთა. რომელნი იყვნეს კე-
თილად ღმრთის-მსახურ. წმიდათა ეკლესიათა აღმაშჱნებელ. ბარბაროზთა 35
ბანაკსა დამარღუეველ. ჭეშმარიტთა ქრისტეანეთა სიქადულ და მოწესეთა
სიხარულ. რომელთა შორის იპოვა ძჱ დიდისა ადარნერსე კურაპალატისაჲ.
ბაგრატ ერის-თავეთა ერის-თავი. ძალითა ღმრთისაჲთა დიდი კელმწიფჱ ეზ-
რაჲს ზე. ღირსისა ანჩელ მამათა-მთავრისა ეპისკოპოსისა. დიდებულთა ა-
ზნაურთა დაფანჩულთა შვილისა: ესჱ ბაგრატ გულის-ხმის-ყოფითა ქებულ. 40
წმიდათა ეკლესიათა აღმაშჱნებელ. სალმრთოთა წიგნთა მეძიებელ და შემ-
კრებელ. წმიდათა ყოველთა ღირსად მადიდებელ. წმიდათა ოხაჲ მარადის
შემწე ეყავნ მას აქა და საუკუნოდ. რომელმან ნეტარისა მამისა გრი-
გოლის ცხორებაჲ ესჱ განაახლა სასწაულთა მათ გამოკუებულთა შერთ-
ვითა. შემცართულ არს იგი რიცხუსა ბერველთა მათ წმიდათა მეფეთასა 45
მეუფისა ქრისტჱს მიერ ლოცვითა ღირსისა გრიგოლისითა და ყოველთა
წმიდათაჲთა: რომელმან ჩუენ. გლახაკთა შვილთა მამისა გრიგოლისთ.
უუედრებაჲ მოგჳსპო. და უმეტრებით მაუუედრებელსა სირცხჳლი | დაუმ- 219a
კჳდრა ამან დიდებულმან მეფემან. უფალმან ბრალთა მისთა უუედრებაჲ.
რომელსა ეჴუდეს. მოუსპენ მას სრულიად ღირსთა მამათა ვედრებითა 50
და მათ თანა ნეტარისა მამისა გრიგოლის მადლითა. რომელიცა ქუეანასა
ზედა ცხოვნდებოდა ვითარცა ანგელოზი:

და ყამსა მას მოხუცებულებისა მისისასა ამტნებდა ესრჱთ ხანძთისა ხოლო
კრებულთა. ვითარმედ „ამას მონასტერსა შინა სენაკებსა თანა ეგუტერსა
ყამის-საწირველად ნუგეინ ადაშჱნებს. რამეთუ უჯერობა არს. უკუეთუ ერისა 55
ნებაჲ არა იყოს თჳნიერ დიდისა მის საერობაჲსა ეკლესიისა ამის მიზეზი-
სა თჳს. რამეთუ ოდეს დეკანოზმან ყამის-წირვისა თჳს ყამსა ჴრეკოს. მაშინ
ყოველნი მღდელნი მუნ არა მიეიდენ. არამედ თჳსთა ეგუტერთა დადგენ
ყამის-წირვად და დიდისაგე ეკლესიისა სწორად აწუინებდენ კაცთა შესაწი-
რავისა თხოვისა თჳს. და დეკანოზსა ყოველადვე მათი ვედრებაჲ უნდეს დი- 60

დად ეკლესიად მისლვისა თჳს ყამის-მწირველთა მღდელთაჲსა: და აწ ამის წესისა ჯერ არს დამტკიცებაჲ. ვინ მორჩილ იყოს სიტყუათა ჩემ. ბლახაკისა გრიგოლისთა“:.

ᲝᲐ: ხოლო ნეტარი ესმ კაცი ღმრთისაჲ მამაჲ გრიგოლ. ნებისა ქრისტჱსისა სამკჳდრებელი. სასწაულთა-მოქმედი დიდებული. თერიად გარდარეულად დაბერდა. რამეთუ ეს და ორისა წლისა ყამთა მიიწია: ხოლო თერი ჴირისა მისისაჲ არა იცვალა. არცა შეემთხჳა თუალთა მისთა მრუმედ-მხედველობაჲ. 5 და კორცითა ძლიერ იყო. და რაჲთა-ურთ უძლურებაჲ სიკუდილადმდე არა იჴოვა მის თანა: რამეთუ განძლიერებულ იყო იგი ძალითა ქრისტჱსითა და აქუნდა მას სიქადულად სანთელი ქალწულებისაჲ და ზეთი მოწყალებისაჲ და 219b სიუარული ღმრთისაჲ და ძმათაჲ. ხოლო შრომაჲ დიდად უყუარდა | არა ხოლო ლოცვისა და მარხჳსაჲ ოდენ. არამედ დღე და ღამე კელითა თჳსითა II თეს. 3,10 10 იქმოდა. ვითარცა იტყჳს პავლე. «რომელი არა შურებოდის. ნუცაღა ჭამნ». და იყო იგი მხიარულად მესტუმრე და გლახაკთა-მოღუაწე: ხოლო უმრავლჱსთა დღეთა შატბერდს იყოფინ. რამეთუ თჳსთა მათ მონასტერთა მამასახლისნი დაედგინნეს. და იგინი იღუწიდეს მათ. და რომელი გარდამრჱ საქმჱ არნ. მას აუწყიან მსგავსად სიბრძნისა მის ღმრთივ-მოცემულისა. რომელი მკჳდრ 15 იყო მის თანა მარადის ვიდრე აღსრულებადმდე მისსა და მიწევნად ბრძენი ბრძენთა თანა საუკუნესა ცხორებასა და სუფევასა:.

ᲝᲧ: ხოლო დღეთა მათ მოხუცებულებისა მისისათა იყო რაჲ შატბერდს. ზრუნვაჲ აქუნდა ძმათა მათ მკჳდრთა ხანძთისათა. რამეთუ ესმა. ვითარმედ ოხჭანი ამის ცხორებისაჲ შატბერდს ეგულების სულიერად-მამასა მათსა. მაშინ რომელთა სლვაჲ ძალ ედგა. ერთობით მიიწინეს ყოველნი შატბერდს 5 ძიებად წმიდისა მის: ხოლო ძმათა მათ შატბერდელთა განიხარეს მისლვაჲ ძმათა მათ თჳსთაჲ. და რაყამს გულის-ხმა ყოველ მიზეზი მისლვისა მათისაჲ. სიხარული მწუხარებად გარდაექცა: და ვითარცა ილოცეს თაყუანის-ცემით წმიდასა ეკლესიასა წმიდისა ღმრთის-მშობლისასა და თაყუანი სცეს ნეტარსა მამასა თჳსსა შვილთა მათ სულიერად-შობილთა და შრომით შეკრებულთა. 10 ხოლო მან წადიერებით სურვიელად ჴამბორს უყო ყოველთა და მოწყლად მოიკითხნა. ვითარცა მამამან ტკბილმან და მოძღუარმან სახიერმან. და მერმე ურთიერთას ჴამბორს უყვეს მოკითხვით ძმათა მათ ხანძთელთა და შატბერდელთა და დასხდეს: მაშინ სიტყუად იწყო ხანძთელთა მიმართ ნეტარმან გრიგოლ და ჴრქუა მათ:.

220a 15 „ძმანო და შვილნო საყუარელნო. რაჲ არს მიზეზი | თქუენ ყოველთა აქა მოშრომისაჲ. მაუწყეთ“: ხოლო ეპიფანე და ზენონ ჴრქუეს ძმათა მათ სხუათა. „წეს არს თქუენ მიერ ღირსი პასუხი. რაჲთა ბრძენთა მოწაფეთა ბრძნისა მოძღურისა მიმართ ღირსითა სიტყჳთა ძღუენი გულს-მოდგინე-

ბისაჲ შესწირონთ და სასოებით საწადელი სულისა ჩუენისაჲ მოვიღონთ
მადლითა ღმრთისაჲთა“:
20
მაშინ ეოველთა ერთობით კმა უყეს. „ჰ წმიდაო ღმრთისაო. სულიერად-
შჯულთა შენთა მშობელო მამაო და მზრუნველო ცხორებისა ჩუენისაო და
შესაგედრებელო ქრისტესს მორწმუნეთაო. დაღაცათუ შატბერდელნი ძმანი
ჩუენნი ეოველნი უფლისა სათნონი არიან და ნებისა ებრ ღმრთისა ნებისა
შენისა მორჩილ. არამედ ესოდენთა დღეთა არა მოსლვაჲ შენი ჩუენდა 25
ხანძთისა თჳს ფრიად სირცხჳლ არს და ჩუენთა ეოველთა საკდემელ ეოველთა
კაცთა გან. რამეთუ პირველი ნაყოფი წმიდათა შრომათა შენთაჲ ხანძთაჲ
არს: და აწ ამის თჳს არს ჩუენი აქა მოსლვაჲ. რაჲთა ჴბრძანო ხანძთად და
ნუგეშინის ეცეს. რომელთა ვერ ძალ უც აქა მოსლვაჲ. და სხუათაცა უდაბ-
ნოთა აჩუენოთ ჩუენდა მომართ სრული სიუარული შენი: და ესრეთ უწ- 30
ეოდე. უკუეთუ სმენაჲ არა ვპოოთ. ვიპოვნეთ ეოველნი აქა წინაშე შენსა.
რამეთუ მძიმე არს ჩუენდა ამას ყამსა უშენოდ ხანძთად მისლვაჲ“: ხოლო
წმიდამან თქუა. „კურთხეულ არს ქრისტე ღმერთი ეოველთაჲ. რომელმან
თჳსი წმიდაჲ მცნებაჲ სიუარულისაჲ მტკიცედ დაჴნერგა გულსა თქუენსა
ჩემ. გლახაკისა ბერისა მომართ თქუენისა. შვილნო ჩემნო საუარელნო და 35
უფროჲსლა შვილნო ქრისტესნო. წმიდისა ნებისა მისისა აღმასრულე-
ბელნო. რომელმანცა ბრძანებათა თჳსთა სახარება უწოდა. რამეთუ მოსლ-
ვითა თჳსითა მშჯდობაჲ სხარა კაცთა | მტერთა მისთა. რომელთაცა სიუა- 220b
რულისა თჳს სიკუდილი თავს იდვა და გუასწავა ეოველთა. ვითარმედ თავი
არს სათნოებათა ეოველთაჲ საღმრთოჲ სიუარული. და აწ თქუენ სიუა- 40
არულმან მოგიუანნა აქა: ხოლო ჩემ ზედა ორ კერძოვე მძიმე არს. პირველ-
ად შეწუხებაჲ თქუენი და მერმე ძმათა ამათ გან განშორებაჲ“:
მაშინ მოუწოდა ეოველთა შატბერდელთა ძმათა და ჴრქუა მათ. „მოვედით.
შვილნო. ხანძთისა მკჯდრთა თანა. ძმათა თქუენთა. და ნებაჲ ურთიერთას
შეზავეთ. რამეთუ შფოთი ივლტის ბრძენთა გან. და ერთობით უმჯობესი 45
დაამტკიცეთ. ხოლო მე ვჴგონებ. უწინარეს-ადგილ-ადგილ-ნებული ადგილი ემართ-
ლების მაშენებელსა თჳსსა უფროჲსსა პატივსა. ვითარცა მოხუცებული
ემართლების ჭაბუკსა პატივით მსახურებასა“:.
ხოლო შატბერდელთა ძმათა ჴრქუეს. „ჭეშმარიტ არს ბრძანებაჲ შენი. წმი-
დაო მამაო. და უკუეთუმცა სამართალი არა მიგცემდა. ცხოველ არს უფალი 50
და წმიდაჲ ლოცვაჲ შენი. არამცა მიფეშუენით ძმათა ჩუენთა“: ესრეთ რაჲ
თქუეს და მსგავსი ამისი ჯერისა ებრ. მაშინ ნეტარმან მამამან გრიგოლ
ჴრქუა ეოველთა. „შვილნო. ბრძანებამან ქრისტესმან შეგუკრიბნა დღეს.
რაჲთა სიმტკიცე ერთობისა და სიუარულისაჲ აწ დაუმტკიცოთ მომავალთა
ყამთა ორთა ამათ მონასტერთა შინა დამკჯდრებულთა ძმათა შჯულად სა- 55

უკუნოდ სიტყჳსა ებრ უფლისა. რომელ ჰრქუა მოციქულთა. ვითარმედ
ᲘᲝ. 13,35 «ამით ცნან ყოველთა. რამეთუ ჩემნი მოწაფენი ხართ. უკუეთუ იყუარ-
ᲛᲐ. 13, 37 ებოდით ურთიერთს». და კუალად უბრძანა მათ. «რომელსა თქუენ
ბეტყჳ. ყოველთა ვეტყჳ»: აწ თქუენცა დაიმარხენით უფლისა ბრძანებანი
60 ერთმანერთისა პატივითა და სიყუარულითა ყოველისა თანა სათნოებისა.
სიმდაბლითა უეჭუელითა. და წმიდათა შინა ეკლესიათა თქუენთა ურთი-
221a ერთს ულოცევდით და მეცა. გლახაკი. მარადის გაკსოვ | წმიდათა შინა
ლოცვათა თქუენთა. და ძმობასა თქუენსა კეთილად იხილვებოდეთ მახლო-
ბელთა და შორიელთა გან: და უკუეთუ ვიეთ-მე ძმათა სწადოდის ყოფაჲ
65 ხანძთელთა შატბერდს გინა თუ შატბერდელთა ხანძთას. ნუ ეისმცა კელე-
წოფეების არა შეწუნარებაჲ მათი გინა თუ შფოთით განზრახვისა მათისა
დაშლაჲ და მძლავრებით დაყენებაჲ თჳნიერ სამართალისა რაჲსა-მე მი-
ზეზისა:.

„ოჳკუეთუ კულა უსამართლოდ აყენებდეს ვინ-მე. სიტყუაჲ მისცეს ღმერთსა
70 დღესა მას განკითხვისასა. რამეთუ ნებაჲ ჩემი არა არს. სულიერად-მამისა
I კორ. 4,15 თქუენისაჲ. სიტყჳსა ებრ მოციქულისა. «დაღაცათუ გესხნენ ბევრ მზარდულ.
არამედ არა მრავალ მამა»: ხოლო სხუაჲ ყოველი სულისა ცხორებისა საღ-
მრთოჲ წესი ჴირველით განვე გაქუს განწესებული ჩემ მიერ. მას ზედა
მტკიცედ იყოენით უკუნისამდე. და მშჳდობამან ქრისტჱსმან. რომელი
75 ჴმატს ყოველთა გონებათა. დაგიცვენინ ყოველისა გან ვნებისა სულისა და
კორცთაჲსა ერთობით ყოველნი და მიგაწიენ წმიდათა თანა“:.

მაშინ შევიდა წმიდად ეკლესიად და ცრემლით თავი თჳსი დაჴვედრა მას.
მშჳდობაჲ მდუმრიად რაჲ დაუტევა და გამოსლვასა ბერთა ჴამბორის-ყოფაჲ
მისცა და ეკრძთ წარემართა ხანძთად კერძო: ხოლო ერი იგი ყოველი
80 ცრემლით მოუდგა. და წმიდაჲ იგი ადგილსა მაღალსა დადგა შორის ერსა
მას ღმრთისასა და დიდებაჲ შეწირა ქრისტჱს მიმართ და თქუა:.

ᲝᲩ: „უფალო ჩემო იესუ ქრისტე ღმერთო. უწინარჱს ქუეყანად მოსლვისა შენისა
სოფელსა შინა იყავ და აწ ცათა ზედა მეოფი ღმრთეებისა ძალისა ნათ-
ლითა ჩუენ თანა ხარ შეწევნად ჩუენდა. შენ. უფალო. მოწყალებით მოიძიღუ
221b მე ქუეყანათა ამათ სამთა თანა მოუფასთა კეთილთა მღდელთა | წმიდათა
5 სიკუდიდმდე მარადის დაუდგენებელად შენდამი შემწირველთა მსხუერპლთა
მათ უსისხლოთა წმიდათა და მრავალთა სულთა ნავთ-საუფელ ჴუეენ იგინი
და შემდგომად სიკუდილისა ძათისა ღირს ჴუეენ უოხჯნოდ მსახურებად
ზეცისა საკურთხეველსა ანგელოზთა თანა წმიდათა. და აწ ჩემ მიერ აღა-
ორძინენ ნებისა-მოფფელნი შენნი. ქრისტე. რამეთუ ტალანტი სიბრძნისაჲ,
10 რომელ სიყრმით ჩემით გან მოვეც. განვამრავლე იგი ვითარცა მონამან
სარწმუნოამან შორის მორწმუნეთა შენთა:.

„და აწ წინაშე შენსა არიან მოწაფენი სასუფევლისანი. აკურთხენ. ქრისტე. ვითარცა აკურთხენ წმიდანი მოციქულნი. და დაიცვენ ყამთა უკუანაჲსთა მომავალნი შვილნი ჩემნი ვიდრე აღსასრულადმდე სოფლისა ნებასა შინა შენსა და წყალობა უავ ყოველთა ოჯს ქრისტეანეთა მართლადმსაარებელთა 15 შენთა. უფალო“. და მერმე შატბერდსა ჯუარი დასწერა და ჰრქუა. „კეთილად აღორძნდი. შატბერდო. და შეიმკვე მადლითა და განძლიერდი ძალითა ღმრთისაჲთა. რაჲთა ნაყოფი მსხუერპლთა შენთაჲ ყამად ყამად უბიწოჲ შესწირო უფლისა. რამეთუ მე აწ ესერა მშჯდობასა დაგიტევებ შენ და არღარა იხილო პირი ჩემი კორტიელად ვიდრე უფლისა დიდებით მოსლვადმდე: აწ 20 დაღაცათუ კორტითა განგეშორები. ხოლო სულითა მარადის შენ თანა ვარ შეწევნად შენდა“. მაშინ მწარითა ცრემლითა ტიროდეს მკჯდრნი შატბერდისანი სიტყჳსა მის ოჯს. ვითარმედ კორტიელად არღარა ხილვად უტ მოძღუარი ოჯსი:.

ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა მათ. „შვილნო. სულისა სიბრძნითა გულისა ტკივილთა სძღეთ. და ნუ შეძრწუნდებინ გონებაჲ თქუენი. რამეთუ მე ესრწ̳ა 25 აღგითქუამ. არაჲ დაგაკლოს თქუენ ქრისტემან აქა | და საუკუნესა მას. 222a
უკუეთუ ეგნეთ მას ზედა. რომელიცა გისწავიეს ჩემ გან პირველთა წმიდათა მამათა შეწირული მონაზონებისა წესი:.

„და ეგრწ̳ეთვე ვამტნებ შედგომითი შედგომად შვილთა ჩემთა. რაჲთა დაიმარ- 30 ხონ წმიდაჲ ესწ̳ მოძღურებაჲ. და უკუეთუ ყამმან ჯირისა გან წესი ცვალოს. რომელ სულისა ფრიად არა საგნებელ იყოს. შენდობაჲ იყაგნ ყამსა მას და არა სამარადისოდ. არცა შუებისა მრავლისა მიდევნებითა. რომლისა ოჯს თქუმულ არს. ვითარმედ «არა რაჲ ეგრწ̳ეთ განარისხებს ღმერთსა ვითარ მეტი შუებაჲ»:.

„ხოლო მე რაყამს დიარს ვიქმნე მისლვად უფლისა. ვევედრო თქუენ ოჯს. რამეთუ ფრიად განმისუენეთ მე. და რამეთუ აწ კორტთა შინა ყოფასა ჩემსა თავისა ჩემისა და თქუენ ოჯს ვილოცავ. ხოლო ოდეს განვთავის-უფლდე საწუთრაჲსა ამის გან. ვესავ ქრისტესა. ვითარმედ მოუძღებელად იყოს ვედრებაჲ ჩემი თქუენ ოჯს მისსა მიმართ და ყოველთა სარწმუნოებით მევედ- 40 რებელთა ოჯს და შვილთა ჩემთა ოჯს. რაჲთა ჰოანე ღმრთისა მიერ წყალობაჲ და შეწევნაჲ სრულიად სიხარულად საუკუნოდ“:.

და ვითარცა სიტუანი ესწ̳ დაასრულნა. მაშინ ჰამბორს უფო ძმათა მათ შატბერდელთა ცრემლითა სავსეთა და ფრიადითა ვედრებითა დაარწმუნა უკუნ ქცევაჲ ოჯსად ადგილად და ოჯთ წარჰყვა ძმათა მათ ხანძთელთა: ხოლო 45 სწორი სასუიდელი მიიღეს ღმრთისა გან. რომელთა წარიყვანეს იგი და რომელნი იქცეს. რამეთუ სარწმუნოებაჲ და სიყუარული მამისა და მოძღურისა ოჯსისაჲ სწორად აქუნდა მათ ყოველთა: ხოლო რაყამს შატბერ-

დით ხანძთად მოვიდა ნეტარი გრიგოლ. განიხარეს ხანძთასა თანა მახლო-
222b 50 ბელთა მათ უდაბნოთა. და მოვიდოდეს ძმანი ყოველითა კერძო | ხილვად
წმიდისა მის და მიაქუნდა კურთხევაჲ და ლოცვაჲ მის გან და სიხარულითა
სავსენი წარვიდიან ადგილად თჳსად:.

რამეთუ დიდებაჲ ხანძთისაჲ აღმაღლდა საუკუნოჲთა და საცნაურითა სამკა-
ულითა. იქმნა რაჲ განმზადებულ შრომათა გან მაშურავლთა მათ ნაწილთა
55 თჳს განსასუენებელ უკუნისამდე: მას ჟამსა განიხარა ნეტარმან მამამან
გრიგოლ. რამეთუ კეთილსა შინა იხილა მონასტერი თჳსი და ფრიად მად-
ლით აკურთხა წინამძღუარი იგი სარწმუნოჲ მამაჲ ეპიფანჱ და ძმანი ყო-
ველნი მორჩილნი მისნი:.

ᲝᲬ: მაშინ ეგვედრებოდა ნეტარსა მას მღდელი ვინ-მე დაუუდებით მყოფი.
რაჲთა იშჱნოს ეგუტერი ჟამის-საწირავად სენაკსა თჳსსა. ხოლო წმიდამან
მან ჰრქუა. „კრებულისა ძმათა შორის საქმჱ ეგჱ უწესო არს. უკუეთუ შენ
აღაშჱნო ეგუტერი. ყოველთა ძმათა აღაშჱნონ. და რაჟამს დეკანოზმან
5 ჟამსა ჰრეკოს ჟამის-წირვისა თჳს. დიდსა ეკლესიასა მღდელი ძნინად ბოროს:
და სხუაჲცა მრავალი არს მას შინა სულისა საგნებელი და არა თუ სარგებელი.
და მე არა ვეწამები მას“:.

ᲝᲨ: ამისა შემდგომად უბრძანა დიდსა ზენონს. „ძმაო. შთავიდეთ ვენაკად. რო-
მელ არს გზასა თანა ოპიზისასა“: რამეთუ ჟამი იყო სთულისაჲ. და შთავი-
დეს ორნივე ზოგად ვენაკსა მას შჱნებულსა მისსა კეთილად-ნაყოფიერსა. და
ჟამსა მას შინა მოვიდა სანატრელი მამაჲ მაკარი ოპიზელი ხილვად მოძ-
5 ღურისა თჳსისა მამისა გრიგოლისა. და ვითარცა იგი ფრიად განიხარეს და
სურვიელად მოიკითხნეს ურთი-ერთას. და რამეთუ იყო ჟამი ბურის-ჭამი-
საჲ. ბურად ხოლო დასხდეს: და შემდგომად ბურის-ჭამისა განიზრახეს
მუნ დადგომაჲ ვიდრე ხვალისადმდე: ხოლო მამამან მაკარი ბნობასა შინა
223a იკითხა ნეტარისა გრიგოლის გან | ესრჱთ. „უკუეთუ მწვალებელთა შვილი
10 მოიქცეოდის მართლმორწმუნედ. ნათლის-ღებაჲ უკმსა ანუ არა“:.

გალ. 2,4 ჰრქუა მას წმიდამან მან. „მოქცეული ძმა მტკუეარად მათ სახელ სდებს. რო-
მელთაცა დრკუთა მათ მოძღუართა მათთა სახელი ჰრქჳან. ხოლო ჭეშმა-
რიტთა მორწმუნეთა გან წმიდათა მოქცეულთა სახელის-დებაჲ არა თავს იდგა
I კორ. 1, 11-12 ბავლე. არამედ აბრალებს და ეტყჳს. «რაჲსა თჳს წვალებანი არიან თქუენ
15 შორის. რამეთუ კაცად კაცადი თქუენი იტყჳს. «მე ბავლჱსი ვარ» და შემდ-
გომი ამისი: ხოლო მართლმადიდებელთა ყოველთა ქრისტეანე უწოდა. და
აწ დაცალეთუ მწვალებელთა თჳს წერილიცა აჩინებს რომელთა-მე ნათლის-
ცემასა და რომელთა-მე არა:.

„ხოლო მე ამას ვიტყჳ. ვითარცა ყოველთა უწყით. ჭეშმარიტთა ქრისტეა-
20 ნეთა შვილთა მწვალებელი მღდელი ვერ მოჰნათლავს. დაცალეთუ უნათლავი

მოკუდებოდის. რამეთუ ნათელი არა არს მათ თანა და უნათლავსისა სიკუდილი უმჯობესს არს ვიდრე უშჯულოებაჲ შჯულისა გარდასლვითა: ეგრეთვე ჯერ და სამართალ არს ნათლისცემაჲ შვილსა ყოველითა მწვალებელთასა: დაღაცათუ წვალებაჲ მათი თჳს თჳსად იხილვების. არამედ ურთიერთს განთხზულ არს სტოურებით მსგავსად შელთა მათ. რომელთაჲ კუდი კუდსა შეუკიცუა სოფსონ და ლამპრები ყოველთა კუდებსა გამოაბა. რამეთუ სახე იყვნეს იგინი ყოველთა მწვალებელთა. რომელთაჲცა უკუანაჲსკნელ საყოველი მათი ტეტხლი არს საუკუნოჲ. რამეთუ უტხო | ქმნულ არიან წმიდისა 223b
განდედისა ჩუენისა მხოლოჲსა კათოლიკე სამოციქულოჲსა ეკლესიისა. სტოებიან საშოჲთ განნ. რომელ საგონებელ არს მათ თჳს მეორედ შობა. და
იტყჳან სიტრფესა. რამეთუ მარადის ნატილსა ქადაგებენ და ტილსა წამებენ შეჩუენებულნი იგი წმიდათა მამათა ჩუენთა მოძღუართა მიერ:

„და უკუეთუ კუალად შვილნი მწვალებელთანი კრებასა ჴლამოდიან. არღარა წეს არს მათ თჳს. არამედ კრძალვაჲ და ყოველადვე სიტყჳსა არა წარმოდებაჲ მათ თანა კრებისა თჳს: და რამეთუ მორწმუნესა. რომელსა სასწაულისა
საქმჱ ვერ ძალ უტ. ურწმუნოთა თანა სიტყჳსგებაჲ არა უკმს: და ოდეს მწვალებელთა ყოველთა ჴრქჳან ერთი სახელი მწვალებელ. ცთომაჲცა მათი ერთად შემტკიცებულ არს მტერისა მიერ: ამის თჳს ყოველთაჲ ნათლისცემაჲ ჯერ არს. რაჲთა ტილობისა იჯჳ დაჴკსნდეს და ერთად იყოს სიხარული სრული ჭეშმარიტთა ქრისტჱს სამწყსოთაჲ“:.

და ესე ვითარი სიტყუაჲ მრავალი ბრძანა ნეტარმან გრიგოლ: ხოლო მამამან მაკარი ჴრქუა. „ჭეშმარიტად სამართალ არს ბრძანებაჲ შენი. წმიდაო მამაო. არამედ მაუწყე ცხადად წმიდისა სამებისა თჳს სიტყუაჲ ღირსი სიტყჳსმგებელთა მიმართ: ხოლო მან ჴრქუა. „ისწავე ესაიაჲს განნ. რამეთუ სერაბინთა განჰ ისწავა სწორი პატიჟი წმიდისა სამებისაჲ. რომელნიცა დაუდუმებელად კმობენ. «წმიდა არს. წმიდა არს. წმიდა არს უფალი საბაოთ»: ეს. 6,3
ხოლო გრიგოლ ღმრთისმეტყველი იტყჳს სამებისა სამგუამოვნებისა თჳს. «რაკამს იყვნეს სამნი სანთელნი სახლსა შინა. ვერ ეგების განყოფაჲ ნათლისა მათისაჲ და ვერცა კუალად | შერევნაჲ მათი: ესჱ არს სარწმუ- 224a
ნოებაჲ წმიდისა სამებისაჲ:.

„და განძსა წერილ არს ყოველი ჭეშმარიტებითა. და ამას იტყჳს. რამეთუ მამაჲ ძესა არცა თუ თუალისა წამითა არა უხუცჱს არს: აწ ვითარცა გჳსწავიეს სიბრძნჱ წმიდათა წიგნთა განნ. კმა არს მოძღურად შენდა ყოველითა კერძო“: ხოლო ნეტარმან მაკარი ჴრქუა მას. „წმიდაო მამაო. ვითარცა პირველ ხატი მონაზონებისაჲ კელითა შენითა მოამცა უფალმან. აწ ეგ- 55
რეთვე სულიერი სწავლაჲ პირითა შენითა მოამანიჭოს ზღუდედ ჩემდა უკუნისამდე“: და ვითარცა შემწუხრდა. ერთსა შინა სახლსა იყვნეს სამნივე

იგი ღმრთისა-კაცნი და წართქუნეს წესისა ებრ ფსალმუნნი: ხოლო მაკარის ჴრულოდა და სარეცელსა ზედა მიეძინა:.

ᲝᲩ: მაშინ ნეტარი იგი მამაჲ გრიგოლ და ზენონ სიტყჳთა მდაბლითა ფსალმუნებდეს. და მადლმან სულმრთოვმან განაბრწყინვა იგინი ნათლითა დიდებისაჲთა და სახლი იგი ბნელი ვითარცა მზისა მცხინვარებამან განანათლა: და ვითარცა განელჳძა მამასა მაკარის. თქუა. „ვითარ საკჳრველად იხილვებიან წმიდანი ესენი“. ჴრქუა მას მამამან გრიგოლ. „ძმაო მაკარი. რაჲსა გიკჳრს ხილვაჲ ესენი. არა გასმიესა წერილისაჲ. «საკჳრველ არს ღმერთი წმიდათა შორის მისთა»“: და ესრეთ იხარებდეს სამნივე იგი სამებისა წმიდისა მადიდებელნი და წართქუნეს ტისკრისა საგალობელნი:.

ᲒᲐᲜ. 67, 34

და ვითარცა განთენა მშჳდობისა საფეხურთა მათ. ურთიერთას მშჳდობაჲ დაუტევეს. და წარვიდა მამაჲ მაკარი ოაზისად: ხოლო მამაჲ გრიგოლ და ზენონ აღვიდეს თჳსად მონასტრადვე. და რამეთუ ესენი ზენონ მიწევნულ იყო სათნოებათა მოძღურისა თჳსისათა. რომელისა თჳსცა იტყოდეს კანონი შემდგომად ნეტარისა გრიგოლისა | გარდატვალებისა. ვითარმედ „ზენონ არს ზღუდე მტკიცე კალრჯეთისა დიდებულთა უდაბნოთაჲ“:.

224b

ᲝᲨ: ხოლო ნეტარსა მამასა ჩუენსა გრიგოლს გულმან უთქუა განსლვაჲ კორტთა განი და ღმრთისა მისლვაჲ: და აუწყა უფალმან აღსრულებაჲ ნებისა მისისაჲ. ვითარცა თქუა დავით. «რამეთუ ნებაჲ მოშიშთა მისთაჲ ყოს უფალმან. ლოტვანი მათნი ისმინნეს და აცხოვნნეს იგინი»: მაშინ უბრძანა ძმათა თჳსთა შესაქმე კერეონთა სანთელთაჲ შესაწირავად გარემო ყოველთა მათ მახლობელთა უდაბნოთა. რომელ არიან ოაზისაჲ და ფრთენი მისნი ბერთაჲ და მახლობელნი მისნი მიძნაძორეაჲ და წყარეაჲს-თავი თანამკჳდრით მათითა-ურთ: ხოლო შატბერდი დაღაცათუ სხუათა მათ უდაბნოთა მცირედ შორავს. არამედ განუყოფელად თანამოძმე არს მათი ერისა მის ღმრთისა სიკეთითა და ყოველითავე სულმრთოვაჲსა მოძღურებისა წესითა და კანონითა მონაზონებისა შჯულის-დებისაჲთა: და ყოველითავე კეთილისა საქმითა სწორად ბატიოვცემულ არს ღმრთისა მიერ და კაცთა განა. რამეთუ არს იგი სიქადულ ყოველადვე მახლობელთა მონასტერთა: მათ ყოველთა უდაბნოთა თანაწარსცა კერეონები და შეუთუალა დღჱ იგი. რომელსა აღანთენ და ლოტვა ყონ მის თჳს:

ᲒᲐᲜ. 144, 19

ᲝᲘ: ხოლო მათ გულის-ხმა ყვეს ყამი იგი მიცვალებისა მისისაჲ ამიერ სოფლით. რამეთუ ვითარცა მიცვალებასა წმიდისა ღმრთის-მშობლისასა მოიწია გუნდი წმიდათა მოციქულთაჲ კიდეთა განი ქუეყანისათა. ეგრეთვე წმიდანი მამანი შემოკრბეს ყამსა მას დროაჲსა დღისა მისისასა ბატივად | ნეტარისა მის მოხუცებულისა და რაჲთა იკურთხნენ მის მიერ: ხოლო იგი სიხარულითა აღივსო ხილვითა მათითა და ქრისტეს-მიერითა კურთხევითა

225a

აკურთხნა ყოველნი და ჰრქუა მათ. „მოგვცინ უფალმან შრომისა თქუენისა
სასყიდელი. რომელმანცა ბრძანა. ოუძლურ ვიყავ და სავსურობილესა. და მთ. 25,36
მოხუედით ჩემდა». რამეთუ მე აწ ესერა კორცთა სავსურობილით განვალ უკდ. 25,43
და უძლურებისა გან განვთავისუფლები მადლითა ღმრთისაჲთა. რომელ- 10
მანცა ჯუარითა სიკუდილი დათრგუნა და ავაზაკისა თანა ყოველთა მორწ-
მუნეთა წმიდაჲ ჯუარი თჳსი მიანიჭა წინამძღურად და ანგელოზთა თანა
წმიდათა ნიშად ქრისტეანობისა ბეჭედი იგი სამეუფოჲ. რომელიცა აქუს
სულსა მორწმუნეთა კაცთასა საფარველად სამარადისოდ და საცხორებელად“:.
მაშინ ჰრქუეს ყოველთა მათ მამათა ნეტარსა გრიგოლს. „წმიდაო ღმრთი- 15
საო. ბრძანებათა მათ ებრ ქრისტჱსთა ნეტარებისა საქმეთა მათ სამკჳდრე-
ბელო. ნებსით გულხაკო სულითა მით სიმდაბლისაჲთა სასუფეველისა დამ-
კჳდრებისა თჳს. მგლოვარეო გულითა საუკუნოდ ნუგეშინისცემისა თჳს.
მშჳდო გონებითა. სამოთხისა სიკეთესა მომლოდებელო. სიმართლისა თჳს
მშიერო და წყურიელო და ტკბილსა მას საზრდელსა ქუეყანასა მოუკლე- 20
ბელსა ღირს ქმნულო. მოწყალეო გულხაკთაო. განუშორებელ არს შენ გან
მარადის წყალობაჲ ღმრთისაჲ:.
„წმიდაო გულითა და სულითა შენითა. ყოველადვე ღმრთისმხილველო. მშჳ-
დობისმოქმედო ძმათა შორის და მშჳდობასა წმიდათა ანგელოზთასა მი-
წევნულო შვიდ ღმრთისა წოდებითა. დევნათა და ჭირთა ღმრთისა თჳს 25
თავსმდებელო ქრისტეს თანა მკჳდრეოფისა თჳს. უუფლებულთა თჳს ქრის-
ტჱს თჳს ნავთსადგურო და მზრუნველო ცხორებისა თჳს ჩუენისა სამარა-
დისოსა | მას ცხორებასა. შენ გიხარიან და მხიარულ იყავ. რამეთუ სას- 225b
ყიდელი შენი დიდ არს ცათა შინა. რამეთუ შენ მსგავსად მოტიქულისა ბავ-
ლჱს მართლისა ღუაწლი კეთილი მოგიღუაწებიეს. სრბაჲ აღგისრულე- 30
ბიეს. სარწმუნოებაჲ დაგიმარხავს. სქმითა კეთილითა გასრულებული. ამი-
ერით გან მიგელის სიმართლისა იგი გჳრგჳნი. რომელი მოგანიჭოს მე-
უფემან შრომათა წილ შენთა წმიდათა:.
„არამედ ნუ დამივიწყებ ჩუენ. სულიერად-შვილთა შენთა. მიარაჲ-იწიო წინაშე
ბერსა სახიერისა. მოწყალისა და მწყალობელისა ტკბილისა უფლისასა. მო- 35
მიგსენენ სამწყსოანნი შენნი და ნუ დაიდუმებ მოღუაწებასა ჩუენ თჳს ქრის-
ტჱს მიმართ. რამეთუ ყოველადვე ძალ გიტ შეწევნაჲ ყოველთაჲ. რომელნი
ლოცვათა შენთა ესვენ და მეოხებასა შენსა მოიგლტიან“: ხოლო წმიდამან
მან ჰრქუა მათ. „დაღაცათუ თავი ჩემი განუმზადე უფალსა და სიყრმით გან
ჩემით მსგავსად ძალისა ვშუერ. ხოლო უფროჲს არს ბატიები სიტყუათა 40
თქუენთაჲ. ქრისტჱსმსახურნო მამანო. არამედ ღმერთი გულსმოდგინე-
ბასა ეძიებს კაცთა გან და მიანიჭებს ნაცვალად სასუფეველსა მორჩილთა
მისთა და მეცა მომმადლოს მკჳდრეოფაჲ ნებისმყოფელთა თანა მისთა

ლოცვითა თქუენ ყოველთაჲთა: ხოლო თქუენ გეგსენენ კრძალულებაჲ
45 ჩემი მოთმინებითი მონაზონებისა მიმართ. რომელიცა იხილეთ. ვინაჲთ-
გან დაგემკჳდრე თქუენ შორის ვიდრე აქამომდე. რამეთუ ესრწმთ ჯერ
არს ძიებაჲ სასუფეველისა ცათაჲსაჲ. და ჩემ თჳს ლოცვასა ჰყოფდით.
რაჲთა მომეცეს მადლი წინაშე ღმრთისა შეწევნად თქუენდა. შემწეთა ჩემთა.
უფლისა მიერ“:.

226a ΟΔΚ: მაშინ ჰრქუა ხანძთასა შინა მეოთხეთა ძმათა. შვიდნო. რომელი | მცნებაჲ ბერ-
ველითი გან გესმა ჩემ გან. სულისა თქუენისა სატხორებელად დაიმარხეთ და
ჰყოფდიო მარადის საგსენებელსა ჩემსა:.

„და მე უკუეთუ ვბოვო კადნიერებაჲ წინაშე ქრისტჱსა. უხუებაჲ კეთილთა
5 მისთაჲ არა დაგაკლდეს ორსავე სოფელსა: ხოლო ამას გამცნებ აწ ჯუა-
რითა ქრისტჱსითა. რაჲთა კორცნი ჩემნი დაჰმარხნეთ ძმათა ჩემთა თანა.
რამეთუ არა უმჯობჱს ვარ ძმათა ჩემთა სათნოებათა მოგებითა. ამის თჳს
ყოველთა გეფედრები. ნუსადა დამივიწყებთ ლოცვასა თქუენსა ღმრთისა მი-
მართ ყოველადვე მლოცველსა თქუენსა და აწ ვედრებისა შემწირველსა
10 თქუენ თჳს ქრისტჱს მიმართ საუკუნოდ:.

„მომიკსენეთ მარადის ლოცვითა და ყამისწირვითა სიკუდილითი უცხოქმნული
თქუენ გან: იხილოთ რაჲ ადგილი მწირობისა ამის მკჳდრობისა ჩემისაჲ.
რამეთუ აჰა ესერა ვიდრე ყამამდე კუალად წოდებისა კორცნი ჩემნი მიიქ-
ცევიან მიწად. ხოლო სული ჩემი შეიწუნარონ უფალმან“:.

Ν̃: და ამათ რაჲ სიტყუათა იტყოდა ნეტარი გრიგოლ. მაშინ ნათლითა მიუწ-
დომელითა შეიმკო შუენიერად ხილვაჲ მისი ბრწყინვალედ ქრისტჱს მიერ.
რამეთუ ბანაკი ანგელოზთა უფლისათაჲ გარემოადგა მას და პატიოსანთა
საკუმეველთა სულნელებამან აღავსო ყოველი იგი ერი კრებული მამათაჲ.
5 და რამეთუ აქუნდა ჩუეულებაჲ ზეცისა წმიდათა მთავრობათა ხილვისაჲ
სულსა მას მართალსა. და აწ მათ განვე სიხარულისა კმაჲ ესმა ესჱ. „ნუ გე-
შინინ მოსლვად ჩუენ თანა. მსახურო ქრისტჱსო სანატრელო. რამეთუ ქუ-
ეყანისა ანგელოზსა და ზეცისა კაცსა გიწესს მეუფჱ ცათაჲ ქრისტჱ: აწ
მოვედ სიხარულით და უფლისა შენისა თანა იხარებდ დაუსრულებელად. რა-
226b 10 მეთუ ნეტარ ხარ შენ შორის კაცთა ნეტარსა მას დიდებასა | დამკჳდრებად
განმზადებული და მხიარული საუკუნოდ“: ხოლო ესჱ სიტყუანი ესმოდეს
რომელთა-მე მოწყალეთა მისთა. არამედ ხილვაჲ იგი დიდებული ყოველთა
იხილეს: მაშინ ნეტარმან მან სრულიად განიხარა მიუმძღავრებელი იგი სიხა-
რული და ჯუარი დასწერა თჳსსა მას მონასტერსა და ძმანი თჳსნი აკურთხნა
15 საუკუნოჲთა კურთხევითა ყოველთა თანა ქრისტჱს-მორწმუნეთა და თქუა:.

„მეუფეო ქრისტე. ვინაჲთგან თჳთ თავადმან ივნე და გამოიცადე. ძალ გიც
მთდაცა შეწევნად. რომელნი იგი გამოიცადებოდიან მახეთა გან და საც-

თურთა მტერისათა. რამეთუ ქრისტეანეთა შემწე შენ ხარ. უფალო. დაიფარენ მარჯუენითა შენითა მოსავნი წმიდისა სახელისა შენისანი და ბოროტისა განიკრძალენ და მიეც მათ სიხარული უოხჴნოჲ: ხოლო მე. მონაჲ შენი. 20
მატხოვნე სასუფეველსა შენსა და წყალობით მოიკრძალენ სუფევითა შენითა“.

ᲡᲔ: და ესრეთ შეჰვედრა სული უფალსა და შეერთო ანგელოზთა კრებულსა. რამეთუ უკორტონი ანგელოზნი და სულნი კაცთანი ერთობენება არიან და სულსა კაცისასა აქუს მეტუფელებაჲ ანგელოზებრი: დაღაცათუ კორტიელთა ენათა დატხრომისა თჳს იტუჳს დავით. «მას დღესა შინა წარწუმდიან ფს. 145,4
ყოველნი ზრახვანი მათნი». არამედ იგივე იტუჳს წმიდათა სულებისა თჳს. 5
ვითარმედ «იქადიან წმიდანი დიდებითა. იხარებენ საკსენებელსა ზედა მათსა» ფს. 149,5
და მეოხებასა ჰყოფენ ქრისტჱს მიმართ მადიდებელთა მათთა თჳს:.

რამეთუ ვიდრე განშჯადმდე ტოტხალთა და მკუდართა იღუწიან მევედრებელთა კორტიელთა კაცთა თჳს მორწმუნეთა და მოელიან სრულსა მას სიხარულსა და მხიარულებასა აღთქუმისა ებრ მეუფისა მათისა. რაჟამს დიდებისა განუდიდებულჱსსა დიდებასა დაემკჳდრნენ უფლისა დიდებით მოსლვასა: ხოლო 10
რჩეულთა შეკრებაჲ ოთხთა განქართა ტისათა კიდით განტისაჲთ ვიდრე 227a
კიდედმდე ტისა ესჱ არს. რამეთუ ქარითა ვითარცა ეტლითა შეკრიბნეს ქრისტემან წმიდანი თჳსნი წინაშე მისსა სიხარულად და შუებად საუკუნოდ. ოდეს იგი თითოეული მათი ნაშრომსა თჳსსა უზუენებდეს უფალსა და ნატვალად მიაქუნდეს სიმდიდრჱ დაულევნელი:.

ᲡᲧ: „მაშინ. ნეტარო მამაო. ესოდი იგი ქრისტჱს მოწამჱ იოვანჱ სანატრელი ხანძთიით იერუსალჱმად მიწევნული და სარკინოზთა კელითა ბაღდადს ქრისტჱს თჳს მოკლული და სასწაულითა ბრწყინვალჱ იხარებდეს რჩეულთა თანა შვილთა შენთა. რაჟამს წარუდგინებდე მათ ქრისტესა: მას ჟამსა რაჲ-მე იეოს ჩუენ უდებითა თჳს ნუგეშინის-ცემა. რომელნი წოდებულ ვართ შენდა 5
მოწაფედ. რამეთუ განკმეულ არს სიეუარული ურთიერთას და ყოველი კეთილისა საქმჱ შემტირებულ არს და დაკლებულებაჲ აღორძინებულ:

„არამედ შემდგომად ღმრთისა მოწყალებათა და ყოველთა წმიდათა მეოხებისა ლოტვათა შენთა მიმართ არს სასოებაჲ ჩუენი. წმიდაო მამაო: შეიწირე სარწმუნოებაჲ ჩუენი. ღირსო. რამეთუ შენ უწყი სიეუარული ჩუენი: დაღა- 10
ცათუ არა გჳხილავ კორტიელად. ნუ დამიკიწყებ ჩუენ. არამედ იყავნ მადლი შენი შემწე ჩუენდა. წმიდათა უდაბნოთა შინა დამკვიდრებულთა და ყოველისა ერისა. რაჲთა ვიშოვნეთ შენ თანა სიხარულისა მის წარუვალისა ცხორებასა“:

„აწ საუარელნო ქრისტჱს-მორწმუნენო. ჩუენცა გჳღირს ყოველთა გულსმოდგინებაჲ მსგავსად ძალისა საქმედ კეთილისა მოწყალებასა თანა ღმრთი- 15
სასა და წმიდათა მეოხებასა. რაჲთა ღირს ვიქმნეთ ტოდვათა შენდობასა და დიდსა წყალობასა საუკუნოდ:.

227b **ᲘᲛ.**: ხოლო იუო გარდაცვალებაჲ ნეტარისა მამისა ჩუენისა გრიგოლისი რიცხუსა წელიწადთა მისთასა ას და მეორესა წელსა. ქრონიკონსა ოთხმეოტ და ერთსა. არამედ გარდაცვალებით განი მისით დაიწერა ცხორებაჲ ესე მისი შემდგომად ოთხმეოტ და ათისა წლისა. დასაბამით განი გარდასრულთა
5 წელთა ექუს ათას ხუთას ორმეოტ და მეათოთხმეტესა წელსა. იერუსალჩმს პატრიაქობასა აგათონისსა. მცხეთას კათალიკოზობასა მიქელისსა. ქართველთა ზედა მთავრობასა აშოტ კურაპალატისასა. ძისა ადარნერსე ქართველთა მეფისასა. აფხაზთა ზედა მეფობასა გიორგისსა. ძისა კოსტანტი მეფისასა. ერისთავთა ერისთოობასა სუმბატისსა. ძისა ადარნერსე მეფი-
10 სასა. მაგისტრობასა ადარნერსჩსსა. ძისა ბაგრატ მაგისტროსისასა. ერისთოობასა სუმბატისსა. ძისა დავით მამფლისასა: ქრისტემან დიდებაჲ უოხჩნოჲ მათ ყოველთა მიანიჭენ:

ხოლო ყამსაგე მას იუო ანჩს ეპისკოპოსი მაკარი და ნეტარისა მამისა გრიგოლის შჩნებულთა მათ მონასტერთა იყვნეს მამასახლისნი ნათესავით
15 დიდთა აზნაურთა შვილნი ხანძთას მამაჲ თეოდორე. დის-წული მცხუედაჲსაჲ. და მატბერდს მამაჲ გრიგოლ. ძჩ ლიპარიტისი. სახელითა დიდისა მამისა გრიგოლისითა შემკობილი: ქრისტემან სრულიად შეამკვენ მადლითა მისითა და განამართლენ წინაშე მისსა საუკუნოდ:

ხოლო ხანძთისა წინამძღურისა და იოვანე ძმისა მისისა და წიგნისა ამის
20 აღმწერელისა გიორგი მერჩულისა. სამთავე ამათ ერთად გულს-მოდგინებითა | დაიწერა ხანძთას შინა ნეტარისა გრიგოლის ცხორებაჲ ესე. ქრის- 228a
ტემან წიგნსა მას ცხოველთასა დაწერენ იგინი და სრულიად წაალობა უავნ ყოველთა მორწმუნეთა თჳს. რაჲთა გულის-ხმა ყონ სადმრთოჲ ნიჭი ქუეყანისაჲცა ზეცისასა თანა:.

25 რამეთუ ეკლესიასა შინა ერთი წიგნის-მკითხველი მცირეთა მსმენელთა და მრავალთა თჳს სწორად კმა არნ. და ეგრჩთვე უკუეთუ ერთი იკურთხევინ ანუ მრავალნი. მაკურთხეველი იგი ერთი კმა არნ. რამეთუ მოუკლებელ არიან კეთილნი იგი ქრისტჩსნი ჩუენდა მომართ და მადლი წმიდათა მეოხებისაჲ:.

ᲘᲨ: რომელისა თჳსცა დღეს კსენებაჲ ნეტარისა მამისა გრიგოლისი იყავნ მარადის ჩუენდა სასო და შესავედრებელ სულისა და კორცთა და ყოველთა მართალთა შორის დასსა მას მონაზონთა ერისთავისა მამისა ჩუენისა დიდისა ანტონისსა ნათელსა შინა დაუღამებელსა. ვითარცა თქუა სოლომონ.
იგ. 13,9 «ნათელი მართალთა ზედა მარადის». და კუალად იტყჳს. «ხოლო სულნი
სიბრძ. 3,1 მართალთანი კელთა შინა ღმრთისათა ცხოველ არიან» და განათებულ მზისა მის განი სიმართლისა ცათა დაუტევნელისა და ქალწულისა სამოსა დატევნულისა გამოუთქუმელად და ჩუენდა ცხორებად გამობრწყინვებულისა ნათ-

ლისა მის დაუსაბამოჲსა ქრისტჱს ღმრთისა ჩუენისა. რამეთუ არაჲ შე-
უძლებელ არს მის წინაშე. რომელმანცა მისცა ქმნულსა თჳსსა. მზისა-თუ- 10
ალსა ამას. ესე ვითარი ბრწყინვალებაჲ. რომელ ყოველსა ხილულსა მიეფი-
ნების და განანათლებს ნათლითა მისითა. და მანვე ყოველისა-შემძლებელმან
ღმერთმან მისცა მადლი კელმწიფებისაჲ ყოველთა წმიდათა მისთა და ჩუ-
ენ თჳს ვედრებასა ჴყოფენ მოუკლებელად მისსა მიმართ: ამის თჳსცა კსენე-
ბაჲ მათი ქებით აღესრულების და დღესასწაულისა მათისა შემამკობელთა 15
|ჴფარვენ მარადის და განანათლებენ სულთა მათთა და მადლსა მიანიჭებენ 228b
ყოველთა მორწმუნეთა. ვინაჲთგან ძალ უც შეწევნაჲ სარწმუნოებით მვე-
დრებელთაჲ მათ თითოეულსა მათ-განსა და მარადის მეოხ არიან ჩუენ თჳს
წინაშე წმიდისა სამებისა. დამბადებელისა ყოველთაჲსა. რომლისაჲ არს
ძლიერებაჲ. დიდებაჲ და დიდად-შუენიერებაჲ და სუფევაჲ დაუსაბამოჲ 20
და დაუსრულებელი. და მისსა შუენის პატივი და ქებით თაყუანის-ცემაჲ
ყამთა უკუნისამდე და მერმეთა მათ საუკუნეთა. ამჱნ.

ᲣᲩ: პირველ ეოფილი ესჱ სასწაული გუესმა ბერთა განჩუენთა. ვითარმედ ყამსა
მამისა გრიგოლის მოწაფისასა ხანძთას ეპიფანჱს მამოობისასა იყო ვინ-მე
კაცი მდიდარი ანჯკორას და სახელი მისი წერტა. და აწ რომელ წერტაჲსნი
ჴრქჳან. თხათა მისთა სადგური ეოფილ არს. და მას ესუა ასული შობით
განურეაჲ და უტეკჳ. ხოლო ჴასაკითა მრთელი: და ვითარ ათასამმეტისა წლი- 5
საჲ იყო ქალი იგი. დედასა მისსა ჩუენებით ძილსა შინა გამოეცხადა ღირსი
ეპიფანე და ჴრქუა. „ხანძთას ყამის-წირვასა ჩემსა ხვალე მოაგლინე კაცი
და კელთა ჩემ. ეპიფანჱსთა. ნაბანი მოვსცე შენდა და ასუ იგი ასულსა
შენსა და სცხე თავსა მისსა: და განკურნოს იგი ქრისტემან ვნებათა მის-
თა განმადლითა ყოველთა წმიდათაჲთა“. 10

ხოლო მორწმუნემან მან დედაკაცმან არა აუწყა ქმარსა თჳსსა ჩუენებაჲ იგი.
რამეთუ მას ყამსა კაცი იგი მონაზონთა თჳს მკსინგარედ იყო. და იდუმალ
წარავლინა კაცი: ხოლო ნეტარმან ეპიფანე უფლისა მიერ იცოდა. რაჲ იგი
ყოფად იყო. და მისცა კაცსა მას კელთა თჳსთა ნაბანი. და მი-რაჲ-იწია.
დედაკაცმან მან სარწმუნოებითა მტკიცითა სცხო ყელოგანაჲ იგი უსისხ- 15
ლოჲსა მსხუერპლისაჲ |ღირსად-შემწირველისა მდედლისაჲ ასულსა თჳსსა: 229a
ხოლო მას დაეძინა სამ დღე და სამ ღამე. და რაჟამს განელჳძა. თქუა. „დიდე-
ბაჲ ღმერთსა. დიდებაჲ წმიდასა სამებასა. რომელმან ლოცვითა ნეტარისა
მამისა ეპიფანჱსითა განმკურნა და მიჰსნა მე ეშმაკისა განˮ: და ვითარცა
იხილა სასწაული ესჱ წერტა. მამამან მისმან. განკურვებული სიხარულითა 20
სავსჱ წარვიდა ხანძთად. და ვითარ სახინოსა უდაბნოჲსასა მიიწია. კმა-
მადლად ტირიდა პირველისა მის წარმდებებისა მისისა თჳს: მაშინ მამამან
ეპიფანე სიხარულით და ნუგეშინის-ცემით მოიკითხა და თერიად პატივ სცა

ძალისა ებრ. ხოლო წერტა დიადი შესაწირავი მიუძღუანა და შეწირა წინაშე
25 წმიდისა მთავარმოწამისა გიორგისსა და ჰმადლობდა ქრისტესა საკჳრველთ-
მოქმედსა და მოანასა მისსა ეპიფანეს. რომელისა ლოცვითა სრულიად სი-
ხარული მიეფინა: ხოლო ასული იგი მისი კეთილად ცხონდა ამას საწუთ-
როსა და საუკუნოდ: და ჩუენ თჳსცა უფალმან სრულიად წყალობა უაგნ
ოხითა ყოველთა წმიდათა მისთაჲთა:.

ᲘᲑ: ხანძთას მკჳდრი გაბრიელ მოძღუარი ფრიად მოღუაწჱ ნეტარი წმიდაჲ მა-
მაჲ გჳთხრობდა იგი მამისა ბასილისსა. ვითარმედ მრავალთა წელთა მამა-
სახლისობასა მისსა ხანძთას ესე იყო კანონი მისი. ოდეს შინა არნ. ტრა-
პეზისა განკიდე საზრდელსა არა რას მიიღებდა არცა ჭამადსა. არცა სასუ-
5 მელსა: ხოლო ყამსა სნეულებისა მისისასა. რომელითა გარდაიცვალა წინამ-
ძღურობასა შინა მისსა. მრქუა. „შვილო გაბრიელ. სოსტიგნით ცხელი
საჭმელი კორკოტისაჲ მოამართუ“. და მაშინ არა ეგბო. სხუაჲ შევაგბე
და მივართჳ. რამეთუ მრავალთა დღეთა არარაჲსა გემოჲ ეხილვა: და ვითარ
229b ცნა. ვითარმედ მას | დღესა საერთოდ იგი საჭმელი არა ყოფილ არს. მაშინ
10 რომელი იგი მიმეღო. შეფოთით დასთხია და რისხვით მრქუა მე. „რად
სცეთ. საწყალო. და მე მაცთუნებ“. ხოლო მე შიშით შევინდვე და ვჰკითხე
მიზეზი ფრიად მოგინებისაჲ:

„ხოლო მან მრქუა. „შვილო. სიჭაბუკესა ჩემსა მამისა გრიგოლის საკედარსა
ვხედევდი. და მამასა ჩემ თჳს კორტიელსა საურავსა ვაწუინებდი: ხოლო მას
15 ღმრთისა-კაცსა წინაჲსწარმეტყუელებისა მადლი აქუნდა ქრისტჱს განკ და
ესრჱთ მიბრძანა. „ბასილი. მოკლედ შენ ხანძთას მამასახლისად დასდგები.
და აწ რომელსა იურვი. მერმე ვითარი გინდეს სამოსელი და საგებელი
გაქუნდეს: ხოლო მოხუცებული სულიერად-მამაჲ შენი აწვე გამტნებ და ჯუ-
არითა ქრისტჱსითა ჯუარსა დაგწერ. ოდეს ესჱ სიტყუაჲ ჩემი საქმით
20 იქმნას. ხანძთას შინა რაჲ იყო. ყოველსა კორტთა საღუაწსა ტრაპეზსა
დაშჯერდი. სხუაგან რაჲ იყო. იგი პატივი შენ კორტთა შუებად გეყოფის“ო:.

„და აწ მრავალთა წელიწადთა ჩემსა მამასახლისობასა კანონი მამისა ჩემისაჲ
საქმით აღმისრულებიეს. ხოლო შენ სიგუდიდისა ჩემისა ყამსა ურჩებისა
პატიჟსა შთამაგდებდი. ამის თჳს განგრისხენ შენ ზედა“: და მე კუალადცა
25 შეუგრდი და დამიკჳრდა ფრიადი იგი მოთმინებაჲ მისი: ხოლო მამამან
ბასილი მაკურთხა ყოველითა კურთხევითა და მრქუა. „კურთხეულ იყავ უფ-
ლისა მიერ შენ და ყოველი ერი მართლმორწმუნე ოხითა წმიდისა ღმრთისა-
მშობლისაჲთა და წმიდისა გიორგისითა და ყოველთა წმიდათაჲთა ამჱნ“: